

Betürendes Lajstroma

az

ausztriai általános polgári törvénykönyv

három részében foglalt tárgyaknak

kihirdettetett

az 1852. november 29. nyiltparancssal.

A szakaszok száma szerint.

Pest, 1863.

Kiadja Lampel Róbert.

Betürendes Lajstroma

az

ausztriai általános polgári törvénykönyv

három részében foglalt tárgyaknak.

(A szakaszok száma szerint.)

A.

Ablakjog, l. Szolgalmak.

Absolutorium, l. Okirat.

Acceptatio, l. Elfogadás.

Accessio, l. Növedék.

Accessorium, l. Tartozék, Növedék.

Activa, l. Követelés.

Actus merae facultatis, l. Jura.

Adás, fizetés helyetti, rendszerint csak a hitelező beleegyezésével történhetik, és terhes ügylet, 1413 és 1414.

Adásvevés, más nevébeni, különös meghatalmazást kíván, 1008; félbeszakasztja a ki-

bérlést, 1120—1121; — mikor tartandó a munka megrendelése adásvevés gyanánt, 1158. Hasznl. **Reményvásár, Örökségvétel, Adásvevési szerződés.**

Adásvevési szerződés, a II. r. 24. fejezetében tárgyalatik. Az adásvevési szerződés fogalma, 1053; — annak kellékei, 1054; — a vételárnak a) kész pénzből kell állania, 1055; — b) meghatározottnak, 1056—1058 és c) nem törvényellenesnek lennie, 1059 és 1060; — az eladó, 1061; — és a vevő kötelességei, 1062 és 1063; az eladvány veszélye és haszna, 1064; — reménybeli dolog adásvevése, 1065; — általános szabály, 1066; — az adásvevési szerződés különös nemei vagy mellékszerződesei, 1067; — visszavásárlás fentartásávali eladás, 1068, 1070; visszeldás fentartásávali vásárlás, 1071; — Elővásárlási jog fentartása, 1072—1079; — próbárai vásárlás, 1080—1082, jobb vevő fentartásávali eladás, 1083—1085; — eladási bizomány, 1086—1088; — a birói eladás nagyobb részt a bírósági rendtartás szerint itéltetik meg, 1089; — mikor válik a megrendelés adásvevési szerződéssé, 1158. l. **Szerencseszerződések.**

Adrescendi jus, l. **Növedékjog.**

Addictio, in diem, l. **Vevő**, jobb.

Adjunctio, l. **Növedék.**

Adók, az adó vagy vámkivetés joga elévülés alá nem esik, 1456.

Adoptio, l. **Örökbefogadás.**

Adóslevelek. Azok alakja a végett, hogy teljes bizonyítványul szolgáljanak, 1001; — az árvák adóslevelei birói őrizet alá vétetnek, 229; — előmutatóra szóló adóslevelek ném tárgyai a tulajdoni keresetnek, 371; — s már az átadás által átengedettnek, 1393; — mikor értetnek a tartály hagyományozása alatt, 677; — nyilván-adóslevelek a kölcsön tárgyai, 985, 991; — mikép fizetendők azok vissza, 990; — új adóslevél kiszolgáltatása nem ujtási szerződés, 1379; — az adóslevél a fizetésnél visszkivánandó, 1428; — annak birtoka által nyugtatvány nélkül a kifizetés vélelmezte-tik, ugyanott.

Adósság (debitum) valamely követelésnek megfelelő kötelezettség, l. **Követelés, Fizetés, Beszámítás, Megszüntetés.** Valamely kiskorunak tetemes adósságai okul szolgál-nak az atyai hatalom meghosszabbítására, 173; — a kiskoru készpénze a gyám által különösen az adósságok törlesztésére fordítandó, 230; — a nagykoru gyermekért fizetett adósságok a köteles és törvényes örökrészbe beszámittatnak, 788 és 790.

Adóssági öszszlet, részlegesen elfogadandó-e, s mikép számítandó be, 1415 és 1416; — a korábbi adósságróli nyugtatvány a régibb adósság megfizetését bizonyítja-e, 1429 és 1430.

Adósságkövetelés, l. Követelés.

Adóstársak, mikép tartoznak fizetni, ha a jószág felosztható, és miképen ha az oszt-

hatlan, 888—890. l. egyszersmind **Egyetemlegesség**; — adóstársképeni köteleztetés, ennek hatálya, 1347.

Adózások, l. **Álladalmi adók**, **Adók**, ugyszinte **Változtatási illetmények**.

Adványozási levelek, azokból ítélendők meg a fő- és haszonvevő tulajdonos jogai, 1128.

Aestimotorius Contractus, l. **Eladási bizomány**.

Ágai a rokonság- és sógorságnak, 41; — a törvényes örökösnek, 730 sat.; — arra való tekintet a családi hitbizományokbani örökösnek, l. **Hitbizomány**.

Ágai valamely idegen előfának, mennyiben vághatja le vagy használhatja azokat a szomszéd, 422.

Ajándékok, a hatalmazottak nincsenek feljogosítva a hatalmazó akaratja nélkül az ügykezelés tekintetéből egy harmadik egyéntől ajándékokat elfogadni. A kapott ajándékok a szegények pénztára részére foglaltatnak el, 1013; l. **Ajándékozások**.

Ajándékozások a II. r. 18. fejezetében tárgyaltnak. — Az ajándékozás fogalma, 938; — mennyiben ajándékozás a lemondás, 939 és 1381; — jutalmazó ajándékozás, 940. és 941; — kölcsönös ajándékozások, 942; — az ajándékozás alakja 943; — és mértéke, 944; — mennyiben felelős az ajándékozó az ajándékért 945 és 1397; — az ajándékozások

visszavonhatlansága, 946, — kivétel; 1) szükség, 947; — 2) hálátlanság miatt, 948 és 949; — 3) a tartozott tartás, 950; — 4) a kötelesrész, 951 és 952; — 5) a hitelezők megrövidítése, 953; — 6) utószülött gyermek miatt, mennyiben. 954. — Mely ajándékozások nem szállnak át az örökösökre, 955; — halál esetei ajándékozás, 956; — ajándékozások a köteles- és törvényes örökrészbe nem számítatnak be, 791; — különös meghatalmazást kívánnak, 1008; — a mit egyik jegyesfél a másiknak, vagy egy harmadik az egyik vagy másik félnek a jövőendő házasság fejében ajándékoz, a házasság be nem következése esetében visszavonathat, 1247; — házastársak közti ajándékozások az ajándékozások iránti általános elvek szerint ítéltetnek meg, 1246; — mit a férj nejének pipereül adott, ajándékozásnak tekintik, 1247; — az ajándék hálátlanság miatti visszahuzásának joga három év alatt enyészik el, 1487.

Ajánlása a fizetésnek, l. Letétel.

Akadály a házasságnak, l. Házassági akadály; — az atyai hatalom gyakorlatának, 176; l. Akadályozás.

Akadályozása a végakarat nyilvánításának, kizár az örökjogból, 542; az elévülésnek, mi által történik az, 1494—1496.

Akarat, l. Önkény, Nyilvánítása, Korlátolása és Megszüntetése a végakaratnak, erről tárgyal a II. r. 9 és 12. fejezete.

Akaratnyilvánítás, szavakkal kifejezett vagy hallgatólagos, 863; — a végakarat nyilvánításának tartalma a közhirre tétel előtt egység tárgy nem lehet, 1383.

Akatholikusok, l. **Nemkatholikus keresztény hitsorsosok**.

Aláírás, lényeges a más által irt írásbeli végrendeletnél, 578 és 587; — vagy a megegyezéshez képest írásban kötött szerződésnél, 844; — mikép történhetik egy harmadik által az aláírás, 580, 886.

Alak, belső és külső a végakarat érvényes nyilvánítására, l. **Nyilvánítása** a végakaratnak; — a szerződések alakja, 883—887; — az alakszerűségek hiánya miatt érvénytelen adósság, ha ki van fizetve, nem követeltethetik újra vissza, 1432 és 1433; l. **egyszersmind Ünnepeyyességek**.

Alakszerűtlen végrendelezések, érvénytelenek-e, 601.

Alapítója a hitbizománynak, 619—628.

Alapítványok, miben állnak azok, s mely szabályok szerint tárgyalandók, 646.

Alattomosan. Ki alattomosan csuszik be valamely birtokba, álbirtokossá válik, 345.

Alattvaló, l. **Polgár**.

Albérlet, **Másodbérlet**. A bérlő rendszerint jogosítva van a dolgot albérletbe adni, 1098; — mennyiben kezeskedik az albérló a bérpénzért, 1101.

Aleatorii contractus, i. Szerencse-szerződések.

Alkalmazása a törvényeknek a jogesetekre, mikép kell annak történnie, 6—8.

Alkudozás, még magában szerződési kötelezettséget nem alapít, 861; i. Pontozat, Egyezkedés. Oly szerződés, melynél fogva valami a házasságkötési alkudozásért köttetik ki, érvénytelen, 879; i. **Irat.**

Álladalmi adók, melyek valamely hagyatékból közintézetekre fizetendők, a közrendtartási rendeletek szerint itélendők meg 694.

Álladalmi javak, azok igazgatója ellen csak rendkívüli elévülésnek van helye, 1472.

Álladalmi papirosok, i. Hitelpapirosok.

Álladalmi pénztár. Egy álladalmi pénztárba való tartozás egy más álladalmi pénztároni követeléssel nem rovathatik le, 1441.

Álladalmi polgárok, mennyiben, vetvék azok az álladalmon kívül is az álladalmi törvények alá, 4.

Álladalmi polgárság, teljes élvezetét nyújtja a polgári jogoknak, 28; — mikép szerztetik, 28—30; — annak elvesztése, 32.

Álladalmi sorsjátékok, a közzétett tervek szerint itélendők meg, 1274.

Álladalmi terület, mennyiben vetvék a polgárok az álladalom területén kívül is az álladalmi törvények alá, 4.

Álladalmi vagyon, mi értetik az alatt,

287; — mennyiben ítélendő az meg a magánjog szerint, 290; — különösen az elévülésre nézve, 1472.

Álladalom feje, l. Feje az álladalomnak.

Állam, l. Állás.

Állapotválasztás, mikor illeti az a gyermeket, 148.

Állása (polgári) a személyeknek, l. Személyjog. A jegyesek állása a kibirdetés-kor előadandó, 70; — a házastársaknak, azok szüléinek és az esketési tanuknak állása a házassági könyvbe bejegyzendő, 80.

Állásjogai a férjnek, nejét, 92; — a házasságbeli gyermekeket 146; nemes fogadó szülők fogadott gyermekét pedig csak a fejedelem jóváhagyásával illetik, 182; — a törvényesített gyermekeket mennyiben, 160—162.

Állat, szelid vagy szelidített, nem tárgya az elsajátításnak, 384; — valamely állatból vett hasznok növedéket képeznek, 405 és 406; — mennyiben felelős valaki valamely állat által okozott károkért, 1320—1322, l. Barom, Marha.

Állatfogás, mennyiben neme az elsajátításnak, 383 és 384; — az állatfogási szolgálmjog a legeltetési jog elveihez iránylik, 503; l. Elsajátítás.

Almáriom, l. Tartály.

Alveus derelictus, l. Vizmeder

Alzájog, annak szerzése 454 és 455; —

felelősség a zálog továbbadásánál, 460; l. **Zálogjog**.

Anatocismus; l. Kamatok.

Anyag. Mikor felelős a munkás annak hiányosságáért, 1157.

Anyagszerek, melyek csak valamely idegen dolog kijavítására fordítatnak, a földolgozó tulajdonosáé lesznek, 416; — építésre való; l. **Építés**.

Anyja a házasságbeli gyermekeknek. Főleg a gyermekek testi és egészségi ápolásáról köteles gondoskodni, 141; — házassági elválás vagy végelválasztás után egyszersmind a gyermekek neveléséről is, a figyerveknek ötödik-, a leánygyermekeknek nyolczadik éveig, 142; — s ha az atya meghal vagy vagyontalan, a tartásról és a nevelésről is, 143; — l. egyszersmind **Szülék, é Gyermekek.** Az általa elkövetett házasságtörés vagy annak állítása, hogy a gyermek házasságon kívüli, még a gyermekre nézve nem bir bizonyító erővel, 158; — az anya gyámot ugyan nem, de gondnokot rendelhet az általa a gyermeknek hagyott vagyona nézve, 197; — az anya törvényes gyámnő, 198; — nem tartozik gyámfogadást tenni, 205 és 206; — azonban gyámhársat kap maga mellé, 211; l. **Gyámhárs;** — és köteles új házasságra léptét a gyámhárság folytatása végett a törvénytöröknek bejelenteni, 255; — az anya a gyámhárságot igényelheti, 259; — atya nem létében az anya beleegyezése szükség-

ges a kiskorú gyermek örökbefogadására, 181; — **Anyja a házasságonkívüli** gyermekeknek; az ő állítása a házasságonkívüli atya iránt még nem bir bizonyító erővel, 164; — a házasságonkívüli gyermekek az anya családnevét viselik, 165; — őt illeti kiváltképen a gyermek nevelése és atya nem létében a gyermek ápolása, 168—171; l. egyszerűsmind **Szülék, Gyermekek, Fogadó-anyja.**

Apácák, l. Szerzetesek.

Ápolása, testi, a gyermekeknek, főképen az anya tisztében áll, 141; l. Tartás.

Ápoló intézetek, társulatiak, a társulat szabálya szerint itélendők meg, 1287.

Appertinens, l. Tartozék.

Ár, miben áll az, 304; — rendes és közönséges, rendkívüli, különös előszereteti, 305; — melyiket kell birói bécsüknél sinórmértékül venni, 306; — oly esetek, melyekben a rendkívüli ár térítendő meg, 335, 378, és 1331; — az ár a tulajdonos még a jóhiszemű birtokosnak sem tartozik megtéríteni, 333: — vételár, l. **Adásvevés, Piaczi ár alatt értetik azon idő- és helybeli középár, a mikor és a hol a szerződés kötöttet, 1058; l. **Megrövidítés.****

Aradvány, a vízhorodta földrész a partbirtokost illeti, 411.

Arany, mit foglal annak hagyományozása magában, 679.

Árszabás. Az árszabáson felüli ár miatt a közrendtartási hatóságnál panasz teendő, 1059.

Áruk, ha azok kölcsönöknél kész pénz helyett adáltak, mikép történik a törlesztés, 991.

Árutár jelképileg is átadathatik, 427.

Árvák, l. **Kiskorúak**.

Árvakönyv, l. **Gyámkönyv**.

Árverés, a kiskorúnak mely vágyondarabjai bocsátandók árverésre, 231; — közárverés biztosít a tulajdoni kereset ellen, 367; — mi hatálya van a birói árverésnél az elővásárlási jognak, 1076; — a zálog árverésénél mit kell szemmel tartani, 461—463; — a birói árverés kizárja az érték felén tuli megrövidítés miatti panaszt, 935; — azt kívánhatja mindegyik résztvevő valamely közös dologra nézve, 840, 843, 1215.

Asszónyszemélyek, l. **Nőszemélyek**.

Átadás. Az átadás általi tulajdonszerzésről tárgyal a II. r. 5. fejezete. Az átadás közvetett szerzősmód, 423; — annak jogos czíme, 424; — a pusztá czim még nem ad tulajdont, sém más dológbani jogot, 425; — az átadás nemei; I. Ingó dolgoknál: *a*) testi átadás, 426; — *b*) jelek általi, 427; — *c*) pusztá kijelentés által, 428; — mikor tekintendők az átküldött tárgyak átadottak gyanánt, 429; — az átadás melletti és a nélküli elárusítás következménye, 430; — II. Ingatlan dolgok átadása a szerzési ügylet bekeblezése által, 431; — ennek kellékai, 432; — különösen: *a*) a szerződés általi szerzésnél, 433—435; — *b*) ítélet

vagy egyéb birói okiratok által, 436; — c) hagyomány általi szerzésnél, 437; — feltételes följegyzés vagy előjegyzés, 438 és 439; — a bekebelezések összeütközése iránti rendszabály, 440; — a bekebelezés következése: a) a birtokra, 441; — b) az avval járó jogokra, 442; — és c) a terhekre nézve, 443; — a tulajdonjog elenyészte, 444; — kiterjesztése ezen szabályoknak más dologbani jogokra, 445; — a bekebelezés módja, 446; — hol adandók át az ingatlan, hol az ingó dolgok, 905 és 1420; — több személyek közül, melyiket illeti a birtokjog, 322; — több birtokkövetelők közül, melyiknek adandó át a dolog a birtokos által, 448; — átadása az örökségnek a jogszerű birtokba, l. **Birtokbavétele az örökségnek.**

Átalakítás, l. Megújítás.

Átalánylag, Az átalánylagos eladásnál van-e helye a szavatosságnak; 930; mennyiben történik ennél a veszély az átvevő rovására, 1049, 1064; — az átalánylagos haszonbérletnél a haszonbérlet átvesz minden terheket, a hitelzálogosokat kivéve, 1099; — valamely örökségnek átalánylagos megvétele, l. **Örökségvétel.**

Áthágásai a büntető törvénynek kártérítésre és büntetésre köteleznek, 1338; — mennyiben lehetnek azok egyesség tárgyai, 1384; — valamely szerződés áthágása a másik félét még nem jogosítja fel annak megszüntetésére, 919.

Átküldése valamely dolognak, mikor tekintendő az átadásnak, 429; l. egyszersmind **Szállító intézetek.**

Áttérés egyik vallásról a másikra l. **Vallás.**

Átváltoztatása a jogoknak és kötelezettségeknek III. r. 2. fejezet. Mikép történik az, 1375; — 1) ujitási szerződés által, 1376—1379; 2) egyesség által, 1380, és 1381; valamely szerződés érvénytelensége a tárgyra nézve, 1382—1384; — vagy más hiányok tekintetében, 1385—1388; — a szerződés terjedelme, 1389; — hatálya a mellékkötelezettségekre nézve, 1390; — 3) engedmény, 1391; — az engedmény tárgyai, 1393, — hatálya, 1394—1396; — az engedményező felelőssége, 1397—1399; — 4) utalványozás, 1400; — teljes vagy nemteljes, 1401, és 1402; — az utalványozás hatálya, 1403—1409; — a kereskedők kivétele, 1410.

Atya, örökbefogadás által, l. **Fogadó-
atya**, — törvényes, melyik tartandó ilyen gyánánt, 138 és 156—158; — annak különös jogai és kötelességei a gyermekek tartásárolí gondoskodásra nézve, 141. és 142; — a gyermekekkel nevét és állása jogait közli, 146; — öt atyai hatalom illeti, 147; — annak következései, l. **Atyai hatalom**; — gyermekének gyámot vagy gyám társat nevezhet, 196. és 211; — vagy valakit a gyámságból kizárhat,

193; — mikor és mikép vonathatik kétségbe a törvényes atyaság, 156—159; — házasságon kívüli gyermekek atyja, ki tartandó ilyennek, 163 és 164; — kiváltképen a gyermek tartására köteleztetik, 166—167; — ha pedig a gyermek az anyánál veszélynek van kitéve, egyszersmind a nevelésről gondoskodásra is, 168 és 169; — csak a menyiben erre nézve szükséges, illeti őt a hatalom, 166; — az atyai jogok az elbirtoklásnak vagy elévülésnek nem tárgyai, 1458 és 1481.

Atyai hatalom, miben áll az általában, 147; — különösen a házasságkötésre, 49—53; — az állapotválasztásra, 148; — a vagyonra, 149—151; — vagy a gyermekek kötelezettségeire nézve, 152; — a gyermekek képviselésére kötelez, **ugyanott**. A házasságon kívül született gyermekek felett tulajdonképeni atyai hatalomnak nincs helye, 166; — mikép enyészik el az atyai hatalom, 172—177; — igazságos okokból azonban a teljkorúságon túl is tarthat, 172; — vagy az előtt is végződhetik, 174; — annak gyakorlása meggátoltathatik, 176; — vagy az atyától egészen elvétethetik, 177; — ótalmá a gyermeknek az atyai hatalommal visszaélés ellen, 178; — a fogadó atya átveszi az atyai hatalmat, 183; — és az örökbefogadási viszony elenyészte után visszazáll a hatalom a házassági atyára, 185.

Atyaság, a házasságon kívüli gyermek

irányában, ennek vélelmezése és bebizonyítása, 163 és 164.

Auctio, l. Árverés.

B.

Bába, a házassági kötelesség teljesítésére tehetetlenség bebizonyítására szolgál, 100.

Balesetek, l. Véletlen esetek.

Bánásmód, illendő, kölcsönös kötelessége a házastársaknak, 90.

Bánatbér, annak fogalma és hatálya. 909—911.

Bántalmak, tettegesek, három, a többiek egy esztendő alatt évülnek el, 1490. l. **Megsértések.**

Bántalmazások, súlyosak, okul szolgálnak az elválásra 109; — és nem katolikus keresztény hitsorsosoknál egyszersmind a házasság végelválasztására, 115 és 116; l. **Megsértések.**

Bányarész, annak vétele szerencseszerződés, 1277. l. **Jövedelem.**

Barátok, l. Szerzetesek.

Barom, l. Marha.

Becsü, l. Megbecsülés.

Becsületesség, l. Erkölcsök.

Becsületsértések, l. Megsértés.

Behajthatósága a követelésnek, mennyiben felelős azért az engedményező, 1397—1399.

Beiktatás a nyilvánkönyvekbe, bekeblezés vagy előjegyzés által történik, 431—439 és 446.

Beirási könyv, I. Könyv.

Bejelentése valamely házassági akadálnak, hol kell annak történnie, 70; — a valóban megkötött házasságnak, a helyettes lelkész által a rendes lelkésznel teendő meg, 82 — az elvált házastársak ismétli egybekelésének' 110; — gyámrendelés végett, 189; — az atyai vagy gyámsági hatalommal visszaélésnek, 178 —217; — a talált dolognak 389—398; — a baleseteknek, mikép kell annak történni a haszonbérli által a haszonbér elengedése végett, 1108; — és mikor valamely darab marha átvéveje által szavatosság végett, 926.

Bekeblezés a nyilvánkönyvekbe, ingatlan dolgoknál a tulajdon és más dolgban jog megszerzésére szükséges 431—439, 445, 446, 1498—1500; — szabály több bekeblezések összeütközése esetében, 440; — a bekeblezés következései 441—443; — alakja, 446; — mennyiben van a bekeblezett adósság ellen beszámításnak helye, 1443; — bekeblezett jogok és kötelezettségek a hitelező és adós egy személyben egyesülése által nem szüntetnek meg, míg a kitorlás be nem következett, 1446; — mennyi idő alatt birtokoltatnak el azok, 1467—1477.

Bekeblezési engedelem, azaz a tulaj-

donos beleegyezése a nyilvankönyvbei bekebelezésbe, mennyiben szükséges az. 433—435.

Beleegyezés, szerződést alapít 861; — a képviselő rendszerint szükséges a gyámság alatti egyén kötelező ügyleteihez, 49—51, 244—248, 282, 805, 865—867; — mily minőségűnek kell annak lenni a végett, hogy a szerződés érvényes legyen, 865—877; — különösen a házassági szerződésnél, 48—59, 75 sat.; — mennyiben bomlik fel az által a szerződés, 920. — A főtulajdonos beleegyezése a haszonvételi tulajdon elidegenítésére nem szükséges, 1140.

Belépés az örökségbe, l. **Birtokbavétele az örökségnek**, — valamely üzletbe, mikor szerez az álladalmi polgárságot, 29.

Belföldiek, l. **Álladalmi polgárok**, **Álladalmi polgárság**.

Beneficium cedendarum actionum, l. **Kezes**; — **competentiae**, l. **Illetmény**, **Tartás**; — **divisionis**, l. **Kezes**, **Felosztás**; — **inventarii**, l. **Birtokbavétele az örökségnek**; — **ordinis**, l. **Kezes**.

Bér, valamely lehetetlen vagy nem szabados cselekvényre nézve adott, visszakövetelhető-e, 1174 l. **Jutalom**.

Bér, annak folytonos fizetése még nem bizonyíthatja a tulajdon megosztását, 360. — Oszthat e ki a hitbizomány birlalója földeket bérért, 633 és 634. — A bérpénz és haszonbér,

rendszerint akkép fizettetik, mint a vételpénz, 1092; — mikor fizetendő, 1100, 1102, 1132; — törvényes zálogjog annak tekintetében, 1101; — mennyiben érvényes az előrefizetés, 1102; — termésbeni bér, 1103; — a bérnek egészeni vagy részbeni elengedésére köteleztetés, 1104—1108, 1133; — mi hatálya van a bér fizetésébeni késedelemnek, 1118, 1135, és 1136.

Bérlési, Örökhaszonbéri és Örökbéri szerződések. Ezekről tárgyal a II. részben a 25. fejezet. A bérlési szerződés fogalma, 1090. — I. Bérlési és haszonbéri szerződés, 1091; — kellékei, 1092, és 1093; — hatálya, 1094; — a bérbevevő dologhozi joga mikép válik dologbani joggá, 1095; — kölcsönös jogok: 1. az átadásra, megtartásra és használásra, 1096—1098; — 2. a terhekre, 1099; — 3. a bérre nézve, 1100—1102; — termésbeni bér, 1103; — a bérelengedés esetei és feltételei, 1104—1108; 4. visszabocsátás, 1109—1111; — 5. A bérlési szerződés felbomlása: a) a dolog elenyésztével, 1112; b) az idő lejártával, 1113; — ha kifejezett vagy hallgatag megújítás nem történik, 1114, és 1115; c) fölmondás, rendes, 1116; — rendkívüli, mikor van erre feljogosítva a bérbevevő, 1117; — mikor a bérbeadó, 1118, és 1119; — d) a dolog elidegenítése, 1120, és 1121; — haszonbéri szerződést a gyám birói jóváhagyás nélkül nem köthet, 233; — II. Örökhaszonbér; annak fo-

galma, 1122; — III. Örökbéri szerződés, 1123; — mikép szüntetendő meg az abbeli kétség, valljon a haszontulajdon örökhaszonbéri vagy örökbéri jószág-e, 1124; — IV. Földbér, 1125; — haszontulajdon szerzése, 1126; — a fő- és haszontulajdonos közös jogai, 1127 és 1128; — a főtulajdonos különös jogai és kötelelességei, 1129; — 1) a jószág megtartására, megmunkálására és változtatására, 1130; — 2) az örökbérre nézve, 1131; — mikor kell az örökbért fizetni, 1132; — mikor van leengedésnek helye, 1133—1134; — bérfizetésbeni késedelemkori jog, 1135 és 1136; — 3) a terhekre és javításokra nézve, 1137 és 1138; — a haszontulajdonos jogai és kötelezettségei általában, 1139; — különösen 1) az elidegenítésre, 1140—1142; — 2) a talált kincsre és az állag fogyasztására, 1143; — 3) a terhekre, 1144; — 4) az adványozási levélre nézve, 1145; — a földbérből jogok, 1147; — a haszontulajdon elenyészte, 1148—1150.

Bérlő, rendszerint engedni tartozik a bérelt dolog vevőjének, 1120—1121.

Bérpénz, l. Bér.

Beszámítás, a kötelesrészbe, 787—789; — vagy az örökrészbe a törvényes örökösénél, 790—794; — mennyiben, mely hatályal, mely követeléseknél van annak helye, 1438—1440 és 1443; — s mely hitelező és adós közt, 1441—1442; — a beszámítási jog nem véd a

bérlemény visszaadása ellen, 1109 ; — beszámítása az előd elévülési idejének, 1493.

Betáblázás, l. Bekeblezés.

Betegség, ragadó, jogszerű ok a házassági beleegyezés megtagadására, 53 ; — valamely darab marháé, mikor alapítja az meg a szavatosságot 924—927.

Betolakodás a birtokba, azt álbirtokká teszi, 345.

Betudás, l. Beszámítás.

Beváltási jog illeti a bejegyzett hitelezőket a zálog árverezése előtt, 462.

Bevitt ingóságok. A lakóépületbe bevitt ingóságok hallgatólag a bérpénzért elzálogosítvák, 1101 ; l. egyszersmind **Házassulási egyezvények.**

Birlaló, különbözik a birtokostól, 309 ; — nincsen czime a birtokhoz, 318 és 319 ; — a birlaló ovatala több birtokkövetelők ellen, 348 ; — miképen ótalmazhatja magát a tulajdoni kereset ellen az, a ki valamely dolgot más nevében birlal vagy birtokol, 375, l. **Birtok.**

Biró. Panasz annak hibája ellen, 1341.

Birói rendelmények, törvény erejével soha sem birnak, 12.

Biróság. Azon biróság, mely előtt házasság érvénytelensége vagy végelválasztása feletti tárgyalás folyt, tartozik jelentést tenni a házassági könyvbe leendő följegyzés végett, 122 ; — l. **Gyámsági biróság.** — Szerződések rendszerint biróság előtt vagy azon kívül

köttethetnek, 883; — Kivétel az örökbefogadásnál, 181; — mennyiben a tápolás végetti fölfogadásnál, 186.

Bírósági panaszok, I. Panaszok.

Birtok, erről tárgyal a II. rész első fejezete. Birtok szerzése; mely személyek képesek arra, 310; — a birtok tárgyai, 311; — birtokszerzés módjai: testi, ingó vagy ingatlan, és testetlen dolgokra nézve, 312 és 313; — közvetlen és közvetett a birtokszerzési mód, 314; — mennyi vetetik birtokba az egyik vagy a másik által, 315; — jogszerű, jogszerűtlen birtok, 316; — a jogszerű birtok főcíme, 317; — a pusztá birlalónak még nincs czime s arra önhatalmulag szert nem tehet, 318; — sem tartóztatása alapját meg nem változtathatja, 319; — a jogszerű birtokczim hatálya, 320; — a valóságos birtokjog kelléke, 321—322; — a birtokos rendszerint nem hivathatik fel a czim kimutatására, 323—325; — jóhiszemű, rosszhiszemű birtokos, 326; — mikép lesz a birtokostárs rosszhiszemű vagy jogszerűtlen birtokossá, 327; — a birtok jóhiszeműségének eldöntése, 328; — a birtok tartama, a jóhiszemű birtokos jogai a dolog állagára, 329; — a haszonvételekre, 330; — a ráköltekezésre, 331—332; — és az ártéítésre nézve, 333; — a birtokosnak van-e joga a dolgot megtartani, 334 és 471; — a rosszhiszemű birtokos kötelezettsége, 335 és 336; — megítélése a községi birtok jóhiszeműségének, 337; — mennyi-

ben válik roszhiszeművé a birtok keresetindítás által, 338; — a birtokos joga birtoka háborításánál, 339; — különösen valamely épület csinálásánál vagy lebontásánál, 340—342; — vagy ledőlés veszélye miatt, 343; — jogorvoslat a birtok fentartására sürgetős veszélynél, 344; — az ál-birtokos ellen, 345 és 346; — vagy a birtok valódisága iránti kétség esetében, 347; — a birtokos ovatala több találkozó birtokkövetelők ellen, 348; — a birtok elenyészte a) testi dolgokra, 349; — b) nyilvánkönyvekbe bekeblezett, 350; — c) és egyéb jogokra nézve, 351; — korlátozás, 352; — mi következeseket huz maga után a birtok eltagadása, szinlése, a peres dolog birtokávali felhagyás, 376—378. — I. Tulajdon. Mily birtok szükséges az elbirtoklásra, 1460—1464. I. Elévülés.

Birtokbavétele az örökségnek. Erről tárgyal a II. rész 15. fejezete. Az örökség jogszerü birtokbavételének feltételei, 797 és 798; — a birtokozim kimutatása; örökös nyilatkozat, 799 és 800; — a feltétlen és feltételes örökös nyilatkozat hatálya, 801 és 802; — az örökség feltételes vagy feltétlen el- vagy el nem fogadásarai jog, 803—808; — jogszerü előintézkedések az örökség átadása előtt: a) a hagyaték kezelése, 810; — b) a hitelezők biztosítása vagy kielégítése, 811; — c) elkülönzése a hagyatéknek az örökös vagyonától, 812; — d) a hitelezők egybehivása, 813; — az egybehivás

vagy annak elmulasztásának hatálya, 814 és 815; — e) kimutatása a végakarát teljesítésének, a végrendelet végrehajtója, 816; — vagy az örökös által, 817 és 818; — mikor adandó át az örökség, 819; — a közös örökösök felelőssége a hagyatéki hitelezők és hagyományosok irányában, a leltár jogkedvezményének használata nélkül, 820 és 821; — az örökös hitelezőinek biztosítékai, 822; — örökségi keresetek, 823; — azoknak hatálya, 824; — az adósnak hitelezője hagyatékába lépése által az örökségi hitelezők örökösstársak vagy hagyományosok jogaiban változás nem történik, 1445; — az örökös örökségbe lépése érvényes az örökség vevőjére nézve is, és viszont, 1282.

Birtok elenyészte, l. Birtok.

Birtokos, különbözik a pusztá birlalótól, 309; — kétség esetében a birtokost illeti az elsőbbség, 324 és 374; — mikor nyeri meg a jóhiszemű birtokos azonnal a tulajdont, 367 és 368; — minden jóhiszemű birtokos teljes tulajdonosnak tekintetik, 360. l. **Birtok.**

Bizományi jószág egy harmadik birtokos ellenében keresettel követelhető-e, 367.

Bizonyítványok, a házasság összedáása előtt, 78; — vagy elválasztása végett fölmutatandók, 104, 105, 107, 133, 134.

Biztonság törvényszerű. Mikor van valamely árva követelés törvényszerű biztonság mellett kiadva, 230.

Biztosítás. A gyám rendszerint a gyá-

moltak vagyonának biztosítására nem köteleztetik, 237; — tartozik azonban a követelések biztosításáról gondoskodni, 236; — biztosítás valamely épület rakatása vagy lebontatása, avagy a beomlás lenyegető veszélye miatt, 341—343; — rendszerint a haszonélvező és használatra jogosított sem tartozik biztosítással, 520; — követelheti-e a hagyományos a biztosítást, 688; — a kötelezettség biztosítása egy harmadiknak az adósérti lekötése által vagy elzálogítás által történik, 1343; — a biztosításnak rendszerint melyik neme teljesítendő, 1373; — a biztosítékok és jogvédek az idegen adósságot kifizetőnek kiszolgáltatandók, 1358.

Biztosítási szerződés. Annak tárgyai, és az abból eredő jogok, 1288—1291; — a tengeri biztosítás iránti rendszabályok a tengeri törvényben foglalvák, 1292.

Boltos legény, l. Kereskedő legény.

Börtön. A legsúlyosabb vagy súlyos börtönre ítélték a büntetés ideje alatt érvényes házasságra nem léphetnek, 61; — és gondnok által képviseltetnek, 279.

Bujtogatás a házassági elválásra, házassági akadály, 119.

Bukás, l. Csöd.

Butorok, mit kell ezek alatt érteni, 674.

Bűnhőnczök, érvényes házasságra nem léphetnek, 61, 94; — mikor rendeltetik azok számára gondnok, 279. l. **Gonosztevő.**

Bűnösség, l. Hiba.

Büntársak, mennyiben köteleztetnek kártérítésre, 1301—1304.

Büntetés. Ha valamely károsító egyszersmind valamely büntető törvényt hágott át, ugy őt a kimért büntetés is éri, 1338; — szerződési vagy egyességi büntetés, l. **Kötbér**, **Megtérítési öszveg**.

Büntettek, akadályozzák az álladalmi polgárság megszerzését, 29; — okul szolgál-
nak az elválásra, 109; — vagy nem katolikus keresztény hitsorsosoknál egyszersmind a házasság végelválasztására, 115 és 116; — mi-
kor a kitagadásra, 768 és 769; — oly büntett, mely által valaki a bizodalmat elveszti; a közkereseti társaságbóli kizárást vonja maga után; 1210. l. **Áthágások**.

C.

Causa, l. **Járulékok**.

Cessio, l. **Engedményezés**.

Collatio, l. **Beszámitás**.

Commodatum, **Commodans**, **Commodatarius**, l. **Hasonkölesöni szerződés**.

Commixtio, l. **Egyesítés**.

Condictio causa data, causa non secuta; 1048; — **ex turpi vel injusta causa**, 1174; — **indebiti**, l. **Fizetés**; — **sine causa**, 1435; — **ex lege**, l. **Törvény**.

Confusio, l. **Egyesítés**.

Constitutum debiti alieni; 1349. l. **Idegenek**, **Kötelezettségek**.

Constitutum possessorium, I. Megváltozása a birtokjognak.

Család. Így neveztetnek a törzsszülék utódaikkal együtt, 40; — valamely családnak engedélyezett szolgálat, annak minden tagjaira kiterjed, 529.

Családi hitbizomány, I. Hitbizomány.

Családi viszonyokon személy jogok. alapulnak, 15; — azok a házasságból származnak, 44.

Család-jogok általában az I. rész 2. és 3. fejezeteiben tárgyalatnak. A családtagoknak egyéb különös jogai azon különböző jogviszonyoknál soroltatnak elő, melyekben azok őket illetik, 43; — az atya család jogai illetik a házasságból született gyermekeket, 146; — nem egyszer mind a házasságon kívül születetteket, 165; — örökbefogadott gyermekek megtartják előbbi családjogaikat, 182 és 183; — mely érvénytelen házasságból nemzett gyermekek záratvák ki a különös családjogokból, 160; — a fejedelem kegye általi törvényesítésnek, semmi befolyása a szülék családtagjaira, 162; — azok nem esnek elbirtoklás vagy elévülés alá, 1458 és 1481.

Családok alapítványai, s azoknak más közös javai és jogai a vagyonszövetség elvei szerint ítélendők meg, 849.

Csalás, valamely végrendelet kizárására, meggátolására vagy elsikkasztására vonatkozó, érdemtelenné tesz az örökjogra, 542; —

s feljogosít örökségből ki tagadásra, 770; — szerződéseknél, l. **Ravaszság, Tévedés, Kár.**

Cselédek, melyek értendők valamely hagyománynál, 683; — mennyiben kötelezhetik azok le gazdáikat, 1027—1033; — mennyiben felelős valaki az ő vétségeikért, 1314—1318; l. **Szolgálatkételek.**

Cselédes gazdák, mennyiben kötelezvék a cselédek vagy más háznépbeliek által az ő nevökben kötött ügyletekért, 1027—1033; — azok jogviszonya a cselédséghez a különösen fennálló cselédi rendtartásban határoztatik meg, 1172.

Cselédség, annak a gazdáhozi jogviszonya a különösen fennálló cselédi rendtartásban határoztatik meg, 1172; l. **Cselédek.**

Cselekvények, azok iránti szerződések, meg nem nevezettek általában, miszerint ítélendők meg, 1173 és 1174; — önkénytelenek vagy idegenek, mennyiben köteleznek kártérítésre, 1306—1310 — 1313—1319; — szabadosak, mennyiben szolgálnak azok kezeség tárgyaul, 1349.

Csere a II. r. 23. fejezet tárgya. A csere fogalma 1045—1046; — a cserélők jogai és kötelességei. 1047; — különösen a veszélyre nézve, 1048—1049; — és az átadás előtti haszonvételekre nézve, 1050—1052.

Csipkék nem tartoznak a fehérneműhöz, 679.

Csőd, a hatalmazó vagy hatalmazott vagyona fölötti, megszünteti a hatalmazást, 1024; — a ki csőd alá jut, kizárathatik a közkereseti társaságból, 1210; — annak kiütése után a hozománynak a férj általi elismerése a hitelezők ellenében bizonyító erővel nem bir, 1226; — egyik házastárs vagyona feletti, megszünteti a vagyonközösséget, és a vagyon felosztására szolgáltat okot, mint halál esetében, 1262; — a férj vagyona feletti, igényt ad az özvegyi tartásra 1260; — a feleség vagyona feletti, változatlanul hagyja a házassági egyezvényt, 1261; — a főadósé, megfosztja a kezeseket a megintési rend jogától, 1356; — a csődesetekbeni elsőbbségi jog, s az, hogy mennyiben van helye a csődtömeg elleni beszámításnak, a csőd esetekbeni eljárás által határoztatik meg, 470 és 1439.

Culpa, l. Hiba, Gondatlanság.

Czél l. Szándék.

Czélzat, gonosz, károsítási, miben áll az, 1294; — annak következménye, 1323 és 1324; l. Kártérítés.

Czím, jogszerű, 316 és 327; — annak hatálya, 220; — a birtokos czime kimutatandó-e, 323, 325; — a pusztá czím nem ad birtokot; 320; — sem tulajdont, 425; — sem más dologbani jogot, 445, — a birtokozim gyengébb vagy erősebb. Ezen különbség hatálya, 372—374; — czím a tulajdonhoz, 380, 381 és 424; — a zálogjoghoz, 449; — a

szolgálatához, 480; — az örökjoghoz, 533 és 534; — mennyiben szükséges az elévülésre, 1460, 1477 és 1493.

Czimerek, ezekben részesülnek, a nő 92; — és a törvényes gyermekek, 146; — alapul szolgálnak a dolog tulajdonának vélelmezésére, 854.

Czimvezetési jog, a tagtársak általi felhatalmazást foglalja magában, 1028, 1201.

D.

Datio in solutum, I. Adás.

Dolog. A dologjogról tárgyál az egész második rész; annak bevezetése pedig: a dolgokról és azoknak jogi felosztásáról. A dolog fogalma jogi értelemben, 285. — A dolgok alanyi felosztása az alany különbsége szerint, melyhez azok tartoznak, 286. — Szabadon álló dolgok, közjóság és álladalmi vagyon, 287; — községi jóság, községi vagyon, 288; — a fejedelem magánjósága, 289. — Általános szabályok ezen különböző nemű javakra nézve, 290; — tárgylagos felosztása a dolgoknak a minőség különbségéhez képest, 291; — testi és testetlen dolgok, 292; — ingők és ingatlanok, 293; — tartozék általában, 294; — különösen telkeknél, tavaknál, 295 és 296; — és épületeknél, 297; — a jogok közönségesen ingó dolgokul tekintendőek, 298; — valamint a bejegyzett követelések is, 299.

— Mely törvények szerint ítélendők meg az ingatlan dolgok, és melyek szerint az ingók, 300; — elhasználható és elhasználhatlan dolgok 301; — öszdolog (universitas rerum), 302; — megbecsülhetők és megbecsülhetetlenek, 303; — a birói becsú mértéke, 304; — rendes és rendkívüli ár, 305; — melyik veendő sinórmértéktől birói becsüknél, 306; — a dologbani és dologhozi jog fogalma, 307; — dologbani jogok különösen, 308; — **Idegen dolog**, l. ezen szót. Jövendőbeli dolog, menyiben tartozik annak eladása a szerencseszerződésekhez, 1275 és 1276; — peres dolog, ki azt a keresvény kézbesítése után elidegeníti, tartozik azt visszaszerezni és annak rendkívüli értékét megtéríteni, 378; — szabadon álló és elhagyott dolgok az elfoglalás tárgyai, 382 és 386; — elvesztett dolgok; l. **Találó**.

Dologértök l. Szakértök.

Dologi jogok, ezek vagy dologbaniak, vagy dologhoziak, 307; — a dologbaniak nevei, 308; — a dologhoziak forrásai, 859; — a személyi és dologi jogok közös meghatározásai: a megerősítés, átváltoztatás és megszüntetés; 1342.

Dolus malus, l. **Szándék**, gonosz **Ravaszság**.

Dos, l. **Hozomány**.

Dotalitia pacta, l. **Házassulási egyezvények**.

Drágaság, l. Drágaszer.

Drágaszerei, a gyámságalattiaknak bírói őrizet alá veendőik, 229; — mi értetik rendszeren a drágaszerek alatt, 678. l. **Ékszer.**

Dühöngők és Örültek, kik nevezetnek így, 21. l. **Esztelenek, Gyámságalattiak.**

E.

Égés-kár, l. Tűzkár.

Egészség elleni veszélyes törekedés, ok az elválásra, 109; — nem katolikusok közt pedig egyszersmind a házasság végelválasztására, 115.

Egyedülfizető, l. Fizető.

Egyesítés, mennyiben növedék az, 414—419; — a szolgalmi és uralgó jószágnak egy személybeni egyesítése nem szünteti meg a szolgalmat örökre, 526; — a jognak és kötelezettségnek egy személybeni egyesülése mindkettőt elenyészteti, 1445 és 1446.

Egyesség, miben áll az, 1380; — az ajándékozástól különbsége, 1381; — az egyesség érvénytelensége a tárgy tekintetében, 1382—1384; — vagy más hiányok tekintetéből, 1385—1388; — az egyesség terjedelme, 1389; — hatálya a mellékkötelezettségekre nézve, 1390; — gyám önhatalmulag egyességet nem köthet, 233; — másnak nevében egyességet tenni, különös meghatalmazást ki-

ván, 1008; — a házastársaknak a vagyonekülönpzés feletti perlekedéseinél előlegesen az egyesség kísérleendő meg, 117 és 1264.

Egyetemlegessége az örökösöknek, 550, 820 és 821; — több adósoknak, 891; — több jogositottaknak, 892; — a fizetés vagy mentesség hatálya egyetemlegesség esetében, 893—896; kereskedelmi társaságban annak létezése vélelmeztetik, 1203; — jogellenes cselekedetektől, 1302.

Egyezkedés, jövendőben köteendő szerződés iránti, mikor kötelező, 936; Hason l.

Pontozat.

Egygyermekítés, fogalma s valjon érvényes-e az, 1259.

Egy harmadik. Valjon egy harmadiktól félelem vagy hiba által kieszközölt szerződés azt megérvényteleníti-e, 875; — egy harmadikért lehet-e ígérletet tenni vagy elfogadni, 881; — egy harmadik még élő személy öröksége vagy hagyománya érvényes szerződés tárgya nem lehet, 879; — meny nyiben fizethet másért, 1422—1423.

Egyházi javak, azok igazgatói ellen csak a rendkívüli elévülési időnek van helye, 1472, 1485.

Egyházi személyek, mennyiben fázratvák ki a házasságból, 63 és 94; — vagy mentekezhetnek valamely gyámság vagy gondnokság alól, 195 és 281; — az egyházi személyek hagyatékábani öröködés a közrendtar-

tási törvényekben határoztatik meg, 761; — egyházi községek vagy azok tagjai; örökölni képesek-e, a közrendtartási rendeletek határozzák meg, 539. l. egyszersmind **Szerzetesek.**

Egyházkör, Szentegyház, helye a házasságok kihirdetésének és a beleegyezés ünnepeles nyilvánításának, 71—82.

Egy mindnyájaért és mindnyája egyért. l. Egyetemenlegesség.

Egyoldalú szerződések; fogalma, 864; — ezeknél az vélelmeztetik, hogy a kötelezett inkább a csekélyebb, mint a nagyobb terhet akarta magára vállalni, 915.

Ékitvény, l. Ekszer, Pipere.

Ekszer, mi értendő ez alatt, 678; — a férj által nejének adott ékszer nem kölcsönzöttnek, hanem ajándékozottnak tekintetik, 1247.

Eladás, l. Adásvevési szerződés, Elidegenítés.

Eladási bizomány, annak fogalma és hatálya, 1086—1089.

Eladósítás, mennyiben szabad valamely hitbizományt eladósítani, 635. — Mennyiben tagadtattik ki az igen eladósodott szükségörökös, 773.

Eladósodás, l. Eladósítás.

Elárusítás, l. Elidegenítés.

Elbirtoklás, l. Elévülés.

Elbocsátás, l. Elmozdítás.

Elcsábítása valamely nözsemélynek,

fajtalanságra. a csábitót kártalanításra kötelezi, 1328.

Elcserelés a hitbizományi földek elcserelésének mikép van helye, 633—634. l. **Csere.**

Elcsufítás, l. Megsértés.

Eldöglése valamely marhának, mikor alapítja meg a szavatosságot, 924—927.

Elégtétel, teljes, különbözik a kármentéstől; mikor teljesítendő egyik vagy másik, 1323 és 1324.

Elelmezés, mi értendő az alatt, 672 és 673. l. **Tartás.**

Elenyedés, l. Lemondás, Kamat.

Elenyészése az atyai hatalomnak, 172—178; — a gyámságnak és gondnokságnak, 249—260 és 283; — a birtoknak, 349—352; — a tulajdonjognak, 444; — a zálogjognak, 467—469; — a szolgalmaknak, 524—529; — a jogoknak és kötelezettségeknek általában; l. **Megszüntetés, Időköz, Határidő.** Elenyészése a bizonyos határidő alatt el nem fogadott ígéretnek, 962; — a szerződéseknek általában, 917—920; — a kezességnek, 1363—1367; — a zálogjog elenyészte a követelés elenyésztét még nem vonja maga után, 467.

Élet, annak veszélyeztetése ok a házassági elválásra, 109; — és nemkatholikusoknál a végelválasztásra, 115—116. l. egyszersmind: **Megsértés; Életjáradék; Holtnak nyilvánítás; —** rendetlen ok arra, hogy a képvi-

selő a házasságba beleegyezését megtagadja, 51; — mikor ok az az elválásra, 109; — vagy a kitagadásra, 768—769.

Életfogytiglani jog, 1. Házasulási egyezvények.

Élethossz. Élethossziglani évenkénti fizetés az életjáradék tárgya, 1284.

Életjáradék. Fogalma, 1284; — annak tartama, 1285; — az életjáradéki szerződés megtámadtathatik-e a hitelezők vagy gyermekek által, 1286.

Elévülés és elbirtoklás III. r. 4. fejezet. Az elévülés fogalma, 1451; — az elbirtoklás fogalma, 1452; — ki évitelhet el, birtokol el, 1453; — ki ellen, 1454; — mely tárgyakat, 1455—1459; — az elbirtoklás kellékei: — 1) Birtok, 1460; — még pedig: a) jogszerű, 1461 és 1462; — b) jóhiszemű, 1463; — c) valódi, 1464; — 2) Időlefolyta, 1465. — Elbirtoklási idő, rendes: a) ingó, 1466; — b) ingatlan javaknál, 1467 és 1468, és c) azokra vonatkozó jogoknál, 1469 és 1470; — d) ritkán gyakorolható jogoknál, 1471; — rendkívüli, 1472—1477. — Elévülési idő, rendes, 1478—1480; — kivételek, 1481—1485; rendkívüli rövidebb elévülési idő, 1486—1492; — az előd elévülési idejének beszámítása, 1493; — az elévülés megakadása, 1494—1496; — az elévülés félbeszakasztása, 1497; — az elbirtoklás vagy elévülés hatálya, 1498—1501; — az elévülésről lemondás vagy annak meghosszabbítása,

1502; — mely törvény szerint ítélendő meg az általános polgári törvénykönyv hatálya előtt már elkezdett elbirtoklás vagy elévülés. **Kihirdetési nyiltparancs.** Elévült adósság, ha mindamellett is lefizettetett, nem követeltethetik vissza, 1432 és 1433.

Elévülési idő, l. Elévülés.

Elfogadása az örökségnek, l. Örökös nyilatkozat.

Elfogadása az ígéretnek szerződést szül, 861; — határidő valamely ígéret elvállalására, 862; — valjon ezen határidő alatt az elfogadás joga átszáll-e az örökösre, 918; — mely személyek képtelenek valamely ígéret elfogadására, 865; — hát ha valaki egymaga fogad el több ígérőtől ugyanazon egy tárgyat, vagy ha többen fogadnak el ugyanazon tárgyat egy ígérőtől, 878—896.

Elfogatás, önhatalmu, l. Megsértés.

Elhagyása, gonosz, a házastársnak, ok az elválásra, 109; — vagy nemkatholikusoknál egyszersmind a házasság végelváasztására is, 115 és 116.

Elhagyni valamely dolgot, annyit tesz, mint arról feltétlenül lemondani, 362; — A tulajdonos dolgát elhagyhatja, ugyanott. Ez azonban nem vélelmeztetik, 388; l. Dolgok, elhagyottak.

Elhálás, l. Közösülés.

Elhasználhatlan dolgok, 301.

Elhasználható dolgok, 301; — meny-

nyiben tárgyai azok a haszonélvezésnek vagy a használatnak, 510; — és a kölcsönnek, 983.

Elhatározása valamely jogesetnek törvény hiányában a természeti jogelvekből merítendő, 7; l. **Ítéletek**.

Elidegenítése a rábizott árvajószágnak, a gyám által önhatalmulag nem történhetik, 232 és 233; — rendszerint a kiskorú sem idegeníthet el semmit a magáéból, 244, 246 és 247; — ki valamely idegen dolgot maga nevében elidegenít, ha később tulajdonosává lesz, nem követelheti azt vissza, 366; — az elidegenítés felbontja a haszonbéri szerződést, 1120 és 1121; — a haszontulajdonosnak az elidegenítés végett a főtulajdonos beleegyezésére szüksége nincs, 1140; — más valaki nevébeni elidegenítés különös meghatalmazást kíván, 1008.

Elismerése az átengedett adósságnak fizetésre kötelez, 1396.

Eljegyzés, van-e s mennyiben annak joghatálya, 45—46; l. egyszersmind **Menyasszonyi ajándék**.

Elkülönzése a házastársak vagyonának csőd, elválás, a házasság felbontása vagy érvénytelennek nyilvánítása esetében. l. **Házassulási egyezvények**.

Elkülönzési jog valamely hagyaték-nál, 812.

Ellenségeskedés, a kiskorúval vagy gondnoklandóval, vagy annak szüléivel, kirekeszt a gyámság vagy gondnokság alól, 193 és

281; — engesztelhetlen a házastársak közt,
l. Idegenség.

Ellenszámitás, l. Beszámitás.

Ellenvetés, az arróli lemondásnak határozottnak kell lenni, 937; — az adós ellenvetései a hitelező ellen; mennyiben van azoknak helyök egyszersmind az adósság fizetője ellen is, 1361; — vagy az engedményes ellen, 1396; — az elévülési ellenvetés az illető fél által teendő, 1501; **l. Szavatosság.**

Elmaradása nyereségnek, l. Nyereség.

Elmellőzése valamely szükségörökösnek, mi következéssel bir, 776.—782 és 1254; — a mellőzött szükségörököst a szükséges tartás illeti, 795.

Elmezavar, elmuló, csak annyiban ment fel a kár megtérítése alól, a mennyiben az nem önvétség által származott, 1306—1310; **l. Esztelenek.**

Elmozdítása a gyámnak, 253—263.

Elmulasztása, jogellenes, valamely cselekvénynek, vagy a kellő figyelemnek, avagy szorgalomnak, a kár megtérítésére kötelez, 1295—1298.

Előadása a törvénytelen atyának a születési könyvben, inikor szolgál teljes bizonyossággal, 164; — a birtokczimnek, rendszerint nem követeltethetik, 323—325.

Élőfa, mi által határoztatik meg annak tulajdona a szomszédok közt, 421, **l. Ágak.**

Előhagyomány valamely örökös részére, 648.

Előjegyzés a nyilvánkönyvekbe, mi az, annak kelléke, és hatálya, 438, 439, 445.

Előlegezés, mikor kívántathatik az valamely munka megrendelésénél, 1156.

Előpénz, l. **Foglaló**.

Előre adás, kétség esetében foglalónak, nem bánatbérnek tekintetik, 908—910.

Előre fizetése a kamatoknak a kölcsönnél, mennyiben van annak helye, 997; — a bérpénz előrefizetése kiköttethetik, 1102; — az özvegyi tartás, életjáradék és élelmezvény előre fizetendő, 1242, 1284, 1418.

Elővásárlási jog. Annak fogalma, 1072; — az rendszerint dologhozi, 1073; — és át nem ruházható jog, 1074; — időköz annak gyakorlatbavételére, 1075; — annak a bírói árverésnéli hatálya, 1076; — ezen jog gyakorlatának feltételei, 1077—1079; — az elővásárlási jogra a főtulajdonosnak világos fentartás nélkül nincs igénye, 1140—1141.

Elragadás, mikor érvényteleníti az meg a házasságot, 66 és 94; l. **Megsértés**.

Elsajátítás. Erről tárgyal a II. r. 3. fejezete. Az elsajátítás fogalma, 381; — tárgyai, 382; — az elsajátítás nemei; I. az állatfogás. Kit illet a vadászat, halászat joga, a közrendtartási törvények határozzák meg 383; — szelid vagy szelidített állatok nem tárgyai az elsajátításnak, 384; — ép oly kevésbé az állada-

lom számára fentartott földalatti termékek, 385; — II. elhagyott dolgok megtalálása, 386—387; — a zsákmány a hadi törvények tárgya. 404; l. **Találás és Kincs.**

Elsikkasztása a végrendeletnek, alapul szolgál az örökjogbóli kizárásra, 542.

Elsőszülöttség, annak fogalma és vélelmezése, 619 és 620.

Elsőbbségi jog a hitelezőknek, a csőd-
esetekbeni eljárás által határoztatik meg, 470.

Eltávoztása az adósnak az örökös tartományokból, mire jogosítja az a kezest, 1365.

Elválasztása házastársaknak, l. **Házassági elválasztás.**

Elváló levele a zsidóknak, mikor és mikép adathatik, 133—136.

Elveszte az uralgó vagy szolgálmi teleknek, nem szünteti meg a szolgalmat örökre, 525; — a dolog véletlen semmivététele minden kötelezettséget megszüntet, 1447; l. **Veszély.**

Elvesztése az álladalmi polgárságnak, 32, — az atyai hatalomnak, 172—178; — valamely dolognak, mikor enyészteni el a birtokot, 349 és 352; — a zálog elvesztése meg nem vonja maga után a követelés elvesztését, 459 és 467; l. **egyszersmind Elenyészés.**

Elvesztett dolgok, l. **Találás.**

Elzálogítás. Valamely idegen dolog elzálogítása, mennyiben érvényes, 456; — mennyiben illeti az a hitbizomány birtalóját, 632; l. **Zálog.**

Emberölés, mikép kell kártérítést adni az az által megkárosodott családnak, 1327.

Engedelmisséggel tartoznak a gyermekek a szüléknek és az árvák a gyámnak, 144 és 217.

Engedményezése valamely gyámgyermek követelésének, a gyám által önhatalmulag nem történhetik, 233; — valamely követelésnek, miben áll az, 1392; — annak tárgyai, 1393; — hatálya, 1394—1396; — a követelés átengedőjének felélőssége, 1397—1399; — kivétel valamely szükséges engedményezésnél, 1422 és 1423; — mennyiben van helye valamely követelés átvállalója ellen a beszámítási jognak, 1442; — az ügyvéd valamely rábizott pörös tárgyat nem engedtetethet át magának érvényesen, 879.

Építés, mikor gátolhatja meg a szomszéd birtokos valamely épület rakását vagy lerontását, 340—342; — vagy mikor kívánhat biztosítást a ledőlés veszélye miatt, 343; — idegen anyagszerekkel tulajdon földén, 417; — saját anyagszerekkel idegen földön, 418; — idegen anyagszerekkel idegen földön, 419; 1. **Építkezés, Helyreállítások.**

Építkezés, mennyiben áll kötelességében a haszonélvezőnek, 514—516; — vagy a haszonbérletnek, 1096; — mennyiben jogosít az fel a bérlet korábbi fölmondására, 1118—1119. 1. egyszersmind **Építés.**

Épület, annak tartozéka, 297. l. **Építés**, **Építkezés**. **Ház**.

Érdek, magában foglalja mind azt, a mi másokra nézve fontossá teszi azt, hogy a kötelezettség nem kellőleg teljesített, 912; — annak megtérítése, 913.

Érdemetlenek és képtelenek az örökjogra, 540—546.

Ereszjog, l. **Szolgalmak**.

Erkölcsök. Mi a jó erkölcsökkel ellenkezik, tilosnak tartandó, 26; — roszak, l. **Élet**, rendetlen.

Erőhatalom, l. **Hatalom**.

Érték, mikép határozandó meg az eladósítandó vagy elcserélendő hitbizomány értéke, 637; — az érték felén tuli megrövidítés jogot ad a kártérítésre, 934 és 935. **Ár**, **Megrövidítés**; — mely értékben adathatik a kölcsön, és melyben fizetendő az, vagy az attóli kamatok. l. **Kölcsönszerződés**, **Pénzfizetések**.

Értelmezési szabályok. l. **Magyarázati szabályok**.

Érthetlen feltételek, a végrendetben nem létezőknek tekintendők, 697; — érthetetlen nyilvánítsa a szerződésbe való beleegyezésnek, azt érvénytelenné teszi, 869.

Érvénytelensége a házasságnak. l. **Házasság érvénytelensége**. — A végakarát nyilvánítsának, l. **Nyilvánítsa a**

végakaratra. - - A szerződéseknek. I.
Szerződések.

Esketési könyv, I. Házassági könyvek.

Esküt tenni kötelesek a jegyesek mind a három kihirdetés alóli fölmentésnél, 86—87; — a házastársak esküjének, a házasság érvénytelensége tekintetében hely nem adandó, 99; esküt más valaki nevében elfogadni, kínálni, vagy visszakinálni, különös meghatalmazást kíván, 1008.

Esővizjog, I. Szolgálat.

Eszközök, a gazdasági eszközök ingatlan dolgoknak tekintendők, 296; — és hallgatólag elzálogosítvák a haszonbérpénz fejében, 1101.

Esztelenek a törvények különös ótalma alatt állanak, 21; — nem képesek házasságot kötni, 48; — az atyai hatalmat folytatni, 176; — gyámságot vagy gondnokságot viselni, 191 és 281; — ők magok gondnokság alatt állnak, 270; — mikép enyészik el az azok feletti gondnokság, 283; — nem képesek birtokot szerezni, 310; — végrendelkezni, 566 és 567; — végrendelkezéseknél tanuskodni, 591; — szerződést kötni, 865; — azokat illető kedvezmény az elévülésre nézve, 1494; — mikép enyészik el a valamely esztelen után tett helyettesítés, 616; — mennyiben térítendő meg az azok által okozott kár, 1308—1310.

Eszendő, a törvény szerint 365; nap-

ból álló időköz, 902; 1. Kor, Elévülés, Időköz.

Évdij. Erre a szolgálattételekről szabályok alkalmazandók, 1163; 1. Szolgálat-tételek.

Evictio, 1. Szavatosság.

Executor, 1. Végrehajtó.

Expromissio, 1. Fizető, Utalványozás.

Ezüst, mit foglal magában annak hagyományozása, 679.

F.

Fa, erdőszetileg vágott, a haszonélvezőt illeti, 511; — a favágási szolgálat joga a legelőjog elvei szerint ítélendő meg, 503.

Faj, 1. Nem.

Fájdalomdíj testi sértés miatt, 1. Megsértés, testi.

Fajzová tétel. Valamely állat fajzová tétéleért, annak tulajdonosa bérrel, hacsak kikötve nem volt, nem tartozik, 406.

Falak, a szomszédok közt levők, mennyiben közösek, 854—858.

Falszekerények, mennyiben rakathatnak a közös falba, 855.

Fehérnemű nem számítatik a ruházat-hoz, 679.

Feje az álladalomnak. Annak magán tulajdonára, vagy a polgári jogban alapuló

szerzémódokra vonatkozó jogügyei a birói hatóságok által ítélendők meg, 20; — valjon és mennyiben birtokoltathatnak vagy évülhetnek el az öt illető jogok, 1456 és 1457, 1472, 1485.

Fejedelem, mennyiben tekintendő annak vagyona magánjóságnak, 289; l. **Feje az álladalomnak, Törvényesítés, Örökbe-fogadás, Hitbizomány.**

Fejedelmi jogok, valjon és mennyiben birtokoltathatnak vagy évülhetnek el, 1456, 1457, 1472 és 1485.

Fekvő zálog, miben áll az, 448; l. **Zálogjog, és Zalogszerződés.**

Feláldozása valamely tárgynak más valakiért; l. **Haszonra fordítás.**

Felavatás, mennyiben házassági akadály 63, 94.

Félbeszakasztása az elévülésnek, mi által történik az, 1497.

Felbontása a házassági köteléknek, l. **Házassági végelválás.** Mihez kell magát tartani a közös tárgy. megosztásában valamely közösség felbontásánál, 841—849; l. egyszerű **Megszüntetés, Elenyészés.**

Félelem, valjon alapos-e az, a körülményekből ítélendő meg, 55; — mikor érvényteleníti az meg a házasságot, **ugyanott**, és 95; — mikor a szerződés átalában, 870, 874 és 875; — a szerződésnél közbejött igazságtalan félelem miatti követelés három év alatt enyészik el, 1487.

Felelőssége a gyámnak, gondnoknak vagy gyámsági hatóságnak, 264 és 265.

Feleség, l. **Nő**.

Feljelentés, l. **Bejelentés**.

Felmenő és lemenő ágbeliek, kölcsönösen nem házasodhatnak össze, 65; — ezek örökődése, 735 és köv. l. **Szülék**, **Nagyszülék**, **Gyermekek**.

Felmentvény, l. **Fölmentés**, **Kiváltság**.

Felmondása valamely meghatalmazásnak, mennyiben történhetik az, 1020—1021; — a bérletnek, mikor kell annak történni, 1116; — történhetik-e idő előtt, 1117—1119.

Felmunkálás, l. **Egyesítés**.

Felosztás, van-e helye az egyetemlegességnél, l. **Egyetemlegesség**. **Kezestársak** közt, 1359; — felosztása az örökségnek több kinevezett örökösök közt, 554—563; l. **egyszersmind Öröködés**, törvényes; valamely közös tárgy vagy a nyereség és veszteség felosztása mikép eszkozlendő, 839, 849, 1192—1197 és 1215; — a felosztás kívánásának joga nem évülhet el, 1481.

Felosztható dolog, mikép teljesítendő az több hitelezőtársak részére vagy több adóstársak által, 888 és 889; l. **egyszersmind Egyetemlegesség**.

Felpénz, l. **Foglaló**.

Felsőségek, közrendtartásiai, tartoznak a bíróságnál jelentést tenni a szükséges

gyám vagy gondnok kirendelése végett, 189; l. **Helybeli előjáróság.**

Felszámítás, l. Beszámítás.

Feltétel. Fogalma, 696; — házasságnál, vajjon megérvénytelenítheti-e az azt, 59; — valamely végakaratnál, 696—712; l. **Korlátozása a végakaratnak**; — valamely örök-szerződésnél; 1251; — szerződéseknél, mikor és mi hatása van, 898—900; l. **Mellékszerződések.**

Felügyelet, l. Gondviselés.

Felüljegyzés, l. Alzálog, Bekeblezés. Előjegyzés.

Fentartása a választásnak valamely szerződésnél, ha az meghiusul, 907; — a visszavásárlásnak, 1068—1070; — a visszeladásnak, 1071; — az elővásárlási jognak, 1072—1079; — a próbának, 1080—1082; — vagy a jobb vevőnek; 1083—1085.

Fenyegetés, l. Félelem.

Fenyítési joga a szüléknek, 145; — a gyámnak, 217.

Férj, annak különös személyjogai és kötelességei mint családfőnek, 91; — a neje felletti gondnokságot igényelheti, 260; — mit nejének pipereül adott, ajándéknak tartatik, 1247; — mi foganatja van a férj vagyona fölözt kiütött esődnek a házassági egyezvényekre nézve, 1260—1262; l. egyszersmind **Házastársak.**

Fides bona, l. Jóhiszeműség.

Figyelmetesség, l. Szorgalom.

Fiók-végrendelet, mi az, 553; l. Nyilvánítása a végakaratuak.

Fiscus, tiszte a házasság védelmét átvenni, 97 és 115; — ő ellene, mint az álladalmi javak és az álladalmi vagyon igazgatója ellen, csak a hat vagy negyven éves rendkívüli elévülésnek van helye, 1472, 1485.

Fiu, saját háztartás vezetése által kilép-e az az atyai hatalom alól, 174; — van-e igénye kiházásításra, 1231; l. Gyermek.

Fivér, a fivére fölötti gyámság átengedését kívánhatja, 290; l. Testvérek.

Fizetés, miben áll az, 1412; — mikép teljesítendő, és adathatik-e más valami fizetés helyett, 1413 és 1414; — vagy lehet-e részletes fizetést tenni, és mi vélelmezendő ezen fizetési módnál, 1415 és 1416; a. teljesítés ideje, 1417; a fizetési határidő törvényes meghatározása, 1418; — az elfogadás halogatásának következménye, 1419; — a fizetés helye, 1420; — ki fizethet, valjon gyámság alatti egyén képcs-e fizetni, 1421; — mennyiben egy harmadik is, 1422 és 1423; — kinek teljesítendő a fizetés, 1424; — a gyám kezébe birói jóváhagyás nélkül nem lehet tőkét biztossággal lefizetni, 234; — mely elővigyázattal teljesítendő a fizetés valamely záloghitelezőnek további elzálogítás esetében, 455; — fel van-e az adós jogositva az engedményezőnek fizetést tenni 1395 és 1396; — mennyiben köteles az utal-

ványozott a fizetést teljesíteni, 1403—1409; — az adósság birói letétele, mikor, mikép történhetik, és mely hatálylyal, 1425; — a fizető joga, nyugtatványt és az adóslevelet kivánni, 1426; — mennyiben állapittatik meg az által a kifizetés véelme vagy bizonyosága, 1427—1430; — tartozatlan adósság fizetése, tévedésből, visszaköveteltethetik, 1431—1436; — mikép kell bánni az elfogadóval, 1437; — valamely jelzálogos adósság lefizetése kitörlés nélkül nem szabadítja fel a jószágot, 469; — késedelmes fizetés, l. **Késedelem**. **Lehajtási fizetések**. A **Kölcsönszerződésből**i fizetésről, l. ezen szót, l. egyszersmind **Pénzfizetés**.

Fizetés helyett, l. **Fizetés**.

Fizetési napja a hagyománynak, 685—687.

Fizetési tehetetlenség, l. **Képtelenség**.

Fizető, ki magát a hitelező beleegyezésével egy harmadikért mint egyedül fizető kötelezi, a kötelezettség átváltoztatását eszközlis 1345, 1407; l. **Utalványozás**. Ki magát mint kezes és fizető kötelezi, mint egyetemlegedóstárs felelős, 1357; — ki más adósságát megfizette, a hitelező jogaiba lép, mindazáltal tartozik saját biztossága végett előbb a főadóssal értekezni, 1358, 1361.

Fogadalom, ünnepélyes, nőtlenégi, házassági akadály, 64 és 94.

Fogadás, fogalma, 1270; — fogadást lehet tenni a végrendekezés ismeretlen tartalma iránt is, 1383; — a fogadási jutalom bírósággal nem követeltetheti, de a kifizetett sem kívántathatik vissza, 1271, 1432 és 1433.

Fogadástétele a gyámnak, miben áll az, mikor engedtetik el, 205; — gyámtársnak, 212.

Fogadó anyának, Fogadó atyának azok neveztetnek, kik valamely személyt örökbefogadnak, 179; azoknak, valamint a fogadott gyermekeknek jogairól és kötelességeiről, l. Örökbefogadás.

Fogadó szülék, Fogalma, 179; — illeti-e őket a törvényes örökjog, 756.

Fogadott gyermekeknek neveztetnek azok, kik örökbefogadtatnak, 179; — ezek törvényes örökjoga, 755.

Fogalmazat, l. Irat.

Foglalás, l. Elsajátítás.

Foglaló, annak fogalma s hatása, 908 — 911.

Fogság, jogellenesen kieszközölt, l. Megsértés.

Fogyatkozás. Testi fogyatkozás, mennyiben oka az elválásnak, 109; — oly testi vagy lelki fogyatkozások, melyek az ügyek folytatására alkalmatlanná tesznek, meghosszabbítják az atyai hatalmat, 173; — vagy a gyámságot, 251; — gondnok rendelést kívánnak, 269, 273 és 275; — kizárnak a gyámság

és gondnokságból, 191 és 281;—a végrendelezési képességet, 566 és 567; vagy a végrendelet nélküli tanuskodási képességet megszüntető fogatkozások, 591; l. **Hiány.**

Folyamodása azoknak, kik valamely akadálylyal kötött házasság által sérelmet szenvednek, a házasság érvénytelenítése végett, mikor kell azt bevárni, 94; — mikor élhet folyamodással a gyám, 268.

Folyékony tárgyak hagyományozásához tartoznak az edények is, 677.

Folyó. A folyó ereje, mely által földrész rakatik le, l. **Növedék.** Hajózható folyókoni szigetek az álladalom részére tartatnak fen, 407; — mennyiben szabad folyókon műveket alkotni, 413.

Folyómeder, elhagyott, kié az, 409 és 410.

Folyómegerősítés, áradás ellen, 413.

Fordítás, az általános polgári törvénykönyv fordításai a német szöveg szerint itélen-dők meg. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Forgalom. A mi forgalomban van, tárgya a megbecsülésnek, 303; — a birtoknak, 311; — tulajdonnak, 355, — a zálogjognak, 448; — a hagyománynak, 653; a szerződésnek, 878 és 880.

Forrásai a jognak, l. **Törvény**, polgári.

Födolog, l. **Tartozék**, **Növedék.**

Förlállítás, l. **Fölfüggesztés.**

Föld, idegen maggal bevetett, vagy idegen növényekkel beültetett, 420—422; l. **Telkek**.

Földbér, annak magyarázata, 1125; — mennyiben terjed ki az abbóli jog, 1147.

Földesurak. Az ezek és a jobbágyok közti jogok mindenik tartomány szerkezetéből és a közrendtartási törvényekből kivehetők, 1146.

Földszin, ahhozi jog, l. **Földbér**.

Fögyám, **Fögyámság**, l. **Gyámság**, **Gyámsági bíróság**.

Fölfüggesztése vagy föllállítása, veszélyes, valamely tárgynak, mire jogosít 1318 és 1319.

Fölhatalmazvány, annak fogalma, 1005; — átalános és különös, 1006; — korlátlan és korlátolt, 1007: — különös fölhatalmazványt kívánó ügyletek, 1008: — különösen a házasságra kelésbe való beleegyezés, 76; — a visszahuzás megérvényteleníti a házasságba való beleegyezés utólagos nyilvánítását, **ugyanott!** — a titkos fölhatalmazvány egy harmadik jogaira befolyással nincs, 1017; — a fölhatalmazvány határain belül a jogok és kötelezettségek a hatalmazót illetik; 1017—1019; a fölhatalmazvány elenyészte visszahuzás, halál vagy csőd által, 1020—1026; — hallgatólagos fölhatalmazvány, 1027—1033; — bírói és törvényes, 1034; l. **Meghatalmazás**.

Fölhívásnak valamely dolog birtokosa

vagy birlalója ellen rendszerint nincs helye, 323—325.

Fölmentés a házassági akadályoktól, mikép kell azért folyamodni, és azt megadni, 83—87; annak hatálya, 88; — új házasságra lépés végett a törvényes határidő előtt, 120; l. **Korengedély**.

Fölszabadulás az atyai hatalom alól, 174 és 175; — egy kezestárs felszabadulása; ennek a többiek ellenében nem szolgál javára, 1363.

Fölvetés, ha valamely haszonbérlet fölvetés szerint kötött, mely terheket visel a bérnök, 1099.

Fötökéje, valamely társulatnak, 1182; — kié az, 1183 és 1192; ahhozi járulás; 1184; — utólagozás, 1189: — fölosztása a veszteségnek, 1197; — az állagnak, 1215; l. **Közössége a javaknak**.

Fötörvényszék. Ez által terjesztendő legfelsőbb elhatározás alá az egyik házastársnak új házasságra léphetés végetti holtnaknyilvánítása, 114, — ehhez intézendő az alsóbb bíróság határozata elleni folyamodvány, 268.

Fötulajdon, l. **Tulajdon**, **Bérlési szerződés**. A hitbizomány fötulajdona annak birlalóját és a várományosokat illeti, 629.

Fungibilis res, l. **Elhasználható**.

Fuvarárúk, átadhatnak jelképileg is, 427; — az átvettekérti felelősség, 970 és 1316.

Fuvarosok, a fuvarárunkért letétmennyesként felelősek, 970; — cselédjeikre nézve is, 1316; — nincsenek feljogosítva a rájuk bízott javak értékét felvenni, vagy azokra pénzt kölcsönözni, 1031.

Füst, idegen füstnek a kéményen átvezetése, l. **Szolgalmak**.

G.

Galiczia. A Galiczia számára rendelt polgári törvénykönyv az általános polgári törvénykönyv által hatályon kívül lép, l. **Kihirdetési nyiltparancs**.

Gátak, l. **Vizművek**.

Gazdák, l. **Cselédes gazdák**.

Gazdálkodás. A gabona, fa, barom, szerszámok, házi eszközök a gazdálkodás tartozékának tekintetnek, 269.

Gazdasági eszközök a haszonbér fejében hallgatólagosan elzálogosítvák, 1101.

Genus, l. **Nem**.

Gerendajog, l. **Szolgalmak**.

Gondatlansága, feltűnő, a károsítónak, feljogosít nemcsak a kártérítés, hanem egyszersmind az elégtétel követelésére is, 1324.

Gondnok, azok ügyei ellátására rendeltetik, kik azokat más okból, mint kiskorúságuk miatt, ellátni képtelenek, 188, 269; — különbözése a gyámtól, 188; — gondnok

rendelés esetei, 113, 121, 270—279, 690, 811; — a rendelés módja; 280; — mentiség a gondnokság alól, 281; — a gondnokok jogai és kötelezettségei, 282; — a gondnokság elenyészte, 283; — a hitbizomány képviselésére gondnok rendelendő, 630; — ki gondnokság alá helyeztetik, a közkereseti társaságból kirekesztethetik, 1210; — l. **Gyámságalattiak.**

Gondnokság, l. Gondnok.

Gondoskodás, öt gyermekről, kiment a gyámság viselése alól 195; — a köteles gondoskodás elhanyagolása az abból származott kár megtérítésére kötelez, 1309; l. **Letéti szerződés.**

Gondviselés, l. Gondoskodás.

Gonosztevők érvényes házasságra nem léphetnek, 61 és 94; — egy évnél hosszabb fogságbüntetésre lett elítéltetés által az atyai hatalom hatálytalanná lesz, 176; — gonosztevők kizáratnak a gyámság és gondnokságból, 191 és 281; — mennyiben nem képesek végrendelkezni, 574; — vagy tanuskodni végrendeleteknél, 592; — mennyiben köthetnek szerződéseket, a büntettekről büntető törvény határozza meg, 868; — a gonosztevő a bizodalom elvesztése miatt kizáratthatik a közkereseti társaságból, 1210; — ki valamely ismeretes gonosztevőnek szállást ad, mennyiben felelős az azáltal okozott kárért, 1314 és 1315.

Gy.

Gyakorlat, I. Szokások.

Gyalogösvényjog, I. Szolgalmak.

Gyám, I. Gyámság, Gyámtárs.

Gyámgyermek, I. Kiskoru.

Gyámkönyv, mikép vezetendő az, 207 és 208.

Gyámság. A gyámságról és gondnokságról tárgyal az I. r. 4. fejezete. A gyámság és gondnokság meghatározása, 187; — a gyámság és gondnokság közti különbség, 188.

I. A gyámságról. A gyám rendelés eszközlése, 189; — ki rendeljen legközelebb gyámot, 190; — szükséges mentség a gyámságtól általában, 191 és 192; — vagy bizonyos gyámságra nézve, 193 és 194; — önkénytes mentségi okok 195; — a gyámságra való hivatás nemei: 1) végrendeleti, 196 és 197; — 2) törvényes, 198; — 3) birói, 199; — a valóságos gyámrendelés alakja, 200; — el nem fogadás módja, 201; — a gyám és a bíróság e tárgy iránti felelőssége, 202 és 203; — a gyámság átvétele, 204; — a gyám fogadása, 205; — errőli okirat, 206; — a gyámság viselése. Előleges birói gondoskodás ez iránt, 207 és 208; — a gyámsági főkötelességek (a nevelés és vagyonkezelés) egy személyben egyesítése, 209 és 210; — a gyámnőnek gyámtárs általi támogatása, 211; — a gyám-

társ kötelességei és jogai, 212—215; — a gyám különös kötelességei és jogai: a) a személy nevelésére nézve, 216; — a gyámolt megfelelő kötelezettsége, 217; — ki gondoskodjék legközelebb a nevelésről, 218; — a nevelési költségek mennyiségének és forrásainak meghatározása, 219—221; — a gyám különös kötelességei: b) a vagyonkezelésére, kinyomozására és biztosítására nézve, 222; — zárral és leltárral, 223; — továbbá a vagyon megbecsültetésével, vagy közvetlen a gyámsági bíróság által, 224; — vagy a dologi bíróság által, 225 és 226; — hová tartozzék az ingó vagyon, 227; — általános szabály a vagyonkezelésre nézve, 228; — különös szabályok: a) a közvetlen vagyonkezelés iránt; különösen a drágaságokra, 229; — a készpénzre, 230; — egyéb ingó vagyona, 231; — az ingatlanokra nézve, 232, 1219 és 1250; — nevezetes változtatások célbavételénél, 233; — a tőkék fölvételénél, 234; — azok máshová fordításánál, 235; — fedezetlen követelések biztosítása végett, 236 és 1245; — ovadék (Cautio), 237; — számadási kötelezettség, 238; — a számadás ideje, 239; — helye, 240; — és elintézésének módja, 241 és 242; — a gyám számára különös szabályok a közvetett vagyonkezelésnél, azaz a gyámolt szerzeményeinél vagy köteleztetéseinél, különösen: a képviselőkénél, 243; — a gyámságalattak szerződéseinél, 244 és 245;

— házassági elválásnál, 106; — vagy örök-befogadásnál, 181; — mely esetekben lesz kötelezetté a kiskorú a gyám beleegyezése nélkül, 246—248; — a gyámság végződése a) halál által 249: — b) az atyai hatalom gyakorlatát gátló akadály elhárítása után, 250; — c) valóságos teljeskorúság által, 251; — d) korengedélynél fogva jogszerűleg föltett teljeskorúság által, 252; — e) a gyámnak hivatalbóli vagy kérelemrei elbocsátása által, 253; — a hivatalbóli elmozdítás esetei, 254—256; — a gyám által jogosan kért elbocsátás esetei, 257 és 258: — a mások által jogszerűleg kivánt elmozdítás esetei, 259 és 260; — a gyám jogszerű elbocsátásának feltételei: a) rendes időpont, 261; — b) végszámadás, 262; — c) a vagyon átadása, 263; — a gyámnak más hibájáérti felelőssége, 264; — a gyámbírósegéd felelőssége, 265; — a gyám jutalma: a) évenkénti 266; — b) vagy a gyámság végeztével, 267; — a gyám panaszainak jogorvoslata, 268. — II. A gondnokságról. A gondnokság fogalma, 269; — a gondnokság esetei, 270; — a) kiskorúaknál, 271 és 272; — b) örülteknél és kábáknál, 273; — vagy c) tékozlóknál, **ugyanott**; — d) nem születteknél, 274; — e) siketnémáknál, 275; — f) távollévőknél, 276—278; — g) bünhőnczök számára, 279; — gondnokság rendelése, 280; — mentségi okok, 281; a gondnokság viselése,

282; annak elenyészte, 283; — kivétel a paraszti rendre nézve, 284.

Gyámságalattiak, így nevezetnek azok, kik kiskoruság, vagy valamely más fogyatkozás miatt ügyeiket magok ellátni nem képesek, 188 és köv. — ezek a képviselő beleegyezése nélkül érvényes házasságot nem köthetnek, 49, 94—96; — mennyiben van szükségök végelválasztás végett képviselőjük beleegyezésére, 106; — vagy valamely szerződés megkötése végett, 865: — mennyiben érvényes az általok kötött örökszerződés, 1250; — mennyiben tehettek fizetést érvényesen, 1421; — vagy fogadhatnak el fizetést, 1424; — a tartozatlan vagy bepanaszolhatlan követelés tudva teljesített kifizetését is visszakivánhatják, 1433; — mennyiben részesülnek kedvezményben az elévülésnél, 1494 és 1495, l. egyszersmind **Kiskorúak, Gyám, Gondnok.**

Gyámsági bíróság az, melynek törvényhatósága alatt a kiskorú áll, 189; — a gyámrendeléstől hivatalból gondoskodik, 189, 190, 199 és 209; — kötelessége a gyám képességét és mentségi okait megítélni, 191—195, 201 és 203; — alája van vetve minden gyám, 200; — a tudva alkalmatlan gyámért felelős, 202; — ez adja a megbízást a gyámság elvállalására, 204; — gyámsági fogadás a bíróságnál teendő, mely is erről okiratot ad ki, 205 és 206; — arról gondoskodik, hogy több gyámok közül csak egy vegye által a nevelést és az

ügyek fővezetését, 210; — megítéli a tartási költségeket, 219—221; — az árva vagyont kinyomozza, záralárvétel, leltározás és megbecsültetés által, 222—227; — a gyámság folytatásának minden ágai felett örködik, és határoz mindazon fontosabb ügyekben, melyek iránt a gyám a bíróság beleegyezését köteles kikérni, 216, 231—235; — a számadásokat átveszi és elintézi, 238—241, 262; — oly kiskorúnak, ki a huszadik évet túlhaladta, a jövedelmek tiszta fölöslegét átengedheti 247; ... ítéletet hoz a gyám elbocsátása iránt, 253—260; — a gyámság folytatását rendelheti a nagykorúság után, 251; — vagy korengedélyt adhat, 252; — segédfelelősség terheli a gyámság viseléseért, 265; — ítéletet hoz a gyámot illető jutalom iránt, 266 és 267; — a gr. ~~...~~ kiskorú kölcsönös panaszai iránt, 217, 268; — és árvakönyvet vezet a kiskorúak ügyeiről, 207 és 208; — a gondnokság iránt is akkép intézkedik, mint a gyámság iránt, 269, 283; l. egyszersmind **Gyámság**.

Gyámsági hatóság, l. Gyámsági bíróság.

Gyám-társ, az anya vagy nagyanya mellé adatik, 211; — ennek jogai és kötelességei 212—215, 255; — ha valamely gyámnő kilép, a gyámságot rendszerint a gyám-társra kell bízni, 215.

Gyanítás, l. Vélelem.

Gyár, alapítása vagy abbani részvétel

által, megtelepedés nélkül, az álladalmi polgárság nem szereztethetik meg, 31; — a gyám a bíróság jóváhagyása nélkül gyárt nem kezdhet, sem nem folytathat, vagy meg nem szüntethet, 233.

Gyarosokat, a kereskedelmi ügyletből hat százalék törvényszerű kamatkép illeti, 995.

Gyermekek, a korra nézve (infantes), azok, kik a hetedik évet még tul nem haladták, 21; — azok a törvények különös védelme alatt állanak, **ugyanott**; — **nemszülettek**, a mennyiben önmagok joga forog fenn, születeknek tekintetnek, 22; — és e végből gondnokot kapnak, 274; — **halva születtek**, pedig soha sem fogantak gyanánt tartatnak, 22; — kétség esetében élve születeknek vélelmeztetnek, 23; — gyermekek képtelenek valamely tárgyat birtokba venni, 310; — ígéretet tenni vagy elfogadni, 865; — mennyiben térítendő meg az azok által okozott kár, 1308—1310; l. **Serdületlenek, Kiskorúak**.

Gyermekek (liberi), ez alatt értetnek rendszerint minden lemenő ágbeli rokonok, 42; — kivétel, 681; — az ausztriai álladalmi polgár gyermekei az álladalmi polgárságot születésök által nyerik meg, 28; — igényök van a kötelesrészhez, 762; — **Törvényes ágyból születtek**, melyek tartandók ilyeneknek, 138 és 160—161; — azok jogairól és kötelességeiről a szülék irányában, l. **Szülék; Atya; Atyai hatalom**. A gyermekek atyjok nevét,

czimerét, családi és állása jogait kapják, 146; — igényök van hozományra vagy kiházásításra, 1220—1224, 1231; — a gyermekek joga az atyától az anyának engedett vagyon haszonélvezete tekintetében, ha ez azt másnak akarja átengedni, vagy ha új házasságra lép, 1257; — mely korban illeti őket a vallás és állapot választása, 140 és 148; mit a gyermekek szereznek, az sajátjuk, 149; — mely esetekben rendelkezhetnek ők arról szabadon, vagy kötelezhetik le magokat arra nézve, 151 és 152; — kötelesek szükölködő szüléiket illendően eltartani, 154; — a házassági végelválásnál a bíróság köteles róluk gondoskodni, 105—108 és 117; — azon gyermekek részére, kikről kétséges, valjon nem az előbbi házasságból nemzetek-e, gondnok rendelendő, 121; — öt gyermekről gondoskodás kiment a gyámság vagy gondnokság viselése alól, 195, 281; — törvényes örökjoga a házassági gyermekeknek, 732—734; mennyiben támadhatják meg a szülék ajándékozását, 951. **Törvényeseknek nyilvánítottak, l. Törvényesítés.** Oly gyermekek, kik a házassági akadály elhárítása által, valamelyik házastárs büntelen tudatlansága vagy következő házasság által törvényesítették, a törvényes ágybeliekkel rendszerint egyenlő jogokat élveznék, 160 és 161; — valamint szinte azok is, kik szüleik kérelmére a fejedelem kegye által törvényesítették, 162; — — azok örökjoga, 752 és 753; — **Utószülöt-**

tek, mennyiben erőtlennit meg a végrendeletet, 779 és 780; az ajándékozó utószülött gyermekeinek rendszerint nincs joguk az ajándékozás visszavonására, 954; — tápolás végett fölvetett gyermekek, l. **Tápgyermekek. Házasságkivüli gyermekek**, melyek tartandók ilyek gyanánt, 155—158; — ezeknek nincs egyenlő joguk a törvényes ágyból szülöttekkel, 165—171; — csak a férj vonhatja kétségbe a gyermek törvényes származását, három hónap alatt, 156; — vagy a rövidséget szenvedett örökösök, 159; mikép kell azt bebizonyítani, 157 és 158; — az anya családi nevét viselik, 165; — és gyámot kapnak, 166; — joguk van szüleiktől s azok örököseitől kellő tartást, nevelést és ellátást követelni, 166—171; — előmenetelők végett törvényesítésre nincs szükségök, 162; — kit kell a természeti gyermek atyjának tartani, 163 és 164; — a házasságkivüli gyermekek törvényes örökjoga, 754; l. **Törvényesítés, Érvényesnek vélt házasságböli gyermekek**, mennyiben illetik azokat egyenlő jogok a törvényes származásuakkal, 160; — a törvényesített gyermekek törvényes örökjoga, 752 és 753; — az örökbefogadott gyermekeké, 755; — gyermekek joga, ha tőlük a tartás szüléik életjáradéki szerződése által elfogatik, 1286; szülők és gyermekek közt a szüléi hatalom folyama alatt elévülésnek nincs helye, 1495; — az örökös vagy ha-

gyományos gyermekei nem érvényes tanui a hagyatéknak, 594.

Gyermeki helyettesítés, csak hitbizománynak tekintendő, 609.

Gyermeki jogok, nem tárgya az elbirtoklásnak vagy elévülésnek, 1458, 1481, 1495; l. **Gyermekek**.

Gyermekül fogadás, l. **Örökbefogadás**.

Gyökerek, az ültetés általi növedék alapját képezik, 420; — az idegen fa gyökerét a tulajdonos kitépheti, 422.

Gyöngyök, l. **Drágaszerek**.

H.

Háborítása a birtoknak, mire jogosít, 339.

Háboru, igényt ad a bérpénz elengedésére, 1104—1106, 1133 és 1134; — mikor gyaníttatja a háborubani súlyos megsebesítés a hiányolt egyén halálát, 24; — ugyanannak befolyása az elévülésre, 1496; — a háboru által okozott károk elosztása különös szabályok szerint a közrendtartási hatóságok által határoztatik meg, 1044.

Hagyaték, mi neveztetik így, 531; l. **Örökjog**; — midőn az nem elégséges minden hitelezők és hagyományosok kielégítésére, mit kell tenni, 691 és 692; — abbóli törvényes járulvány a közintézetekhez, 694; —

örökösnelküli hagyaték, kire száll az, 760; — végrendeletnélküli hagyaték, l. **Öröködés, törvényes.**

Hagyatéki hitelezők, l. Hitelezők.

Hagyatéktárgyalás, l. Birtokbavétele az örökségnek.

Hagyomány, mi az, s miben különbözik az örökségtől, 535. A hagyományokról tárgyal a II. r. 11. fejezete. Ki, mikép és kinek hagyományozhat általában, 647 és 648; — ki terhelhetetik a hagyomány kiszolgáltatásával, 649—651; — hagyományoknál helyettesítés, 652; — hagyomány tárgyai, 653 és 654; — általános értelmezési szabályok a hagyományoknál, 655; — a hagyományozást illető különös szabályok: a) bizonyos nemű dolgokra nézve, 656—659; — b) meghatározott dolog, 660 és 661; — c) idegen dolog, 662; — d) valamely követelés, 663—668; — e) nőhozomány, 669—671; — f) tartás, nevelés vagy élelmezés, 672 és 673; — g) butorok, házi eszközök, 674; — h) valamely tartály, 675—677; — i) drágaszerek, ékszer és pipere, 678; — k) arany vagy ezüst, fehérnemű, kocsiszer, 679; — l) a készpénz hagyományozása, 680; — m) a gyermekek, 681; — n) rokonok, 682; — o) cselédek nevezete iránt, 683; — a hagyományok háromlási napja, 684; — a tulajdonjog azonnal megszeresztetik-e, **ugyanott; — fizetésnap, 685—687; — a hagyományos biztosításrai joga, 688; — kire száll a megürült ha-**

gyomány, 689; — az örökös joga, ha a terhek a tömeget kimerítik, 690 és 691; — vagy tul is haladják, 692 és 693. A közintézetekhez törvényes járulványokról, 694; — miképen szüntethetik meg, vagy vonathatik vissza valamely hagyomány, l. **Megszüntetése** a végakaratnak. Mennyiben kell megállniok a hagyományoknak kitagadás vagy mellőzés ellenére is, vagy mennyiben tartoznak a hagyományosok a kötelesrész teljes kiszolgáltatásához járulni, 778 és 783; — a hagyományok a kötelesrészbe számíttatnak be, 787; — egy harmadik még élő személy hagyománya nem idegeníttethetik el, 879.

Hagyományos, fogalma, 535; — a hagyományos és családja a neki szánt hagyományra nézve nem képes tanu, 594; l. **Hagyomány**. A hagyományos a hagyatéknak az örökösök vagyónátóli elkülönzését kívánhatja, 812; — az örökség vevője ellen is fordulhat, 1282; — az adósnak a hitelező hagyatékábani utódlása által a hagyományos jogaiban változás nem történik, 1445.

Hajhászok, mennyiben szabad kölcsönöknél azok számára előnyöket kikötni, 996; — mely jutalmat köthetnek ki magoknak szabadosan, s mikép büntetendők meg az uzsorászkodásbani részvétel miatt, az uzsoratörvény határozza meg, 1000.

Hajó, mikor vélelmeztetik a hajótörés miatt valamely hiányolt személy halála, 24.

Hajóskölesön, I. Tengerhajóskölesön.

Hajósok, a szállitmányért letétményes-kép felelősek, 970, 1318; I. **Hajótulajdonos.**

Hajótulajdonos, mennyiben felelős a szolgálatábani személyek által folytatott ügyletekért, 1027—1031.

Hajózás alkalmával kedvezményes végrendekezés tetethetik, 597—599, a hajózást gátló művek önhatalmulag nem tetethetnek, 413.

Halak, a tóban ingatlan tárgyakul tekintendők, 295.

Halál, mikor vélelmeztetik valamely hiányolt személy halála, 24; — az iránti kétség esetében, hogy több elhunyt személyek közül, melyik halt meg előbb, az vélelmeztetik, hogy egyszerre haltak meg, 25; I. egyszermind **Holtnak nyilvánítás, Megölés.** A halál elenyészési mód a gyámságra, 249; — a személyes szorgalomra, 529; — a meghatalmazásra, 1022; — a fentartott visszvásárlásra, 1070; — vagy a visszeladásra, 1071; — a vételőjogra, 1074; — mennyiben a munkabéri szerződésre, 1162; a kiadási szerződésre, 1169; — vagy a társasági szerződésre nézve, 1207—1209 és 1211; — mennyiben enyésznek el általában a halál által a jogok és kötelezettségek, 1448.

Halál esetére. Halál esetérei ajándékozások hagyománynak vagy szesződésnek tekintendők-e, 956.

Halálozás napjaul, a holtak nyilvánítottára nézve a holtak nyilvánítás napja veendő, 278.

Halálveszély. Egyik jegyesfél halálveszélye feljogosítja a helybeli előljárót is a kihirdetéstől fölmentésre, 86; — mikor szolgál az alapul valamely hiányolt személy holtak nyilvánítására, 24.

Halászatot gátló műveket nem szabad önhatalmulag rakatni, 413; **Elsajátítás**.

Hálátlanság, vastag, feljogosít az ajándékozás visszavonására, 948 és 949.

Hallgatás. A végrendeletben hallgatással mellőzött szükségörökös mi jogokkal bír, 770, 780—782.

Hallgatólagos beleegyezés. Fogalma, 863; — a haszonbéri szerződés hallgatólagos megújítása, 1115.

Halogatás, l. **Késedelem**.

Halva születtek, l. **Gyermekek**.

Hanyagság, l. **Hiba**.

Háromlási napja, az örökjognak és hagyományoknak, 545, 684 és 703.

Hasonszerűség, a jogesetek eldöntésére szolgál, 7.

Használat. A mi valamely egésznek állandó használatára rendeltetett, az annak tartozéka, 297; — a jog használata; ki magával a jogszerű korlátokon belül él, az abból eredő sérelemért nem felelős, 1305; — arról,

a mi a serdült koru gyermeknek használatul átadatik, ez szabadon rendelkezhetik, 151.

Használat joga, l. Szolgalmak.

Hasznok, melyek a jóhiszemű birtokost illetik, 330 és 348; — a haszonélvezés végeztével mikép osztandók ki, 519; — a hitbizomány birlalóját illetik, 631; — mennyiben lehet azokat elzálogitania, 632; — elmaradt hasznok, l. **Elmaradás.**

Haszonbéri szerződés, egy neme a bérlési szerződésnek, l. **Bérlési szerződés.** Haszonbéri szerződéseket a gyám önhatalmilag nem köthet, 233.

Haszonélvezés, személyes szolgalom, 478; — annak fogalma, 509; — elhasználható dolgok mennyiben tárgyai a haszonélvezésnek, 510; — a haszonélvező joga az egész jövedelemhez, 511; a haszonélvező kötelezettsége: a) a terhekre, 512; — b) a jószág megtartására, 513; — az épületekre nézve, 514—516; — mennyiben kívánhatja a haszonélvező a javítási költségeket, 517; — bizonyíték a haszonélvező és tulajdonos kölcsönös követelései iránt, 518; — a haszonvételeknek a haszonélvezés elenyésztéveli kiosztása, 519; — mennyiben tartozik a haszonélvező biztosítással, 520; — valamely lakóépület haszonélvezése, 521 és 522; — az örököszt illeti az örökség haszonélvezése még az átadás előtt, 810; — a férjet illeti az elnem használható dolgokból álló hozomány haszonélvezése, 1228; — a férj-

nék a nő által egyéb vagyonában engedett, egyébiránt pedig saját maga által huzott haszonélvezés őt számadásra nem kötelezi, 1240; — haszonélvezés házastársak közt halál esetére, 1255—1258; — a haszonélvezetre adott dolog nem birtokoltathatik el a haszonélvező vagy annak örökösei által, 1462; — habár a gyermek vagyonának haszonélvezete az atyának megengedtetik is, az összes jövedelmek a hitelezők által a gyermekek rövidségével le nem foglalhatók, 150; l. **Szolgalmak.**

Haszonkölcsonadó, l. Haszonkölcsoni szerződés.

Haszonkölcsoni szerződés, a II. r. 20 fejezetében fordul elő. A haszonkölcsoni szerződés fogalma, 971; — a kölcsonvevő jogai és kötelességei: 1) a használatra, 972; — 2) visszaadásra, 973—977; — 3) a rongálásra, 978—980; — 4) fentartási költségekre nézve, 981; — a kölcsonös keresetek korlátolása, 982; — mikép válik a letéti szerződés haszonkölcsoni szerződéssé, 959; — a kölcsonvett dolog nem tárgya a beszámításnak, 1440; — sem a kölcsonvevő, sem annak örökösei által el nem birtokolható, 1462.

Haszonra fordítás. Valamely dolognak más hasznára fordítása mennyiben alapít jogot, 1041—1044; l. **Költség.**

Haszonvétele az örökségnek, l. Örökös nyilatkozat.

Haszonvételek. A jóhiszemű és roszhi-

szemü birtokos jogai és kötelességei azokra nézve, 330—336; — a használatra jogositotté, 504—508; — és a haszonélvezőé, 509—512; — kit illetnek azok a csere vagy vételnéli átadás előtt, 1050, 1064; — a visszvásárlás, visszeladás, vagy jobb vevő fentartása folytáni visszaadás esetében, a haszonvételek a vételár kamatai irányában megszűnnek, 1068, 1071, 1085; — mennyiben illetik azok a hagyományost, 686; — mikép osztandók meg valamely közös dologban, 839 és 840; — jövődöbeli haszonvételek tárgyai-e az adásvevési vagy szeréncseszerzödéseknék, 1275 és 1276; l.

Hasznok:

Haszonvételi jog, l. Tulajdon, Használat, Lakás, Haszonélvezés, Haszonkölesöni szerzödés, Bérlesi szerzödés.

Haszonvételi tulajdon illeti a hitbizomány birlalóját, 629; l. **Tulajdon, Bérlesi szerzödés.**

Hatalma a férjnek, 91; — az atyának l. **Atyai hatalom**; — az anyának, l. **Anyá;** — az erőhatalom kényszerítésnek tekintetik, l. **Félelem.** Erőhatalom sürgető veszély esetében erőhatalommal verethetik vissza, 344; — az erőhatalommal nyert birtok álbirtok, 345.

Hatalmazó; Hatalmazott, l. Meghatalmazás.

Határidő, Visszatérő határidökbeni hagyaték, 687; — visszatérő határidökbeni ha-

gyományozások nem szállnak az örökösökre, 955 ; l. **Időköz.**

Határidői fizetés. Határidői fizetéseknél a későbbi a korábbi bizonyítja-e, 1429 és 1430, l. **Lehajlitási fizetés.**

Határok az osztálynál, mikép jelelendők ki, 845 ; — határok megújítása, mikor és mikép kell annak történni, 850 ; — határvillongások, mikép igazítandók el, 851—853 ; — térek, válaszfalak és köfalak mennyiben közösök, 854—858.

Határozatlan. Valamely egészen határozatlan nyilatkozatból szerződés nem származik, 869.

Hatóság, l. Felsőségek, Biró, Biróság, Kerületi hatóság, Kormányzók.

Hátralékok, melyek valamely dolgon fekszenek, mindég szavatolandók, 928 ; — adó-, kamat-, járadék- vagy szolgálatbeli hátralékok mikor évülnek el, 1480.

Ház, annak birlalása letelepedés nélkül nem ad álladalmi polgárságot, 31 ; — valamely ház tartozéka, 297, l. **Építés.**

Házasság. A házassági jogról tárgyal az I. r. 2. fejezete. A házasság, 44 ; — és az eljegyzés fogalma, 45 ; — jogszerű fogamatja az eljegyzéstől visszalépésnek, 46 ; — szabály a házasságkötési képesség iránt, 47 ; — házassági akadályok : I. a beleegyezés fogyatkozása : a) a beleegyezésrei tehetség hiánya kiskoruknál, s más gyámságallatiaknál, 48—53 ; —

vagy katonai személyeknél, 54; — b) a valódi beleegyezés hiánya, 55—59; — II. a célrai tehetség hiánya; a) a természeti tehetség hiánya, 60; — b) az erkölcsi tehetség hiánya súlyos bünvádi büntetése ítéltetés miatt, 61; — házassági kötelék miatt, 62; — felavatás vagy fogadalom miatt, 63; — valláskülönbség miatt, 64, — rokonság miatt, 65; — sógorság miatt, 66; — házasságtörés miatt, 67; — vagy házastársgyilkolás miatt 68; — III. a lényeges ünnepélyességek hiánya, ilyenek: a) a kihirdetés, 69—74; — b) a beleegyezés ünnepélyes nyilvánítása, 75—82; — házassági akadályok alóli felmentés, 83—88; — az érvényes házasság fogantatja; a házastársak jogai és kötelezettségei, 89; — közösek, 90; — különösen a férjei, 91: — a nőei, 92; — a házassági közösség megszüntetése, 93; — 1) látszólag az eredeti érvénytelenség kijelentése által, 94—102; — 2) valóságos megszüntetés: a) ideiglenes elválás. 103—110; — b) teljes felbontás, 111—122; — a zsidóság kivétele, 123; — a) házassági akadályok, 124 és 125; — b) a kihirdetés, 126; — c) az összeadás, 127—131; — d) az elválás, 132; — e) a végelválasztás tekintetében, 133—136; — ha valamely leány szülési akaratja nélkül vagy ellen lép házasságra, és a törvényszék a helybennemhagyás okát alaposnak találja; ugy annak nincs igénye a hozományra, 1222; — a házasság érvényessége iránti per nem tárgya az érvényes egyesség-

nek, 1382; l. **Házassulási egyezvények**: — **Érvényesnek vélt, l. Törvényesítés**; — az érvényesnek vélt házasságbóli gyermekek törvényes ágyból születtekül tekintendők, 160; — második, l. **Isméti házasságra lépés**.

Házasság érvénytelensége, mennyiben kell azt hivatalból, vagy csak folyamodvány következtében megvizsgálni, 94; — mely házastárs támadhatja meg a házasság érvényességét, 95 és 96; — mely bíróság által s mely elővigyázattal vizsgálandó s ítélendő meg az érvénytelenség, 97—102; — az érvénytelennek nyilvánítás az esketési könyvben megjegyzendő, 122; — érvénytelen, de egyik házastárs büntelen tudatlanságából kötött házasságból született gyermekek jogai, 160; — az érvénytelenítés következménye a házassulási egyezvényekre nézve; l. **Házassulási egyezvények**. — A házasság érvénytelensége iránti per egyesség tárgya nem lehet, 1382; — l. egyszersmind **Házassági akadályok, Házassági végelválás**.

Házassági akadályok, a beleegyezésrei természeti vagy jogszerű tehetség hiányából, 48—54; — a valódi beleegyezés hiányából, 55—59; — a célrai természeti vagy erkölcsi tehetség, 60—68; — a lényeges ünnepélyességek hiányából, 69—82; — vagy az elválásrai okszolgáltatásnál fogva, 119; l. egyszersmind **Zsidóság. Házassági akadályok**

alóli fölmentés, l. **Fölmentés**. A házassági akadályok szoros bebizonyítást kívánnak, 99 sat; — azok elhárítása a gyermekeket törvényesíti, 160.

Házassági elválasztásnak neveztetik a házastársak ágytól és asztaltól elkülönzése a házasság felbomlása nélkül, 93; — mikép történhetik az mind a két fél beleegyezésével, 103—106; — mikép az egyik fél beleegyezése nélkül, 107; — mely okokból, 109 — mikép egyesülhetnek azok újra vagy válhatnak ujólag el, 110; — mikép intézendők el a elválásnál a vagyon és a gyermekek tartász iránt keletkező perlekedések, 108; — miké kell gondoskodni az elválás után a gyermekek neveléséről, 142; l. egyszersemind **Zsidóság**. Az elválás fogantja a házassági egyezvények tekintetében, l. **Házassági egyezvények**.

Házassági fölmentvény, l. **Fölmentés**.

Házassági jogok, l. **Házasság**, **Házassági egyezvények**.

Házassági könyvek, miről és mikép kell azokat vezetni, 80—82, 88, 122, 128 — 131.

Házassági kötelék, katolikus személyeknél felbonthatlan, 111; — más házasságra lépés akadály, 62, 94.

Házassági nyilatkozat, ünnepélyes, mikép kell annak történnie, 75—79; annak maradandó bizonytsága, 80—82; — az ismét-

lendő, ha a valamely házasságra lépéskor fennlevő akadály alul a fölmentvény megadatik, 88; l. egyszersmind **Zsidóság**.

Házassági szerződés, a mi az annáli közbenjárásért köttetik ki, érvénytelen, 879; — a jegyesek vagy házastársaknak vagyonuk iránti szerződéséről, l. **Házasság**, **Házasulási egyezvények**.

Házassági végelválás-nak nevezetik a házassági kötelék teljes felbomlása, 62, 93; — mikép történhetik az katholikus személyeknél, 111; — mennyiben holtnak nyilvánítás által, 112--114; — mikép a nemkatholikusoknál, 115—116; l. egyszersmind **Zsidóság**. — Mikép döntendők el a végelválásnál a vagyon és a gyermekek tartása iránt előforduló perlekedések, 117; — mi módon eszközlendő az ismétli egybekelés, 118; — mely megszorítással léphetnek a végkép elválasztott házastársak új házasságra, 119—120; — a végelválás az esketési könyvbe följegyzendő, 122; — mikép kell gondoskodni a gyermekek neveléséről a házasság végelválasztása után, 142; — a végelválás eredménye a házasulási egyezvényekre nézve; l. **Házasulási egyezvények**.

Házasságki hirdetés, l. **Kihirdetés**.

Házasságon kívüli, l. **Gyermekek**.

Házasság összeadása, l. **Összeadás**.

Házasságra lépés, valamely honpol-

gárnőnek külföldvel házasságra lépése az álladalmi polgárság elvesztését vonja maga után; 32; — valamely kiskorú nőnek házasságra lépése, véget vet-e az atyai hatalomnak vagy gyámságnak, 175 és 260; — a házasságon kívüli gyermek szüleinek házasságra lépése annak törvényesítését eszközli, 161; — a házasságra lépés feltétele, 700, l. egyszersmind **Házasság.**

Házasságra nem lépés, mennyiben köteleztethetik arra valaki végrendeletnél fogva, 700.

Házasságtörés, mennyiben rekeszt az ki örökjogból, 543, 770; — mennyiben képez az házassági akadályt, 67, 94, 119; — ok az elváltásra, 109; — és nem katolikusoknál egyszersmind a végelválasztásra, 115—116 és 135—136; — a házasságon kívüli születést nem bizonyítja be, 158.

Házastársak, azok jogai és kötelességei, miből határozandók meg, 89; — azok külön személy jogai, 90—92; — elvált házastársak, mily elővigyázat, s megszorítással szabad azoknak újra egyesülniök vagy újra egybekelniök, 118—121; — azok dologi jogairól, l. **Házasulási egyezvények.** Azok törvényes örökjoga, 757—759; — azoknak nincs joguk a köteles részhez, hanem a hiányzó illendő tartáshoz, 796; — mindegyik házastárs teljes tulajdoni joggal bír a házasság előtt vagy alatt szerzett vagyona felett, 1237; — kétség ese-

tében az vélelmeztetik, hogy a szerzemény a férjtől származik, ugyancsak, hogy a nő vagyona igazgatását reá bizta, 1238; — a férjnek a húzott jövedelmekről, 1239; — vagy a nőnek a férj részére átengedett, de önmaga által húzott haszonélvezetrőli számadása nélkül, 1240; — megszorítása ezen jogoknak valamely kár vagy rossz gazdálkodás veszélye esetében, 1241; — a csőd hatálya az egyik házastárs vagyonát illetőleg a házassági egyezményre nézve, 1260 — 1262; — házastársak közt, míg azok házassági egybeköttetésben állnak, elbirtoklásnak vagy elévülésnek nincs helye, 1495; — az örökös vagy hagyományos házastársa nem érvényes tanuja a hagyatéknak, 594, 1. **Házassági egyezmények, Elválasztás, Házassági végelválás, Házasság érvénytelen-sége.**

Házastársgyilkolás, 1. Meggyilkolás.

Házassági egyezmények, a vagyon iránt, II. r. 28. fej. A házassági egyezmények fogalma, s tárgyai, 1217; — 1) Hozomány, 1218; — annak meghatározása a menyaszony által a 1219; — vagy szüléi által, vagy önkényleg, 1220; — vagy bíróilag, 1221; — a megtagadás jogszerű okai, 1222 — 1223; — annak vélelmezése, hogy kinek vagyonából adatott a hozomány, 1224; — annak feltétele, átadása és bebizonyítása, 1225 — 1226; — a hozomány tárgya, s a férj és feleség az iránti joga, 1227

—1229; — a hozomány biztosítása, 1255; —
2) Hitbér, 1230; — köteleztetik-e a vőlegény
vagy annak szülei a hitbérrre, vagy az utóbbiak
a kiházasításra, 1231; — a hitbér biztosítása,
1245; — 3) Nászajándék; a megígért az első
három év alatt átadottnak vélelmeztetik, 1232;
— 4) Vagyonközösség, 1233; — annak — annak
következménye általában, 1234—1235; — kü-
lönösen, ha az a nyilvánkönyvekbe bejegyezte-
tett, 1236; — 5) az eredeti vagy szerzett va-
gyon igazgatása és haszonélvezése, 1237—
1241; — 6) Özvegyi tartás, 1242—1244; az
özvegyi tartás biztosítása, 1245; — házastár-
sak közti ajándékozások, 1246—1247; — köl-
csönös végrendeletek, 1248; — örökszerződés-
sek; az örökszerződés érvényességeire kellé-
kek, 1249—1250; — a beiktatott feltételek
iránti szabály, 1251; — az örökszerződés ha-
tálya, 1252—1253; — elenyészte, 1254; —
haláleseterei haszonélvezet (Életfogytiglani
jog), 1255—1258; — Egy-gyermekítés, 1259;
— Vagyonelkülönzés, 1) csőd, 1260—1262;
— 2) önkénytes elválás, 1263; — vagy 3) bi-
rói elválasztás, 1264; — 4) házasság érvényte-
lenítése, 1265; — 5) fölbontása esetében,
1266.

Házi eszközök, mi értendő ezek alatt,
674; — a kiskoru házi eszközei a szüléknek
és örököstársaknak a birói becsáron átengedhe-
tők, 231.

Házi szolgáltnak, l. Szolgáltnak.

Háznép, fizetett, nem érvényes tanu a végrendeleteknél, 594; — mennyiben felelős valaki a háznép hibájaért, 1318.

Háztartás, mennyiben illeti az a férjet, s mennyiben a nőt, 91—92; — ha az atya által husz éves fiának engedtetik, ez kikerül az atyai hatalom alól, 174.

Hely, annak kitétele a végrendeletben nem lényeges, 578; — a szerződés vagy más kötelezettség teljesítésének helye. Ez iránti szabályok, 902, 905, 919, 1420; l. **Fizetés**.

Helybeli előjáróság, bebizonyított közeli halálveszély esetében a kihirdetéstől fölmenthet, 86; — köteles a zsidó házasságot kihirdetni, 126; — a találásnál kötelessége, 389—394.

Helyettesítés, l. **Utóörökösök**; hagyományoknál, 652.

Helyreállítás, l. **Kijavítás**.

Hianyai, valamely tárgynak, mennyiben alapítják meg azok a szavatosságot, 923—932; — vagy a bérszerződéstől visszalépést, 1153; l. **Fogyatkozások**.

Hianyoltak, l. **Távollevők**.

Hiba, miben áll az, 1294, 1297; — az az által okozott kár következménye, 1295, 1323—1324; l. **Kártérítés**, **Fogyatkozás**.

Hirdetvények bocsáttatnak ki: a házastárs gonosz elhagyása, 115; — az atyai vagy gyámsági hatalom meghosszabbítása, 172—251; — örültnek vagy kábának avvagy té-

közlőnek nyilvánítás, 273; — holtak nyilvánítás, 113, 277; — dolgok találása esetében, 390, 397; — az örökös kívánhatja azok kibocsátását az adóssági állapot kinyomozása végett, 813; — az ilyes egybehívás hatálya, 814; — az ovatosság elmulasztásának következése, 815.

Hirlapok, l. Hirdetvények.

Hitbér a hozomány szaporítására ígértetik, 1230; — l. **Házassági egyezvények.**

Hitbizomány (Családi hitbizomány). Fogalma, 618; — a hitbizományok főnemei, 619—620; — azokbani örökösödés 621—626; — a hitbizomány felállításairai feltételek, 627; — a felállítás visszavonása, 628; — általános szabály a várományosok és a hitbizomány birlalójának jogai iránt, 629; — a várományosok különös jogai, 630; — a birlaló korlátlan jogai, 631; — korlátolt jogok: a) a lemondásra és elzálogításra, 632; — b) az átváltoztatásra, elcserélésre vagy örökhaszonbérbe adásra, 633—634; — c) az eladásra vonatkozólag, 635; — meghatározása a hitbizományi jószág eladásitandó harmadrészének, 636; — és értékének, 637; — a visszafizetés módja, 638—639; — az utódnak az adósságokérti kezeskedése, 640—642; — az utósó évi hasznok felosztása, 643; — a hitbizomány feloldása és elenyészte, 644—645; — a hitbizománynak az alapítványoktól különbsége, 646; — a hitbi-

zomány minősége csak negyven évi szabad tulajdoni birtok által vész el, 1474.

Hitbizományi helyettesítés, l. Utóörökösök.

Hitelbe adása az áruknak fuvarosok vagy cselédek számára, 1031—1033; l. egyszersmind **Kölcsönszerződés.**

Hitelezés, ha az eladó a tárgyat vételár nélkül átszolgáltatja, a dolog hitelbe van eladva és a jószág átszáll a vevőre, 1063; — cselédes gazdák vagy családfők nem kötelezvék annak megfizetésére, mit cselédjeik vagy más háznépbeliek megbízás vagy beirási könyv nélkül nevékre hitelbe vesznek, 1032—1033.

Hitelezők, azok megrövidítése jogot ad az ajándékozás visszavonására, 953; — azok joga, ha adósaik életjáradéki egyezkedése miatt kárt vallanak, 1286; l. egyszersmind **Kölcsönszerződés, Teljesítés, Követelés, Fizetés**; — hitbizományi hitelezők, 642; — az örökös hitelezői, mely jogok illetik azokat az adósukra szállott örökségi vagyona nézve, 822; — a hagyatéki hitelezők igényeiket beadhatják az örökösi nyilatkozat benyújtása előtt, 811 és 812; — azok egybehívása követeléseik előadása végett, 813 és 815.

Hitelezőtársak, mi joggal birnak, ha a dolog felosztható, és milyennel, ha az oszthatatlan, 888, 890; l. egyszersmind **Egyetemlegesség.**

Hitletétel, l. Eskü.

Hivatal, köz-, az álladalmi polgárságot alapítja meg, 29; — fölment a gyámság gondnokság viselésésétől, 195 és 281; -- hivataluktól elmozdítandók s alkalmatlanoknak nyilvánítandók azon rabbik, kik a házassági könyveket nem a törvényes szabály szerint vezetik, 131; — a mi valamely hivatalba lépéskor adott, köteles és törvényes örökrészül számíttatik be, 788—790; — ki nyilvánosan oly hivatalt követ, mely különös műszorgalmat föltételez, annak hiányáért felelős, 1299; l. **Szolgálat**.

Hivatalból, mikor kell vizsgálat alá venni valamely házasság érvénytelenségét, 94; — a bíróság köteles hivatalból, gyámot rendelni, 190; — vagy az alkalmatlan gyámot elbocsátni, 254—256.

Hivatalnok, l. **Hivatal**.

Holographum l. **Sajátkezüleg**.

Holtnak nyilvánítás, mikor van helye, 24; — mikép kell annak történni, 277; — annak hatálya, 278; — ad-e jogot új házasságkötésére, 112—114.

Homályos kifejezés, kétoldalu szerződéseknél, annak kárára magyaráztatik, ki azt használta, 915.

Hónap, a törvény szerint 30 napi időköz, 902.

Hozomány. Fogalma, 1218; -- mikép határozandó meg közelebbről a határozatlanul hagyományozott hozomány, 669—671; — a

köteles és törvényes örökrészbe beszámíttatik, 788 és 790; 1. **Házassulási egyezvények.**

Hüber. A különösen fenálló hübéri jogban tárgyalatik 359.

Hübér-átvételdij, 1. **Változtatási illeték.**

Hübér-örökségi díj, 1. **Változtatási illeték.**

Hűség, kölcsönös, kiváltképeni kötelessége a házastársaknak, 90.

Hűtlensége egyik szerződő félnek, rendszerint nem jogosítja fel a másikat a szerződéstől elállásra, 919.

I.

Idegen dolog. Mennyiben hagyományozható, 662; — zálogítható, 456; — vagy idegeníthető el, 366—368; — azérti szavatosság, 923 és 945; — kártérítés és jutalom annak megmentéseért, 403, 1036—1044.

Idegenek, mikép szerzik az álladalmi polgárságot, 29—31; rendszerint az álladalmi polgárokkal egyenlő jogokat élveznek, 33; — mely törvények szerint ítélendők meg személyi képességök és az általok vállalt jogügyletek, 34—37; — elővigyázat idegen kiskorúak házasságánál, 51; — idegen álladalmak lakosaira gyámság vagy gondnokság nem bizandó, 192 és 281.

Idegen kötelezettségeket, némi kü-

lönbség nélkül magára vállalhat mindenki, a ki vagyonával szabadon rendelkezhetik, 1349.

Idegenség, legyőzhetlen; mikor szolgál az okul a házasság végelválasztására nem katólikus keresztyén hitsorsosoknál, 115 és 116.

Ideje a szerződés teljesítésének. Ez iránti szabályok, 902—994. Hasonl. **Fizetés**, **Nap**, **Hónap**, **Év**, **Időköz**.

Idézés, l. **Hirdetvény**.

Időköz, a lakás időköze, az álladalmi polgárság megszerzésére, 29, — a kihirdetés helyének meghatározására, 72; — a kihirdetés ismétlésére a házasság elmaradása miatt, 73; — az összeesketés bejelentésére az illető lelkesznek távollevő helyettese által, 82; — az érvénytelen házasság megtámadására, 96; — a házassági kötelesség teljesítésére kétséges képtelenség kinyomozása végett, 101; — a házastárs gonosz elhagyatásának meghatározására, 115; — új házasságra léphetésre, 120 és 121; — a holtak nyilvánításra, 24, 113—114, 277; — a zsidó házastársaknak elválási szándékokról lebeszélésére, 134; — a törvényes ágybóli származásra, 138; — a törvényes születés kétségbe vonására, 155—159; — a házasságon kívüli közösülés időköze az atyaság bebizonyítására, 163; — mely időköz alatt hatálytalan az atyai hatalom az atyai távolléte vagy fogságbüntetésre íteltetése miatt, 176; — távolléti időköz a gyámságbóli kizárásra, 194; — a gyámság el nem fogadására, 201; — a

gyámsági számadás megtételére, 239, 262; — mely időköz előtt igényelhetik a rokonok a gyámság átengedését, 258—359; — a szelidített állatok elsajátítására, 384; — a talált dolog bejelentésére, 389; — és az ahhozi jog megszerzésére, 391 és 392; — a folyó által elsodort földrész visszakövetelésére, 412; — az előjegyzés igazolására, 439; — a békes birtok időköze a legeltetési jog meghatározására, 498; — a kedvezményes végintézetek érvényességére, 599; — a hagyomány kifizetésére, 685; — valamely ígéret elfogadására, 862; — a jövőben kötendő szerződés iránfi egyezkedésből keletkező jog foganatba vételére, 936; — a szavatosság követelésére, 924—933; — a letéti szerződésből eredő kármentesítési keresetre, 967; — a kölcsönadó és kölcsönvevő közti kölcsönös keresetekre az elővásárlási jog, 1075, 1141; — a próbárai vásárlásból eredő jog, 1082; — és a jobb vevő fentartásávali eladásból származó jog gyakorlására, 1084; — a kiadásnak a bérbeadó elleni beperlésére, 1097; — a bérleti vagy haszonbéri szerződés hallgatólagos megújítására, 1115; — a bérelő elleni kármentesítési keresetre, 1111; — bérleti vagy haszonbéri szerződés felmondására, 1116; — a főtulajdonostól kikötött elővásárlási vagy vételőjog gyakorlatba vételére, 1141; a főtulajdonos változtatási illethekekhez jogának megszerzésére, 1142; — a biztosítási szerződés folytán megtérítendő kár bejelenté-

sére, 1290; — a nászajándék átadása iránti vélelem megalapítására, 1232; — a biztosított baleset megkivántató bejelentésére, 1290; — a kértérítési kereset bejelentésére a marha bezálogolása után, 1321; — a kezesség elenyésztere, 1363—1367; l. **Elévülés**.

Időlefolyta, mennyiben szünteti az meg a szolgálmat, 527 és 528; — az adósság idejének lefolyta felszabadítja-e a kezest, 1364; — mennyiben szüntetnek meg, évülnek s birtokoltatnak el az által a jogok és kötelezettségek, 1449; — l. **Időköz**, **Elévülés**; — mennyiben enyészik el a zálogjog időlefolyta által, 468.

Időpontja, valamely törvény hatályossága kezdetének általában 3; — ezen törvénykönyv kezdetének időpontja különösen a kihirdetési nyiltparancsban van meghatározva. Valamely gyámság letételének, 261; — az örökség kinyiltának és az öröklési képességnek, 545 és 546; — annak kitétele a végrendeletben nem szükséges, de tanácsos, 578; — azon időpontnak, melyre az örökhagyó az odaszánt jogot szoritotta, mi hatálya van, 704—708; — az örökbér fizetésének időpontja, 1132.

Igazgatása idegen jószágoknak, l. **Atyai hatalom**, **Gyámság**, **Meghatalmazás**, **Ügyvitel**, **Munkabéri szerződés**, **Házassági egyezvények**.

Igazgatója valamely közös jószágnak, meghatalmazott jogaival és kötelezettségeivel

bír, 837, 838. — Az atya gyermekei vagyonának törvényes igazgatója, 149 és 150; — a gyámok és gondnokok a gondviselésök alattiak vagyonának, 188; — mikép tartoznak több gyámok a vagyont igazgatni, 210.

Igéret, miben áll az, 861; — az ígéret elfogadásárai idő, 862; — mely személyek képtelenek ígéretet tenni, 865—868; — mennyiben lehet egy harmadikért ígéretet tenni, 881; — ha lehetetlen és lehetséges dolgok egyszersemind ígértettek, 882; — ha többen valamely fölosztható vagy oszthatlan dolgot ígérnek vagy ígértetnek magoknak, 888—896. — l. egyszersemind **Szerződés**, **Elfogadása** az ígéretnek.

Illat et invecta, l. **Bevitt**.

Illetmény, a főadós illetményi jogával a kezesek nem élhetnek, 1354; — az ajándékozónak illetményi joga, 947.

Inas; mennyiben kötelezi gazdáját, 1027—1033.

Indebitum, **Tartozatlan** adósság, l. **Fizetés**.

Indok, mi hatálya van annak valamely végakarat nyilvánításánál, 572; — vagy valamely szerződés kötésénél, 901; l. **Szándék**.

Ingyatlan dolgok. Fogalma, 293; — azok tartozéka 294—297; — mely jogok tekintendők ingatlan dolgokul 298; — ki köteles a kis-körü ingatlan dolgait leltározni és megbecsülni, 225—227; — mikor és mikép adathatnak el

azok a gyám által 232; — azon hely törvényei alá vetvék, melyen fekszenek, 300; — és ott adatnak át, 905; — mikép vétetnek birtokba, 312 és 321; — az azokhozi dologbani jogok csak a nyilvánkönyvekbei bejegyzés által szerzetnek, és csak a kitörlés által enyésznek el, 321 és 322, 431—445; — azokban csak az első izigleni helyettesítésnek van helye, 612; — meddig kívántathatik azoknál a szavatosság 933; — azok elévülésének ideje 1467 és 1468;
I. Bekeblezés.

Ingó dolgok. Fogalma, 293; — a valamely árvát illető ingó dolgok rendszerint nyilvános árverésre bocsátandók, 231; — jogok közönségesen ingó dolgokul tekintendők, ugyszinte a bejegyzett követelések is, 298—299; — azok a tulajdonos személyével egyenlő törvények alatt állanak, 300; — mikép tarthatók meg azok a birtokban, 312 és 322; — és mikép kell azokat a tulajdoni keresetnél megjeleni, 370; — azokra nézve a helyettesítés a második izig terjedhet, 612; — azok a tett ígért helyen adandók át, 905 és 1420; — mely időköz alatt lehet azokra nézve szavatosságot követelni, 933; — mely idő alatt lehet azok tulajdonát elbirtokolni, 1466.

Ingó vagyon, I. Dolgok, ingók.

Ingó zálog, I. Kézi zálog.

Intercessio, I. Kötelezettség.

Iparüzlet, mikor alapja az álladalmi polgárságnak, 29; — a gyám az árvák részére

birói jóváhagyás nélkül iparüzletet sem nem kezdhet, sem nem folytathat, sem meg nem szüntethet, 233; — annak az illető hatóság általi megengedése által a kiskorú nagykorúnak nyilvánítottatik, 252; — mennyiben biztosít valamely dolognak az iparüzőtől lett szerzése a tulajdoni kereset ellen, 367; — a mi valamely üzletbe lépésre adatott, köteles vagy törvényes örökrészül számítottatik be, 788—790; — mennyiben felelős annak tulajdonosa a szolgáltatásban álló személyek által folytatott ügyletekért, 1027—1033; — ki nyilván oly iparüzletet követ, mely különös müismeretet kíván, annak hiányát szavatolni tartozik, 1299.

Iparüzők, valljon az azok által a vevőknek kiszolgáltatót újabb nyugtatóványok az előbb lejárt adosság fizetését vélelmeztetik-e, 1430; l. **Iparüzlet**.

Irás, a szerződés érvényességére rendszerint nem kívántatik meg, 883 és 884; — de idegen az átadás nélküli ajándékozásoknál, 493. — Mikép kell a kölcsönröli írásbeli okmányoknak készitve lennie a végett, hogy az bizonyítékul szolgáljon, a törvénykezési rendtartás határozza meg, 1001; — az írásbeli okirat aláírásának formája, midőn a kibocsátó nem képes azt aláírni, 580, 886.

Irásbeli. Szerződések rendszerint írásban vagy szóval köttethetnek, 883; — kivétel az ajándékozásnál, 943; — vagy ha a felek világosan írásbeli szerződésben egyeztek meg,

884; — mindazáltal már csak maga a főpontok pontozása is kötelez, 885; — irni nem képes fél helyett egy másik írhat alá, még egy tanu meghívása mellett, 886; — mennyiben kell tekintetbe venni írott szerződéseknél a szóbeli egyezkedéseket, 887; — a bíróságon kívüli vagy bíróság előtti írott végrendelet alakja, 578—584.

Irat, a végakarát nyilvánítására, 581--583; l. ezen szót; — a szerződés főpontjai felől, mennyiben kötelező, 885.

Író. Annak a kiadótulajdonossali szerződéséről; l. **Szolgáltatételek.** •

Írója a végrendeletnek, tanu lehet, 591; — de nem a neki magának, házastársának, gyermekeinek, szüléinek, testvéreinek vagy vele ugyanezen izben sógoros személyeknek szánt hagyatéokra nézve, 595.

Ismeretlen. Mikép fizethető le a tartozás valamely ismeretlen hilelezőnek, 1425.

Isméti házasságra lépés. Törvényes ovatosság arra nézve, 62, 119, 121; — következése a férj által nejének hagyott haszonélvezet tekintetében, 1257.

Ítéletek, bíróiak, általánosan kötelező erővel nem bírnak, 12.

Ivadék, l. **Maradék.**

Izei a rokonságnak; l. **Rokonság.** — Mely izig terjedhet a hitbizományi helyettesítés, 612 és 627.

Izörökség, annak fogalma és a kor-örökség előtti vélelmeztetése, 620 és 919.

J.

Járadékok, évenkéntiek, átszállhatnak minden utódokra, 530.

Járadékok, miből állnak azok, és mennyiben követeltethetnek, 912—913.

Járvány, mennyiben kényszerítettnek valamely társaság tagjai több járványra, 1189.

Játékok, mennyiben szabadosok és kötelezők, 1272, 1432 és 1433; — kivétele az álladalmi sorsjátékoknak, 1274.

Javitások, l. **Költség**, hasznos.

Jegysek hol hirdetendők ki, 71 és 72; — tartoznak büntetés terhe alatt gondoskodni arról, hogy a kihirdetés kellően végbevittessék, 74; — § a szabályszerű bizonyítványok előmutatása nélkül össze nem adathatnak, 78; az összeadás megtagadása miatt panaszt tehetnek, 79; — a házassági akadály elengedéseért rendszerint magok tartoznak folyamodni, 84; l. egyszersmind **Zsidóság**.

Jegyzék, l. **Leltár**.

Jelek, mikép történhetik azok által az átadás, 427, 452.

Jelképes átadás. Mikép és mely tárgyaknál van annak helye, 427 és 452.

Jelzálog, mikben áll az, 448; l. **Zálogjog**.

Jelzálog-könyvek, l. Könyvek, nyilvánosak.

Jelzálogos követelések, mennyiben illeti kármentesítés azok átvevőjét, 1398; — az azoktói kamatokat, melyek szolgálmi dolgon feküsznek, a haszonvevő tartozik viselni, 512.

Jobbágynyok, l. Földesurak,

Jog, polgári, mi értetik az alatt, 1; — annak főrészei, 14.

Jogalap, l. Czim.

Jogczim, l. Czim.

Jogelvek, természetiek, a határozások segédforrásai, 7.

Jogesetek, kétségesek, l. Jogelvek, Itéletek.

Jogforrások, l. Törvény, polgári.

Joghasználat, mikép történik az, 313; — a ki jogaival a jogos korlátokon belül él, az abból eredő sérelemért nem felelős, 1305.

Jogkedvezménye a leltárnak, 802.

Jogkövetelés, l. Tulajdoni kereset.

Jog nem tudása, nem szolgál mentességül, 2.

Jogok általában. Felosztása személyi és dologi jogokra, 15; — és az utóbbiaknak dologbani és dologhozi jogokra; 307; — a dologbani jogok nevei, 308; — a dologhozi jogok alapja, 859; — a jogok rendszerint az ingó dolgokhoz tartoznak, 298; — valamely jog birtokának szerzése, l. Birtok. Dologbani jogok rendszerint csak az átadás által szerzettet-

nek, 425; — az ingatlan dolgokban különösen csak a nyilványkönyvekbe iktatás által, és csak törlesztés vesztetnek el, 321, 322, 431—445; — a személyi és dologi jogoknak közös meghatározásai: azoknak megerősítése, átráltoztatása és megszüntetése, 1342; — közös jogok, l. **Közös.** — Mikép enyésznek el a jogok, l. **Megszüntetés.** — Ritkán gyakorolható jogok, mikép birtokoltatnak vagy évülnek el, 1471, 1484. — A személy jogok s valamely embernek öncselekvényei és tulajdonáhozi jogai pusztán a gyakorlat elmulasztása miatt nem esnek elévülés alá, 1458, 1459, 1481 és 1482. l. **Személyjogok, Dologi jogok, Szerzés, Társaság, Községek.**

Jogorvoslat, kávtérítés végett, valamint más magánjogok iránt, rendszerint a rendes bírónál jelentendő be, 1338.

Jogosított társak, l. **Közös.**

Jogszilárdítás, l. **Megerősítés.**

Jogügy, l. **Per.**

Jogvédvek, az idegen adósság kifizetőjének kiszolgáltatók, 1358.

Jogvélelmek, l. **Vélelmek.**

Jóhiszemű birtokos, 326; — a birtok jóhiszeműsége vélelmeztetik, 328, l. **Birtok.**

Jóhiszeműség. Annak befolyása az érványtelen házasság kötésére, 160; — a birtokjogra 329 és köv.; — a találásra 393; — a növedékre 415—419; — a tulajdonszerzésre,

367 és 368; — az elbirtoklásra és elévülésre, 1463 és 1477.

Jószág, ingatlan, ingó. l. ezen szavakat. **Álladalmi, magán, községi, köz-**, 287 és 288; — ezekről szóló szabályok, 200; — l. egyszersmind **Mezei jószág, Telkek**.

Jószágközösség, l. Közössége a tulajdonnak, Közössége a vagyonnak. Házastársak közt szerződést feltételez, s egyszersmind, ha az csak a jelen vagy csak a jövőendő birtokra vonatkozik, rendes összeírást, 1233; — hatálya ezen közönségnek általában, 1234 és 1235; — különösen pedig, ha az nyilvánkönyvekbe be van jegyezve, 1236.

Jótékonyosság, l. Ajándékozások.

Jótékony szerződések, l. Egyoldalú szerződések.

Jövedelem a bányarészekből, a haszonélvezőt illeti, 511. l. Vagyon.

Jövendő. Jövendő termések adásvevési vagy szerencseszerződés tárgyat képezik-e, 1275—1277. l. **Egyezkedés** valamely jövendő szerződés iránt.

Juhok, mikor szolgáltat azok betegsége vagy eldöglése okot a szavatosságra, 925 és köv.

Jura marae facultatis, nem esnek elévülés alá, 1459, 1481—1482.

Jutalom, a gyámnak igénye van jutalomra, 266 és 267; — házasságkötési alkudozásért, per vagy gyógyítás felvállalásérti jutalom iránt kötött szerződés érvénytelen, 879;

— a találóé, 391—393; — vagy valamely idegen vagyon megmentőjeé, 403; — az örököse, ha az örökség a hagyományozások által ki van merítve, 690; — a jutalom csak annyiban ajándék, a mennyiben a jutalmazott kereseti joggal nem bírt, 940—941; — a letétményes ahhoz rendszerint semmi igényt nem tarthat, 969; — mikor igényelhet jutalmat a meghatalmazott, 1004 és 1013.

K.

Kábák, kik neveztetnek így, 21; — érvényes házasságot nem köthetnek, 48; — gondnokság alatt állanak, 270. l. **Esztelenek**, **Gyámságalattiak**.

Kamarai javak, csak a rendkívüli hat vagy negyven esztendei elévülési idő alatt időszittethetnek el, 1472.

Kamarai tárgyak, l. **Tárgyak**.

Kamatok. A kamatokat olly tőkétől, mely valamely haszonélvezésre rendelt dolgon fekszik, a haszonélvező tartozik átvállalni, 512; — a használatra vagy haszonélvezetre rendelt tőkétől kamatok a jogosítottat illetik, 510; — a szerződési kamatok mértéke, 993 és 994; — lefizetésök ideje, 977; — előre legfőlebb félévre vonathatnak le, **ugyanott**; — a törvényes kamatok mértéke, 995; — kamatok kamatait nem szabad venni, 998; — ugyanazon értékben fizetendők, mint maga a tőke,

999; — a megengedett kamatok mértékének áthágása az uzoratórvény tárgya, 1000; — ha a hitelező birói megintés nélkül a kamatokat a tőkeadósság mennyiségeit engedte növekedni, elenyészik azon joga, hogy a tőkétől további kamatot követelhessen, 1335; — mennyiben felelős a kezes a kamatokért, 1353; — a későbbi kamatok fizetése az előbbieket lefizetését bizonyítja-e, 1429; — l. **Késedelmi kamatok.**

Kamatszerződés; fogalma, 984. l. Kamatok.

Kár. Miben áll a kár, s miben különbözik a haszon elmaradásától, 1293; — a károsítás forrásai, 1294; — még a kiskorú is felelős az önhibája által okozott kárért, 248; — a gyámok vagy gondnokok és a gyámbiróságnak felelőssége a kiskorú káraért, 202, 203, 210, 264 és 265, 282. l. **Gyámság.** — A kár megtérítését igényelheti az is, ki az eljegyzéstől visszalépésre vagy a házasság érvénytelenítésére alapos okot nem szolgáltatott, 46 és 102; — a roszhiszemű birtokos felelősségéről, 335; — a peres dolog birtokának szinléséből vagy az avvali felhagyásból, 377 és 378; — valamely állat hajhászásából eredő kár 384; l. **Kártérítés.**

Karmentési kezelés. Fogalma, 1348; — mennyiben felelős, 1362.

Károsítás. A károsítás kütfejei és ne-

mei, 1294 és 1325 és köv. l. **Kár és Kártérítés.**

Káröröm. Ha valaki mást kárörömből, vagyonában megkárosított, a rendkívüli kárt köteles megtéríteni, 1331.

Kártalanítás, különbözik az elégtételtől, mikor van helye ay egyiknek vagy a másiknak, 1323 és 1324.

Kártérítési és elégtételi jog II. r. 30. fejezet. A kártérítésrei kötelezettségről: A) vétek által okozott kárról, 1295. — Valljon és mennyiben vélelmeztek a vétek, 1296—1298; — különösen: a) szakértőknél, 1299—1300; — vagy b) több részvevőknél, 1301—1304; — 2) a joghasználat által 1305; — 3) vétlen vagy önkénytelen cselekvényből 1306—1310; — 4) véletlen eset által, 1311 és 1312. l. **Véletlen eset;** — idegen cselekvények által, 1313; — kivétel a szolgálatbeli személyekre nézve, 1314—1316; — szállító intézeteknél, 1317; — vagy leejtés, kidobás vagy kiöntésnél, 1388—1319; — 6) valamely állat által 1320—1322; — a kártérítés nemei, 1323—1324; — különösen: 1) testbeli 1325—1328; — 2) személyes szabadságbeli, 1329; — 3) becsületbeli, 1330; — 4) vagyonbeli sérteséknél 1331 és 1332; — különösen a fizetésbeni késedelem által, 1333—1335; — a pótványozási szerződés (kötbér) feltétele 1336, — a károsító örököseinek kötelezettsége, 1337; — kártalanítási jogorvoslat; a) polgári bíró-

ságnál, 1338; — vagy b) a büntető bíróságnál, 1339 és 1340; — vagy c) a felsőbb hatóságnál, 1341; — mikor évül az el, 1489. l. egy-szersmind **Szavatosság.**

Katholikusok. Katholikus személyek közt a házasság csak a halál által bontatik fel, valamint akkor is, ha csak egyik fél követte is a katholika vallást a házasság kötésekor, 111. l. **Nemkatholikus.**

Katonai rend. Erre nézve és a katonai testhez tartozó személyekre nézve, az általános polgári törvénykönyvön kívül még a magán-jogra vonatkozó, s szem előtt tartandó különös szabályok állnak fel. l. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Katonai személyek, csak előljáróik jóváhagyásával léphetnek házasságra, 54, 95; — valóságos szolgálatban levők, a gyámságot vagy gondnokságot nem kötelesek elfogadni, 195, 281.

Katonai végrendeletek, az azokat illető kedvezmény a katonai törvényekben foglaltatik, 600.

Katonák, l. Katonai személyek.

Kedély, l. Elmezavar.

Kedvezményes személyek, az elévülési idő tekintetében, 1454, 1472 és 1485; — a ki velök közösségben áll, ugyanazon kedvezményben részesül, 1473; — végintézkedések, 597—600.

Kelet, kitétele szükséges-e a végrendeletben, 578.

Kényszer, a végrendelet tételére, kizár az örökjogból, 542; — mikor érvényteleníti az meg a szerződést, 870, 875. l. **Félelem**.

Képessége az álladalmi polgárnak, valamely habár az álladalom határán kívül vállalt jogügyletre, az álladalmi törvények szerint ítélendő meg, 4; — szerzési képesség általában, 18; — különösen a birtokszerzésre, 310; — tulajdonszerzésre, 355—356; — örökjogra nézve, 538—546; — kire száll a képtelenek örökrésze, 560—562; — egyességkötésrei képesség, 861; — ugyanannak ravasz színlése, mikor kötelez az elégtételre, 866; — elbirtoklási és elévitési képesség, 1453. l. **Képtelenség**.

Képtelenség, érvényes házasság kötésére. l. **Házassági akadályok**, **Tehetetlenség**, — gyámság és gondnokság viselésére, 191—194 és 281; — oly személyek számára, kik saját ügyeikről magok gondoskodni képtelenek és atyai hatalom alatt nem állnak, gyám vagy gondnok rendeltetik, 187; — ily személyek gyámságot vagy gondnokságot nem vállalhatnak, 191 és 281; — azok sem, kik az árva illő nevelésére képtelenek, 191; — szerződés kötésére képtelenség, 865. l. **Képesség**. — A főadós fizetésrei képtelensége, mire jogosítja fel a kezest, 1365. l. egyszersmind **Egyetemlegesség**.

Képviselő. A férj törvényes képviselője nevének, 91; — kiskorú gyermekeinek, 152; — a gyám a gyámságalattinak, 243.

Kérelem, az ez által kicsalt birtok albirtok, 345.

Kéremési kölesön, határozatlan tartamu, önkényileg visszavetethetik, 974.

Kereset, kézbesített, a jóhiszemű birtokost roszhiszeművé teszi, 338; félbeszakítja az elévülést, 1497; — a személyjogbóli illető kereseteket az utóbbinak különböző nemeiből kell meríteni. Különösen a házassági jogból, a szülék és gyermekek közti jogokból, továbbá a gyámok vagy gondnokok és a gyámoltak közti jogokból; — dologbani keresetek valamely dologi jognál fogva a birtokból, 339—347, 372; — a tulajdon jogból, 366—379; — a zálogjogból, 461 — 466; — szolgalmi viszonyokból, 523; — az örökjogból, 823; — dologhozi keresetek a törvényből, a szerződések különböző nemeiből és a kártérítési jogból.

Kereskedelmi társaság, l. Közösége a vagyonnak, és különösen, 1179, 1203, 1204, 1217, 1213—1216.

Kereskedelmi és váltóügyletek, a különös kereskedelmi és váltótörvények szerint ítéltetnek meg, a mennyiben azok az általános polgári törvénykönyv szabályaitól eltérnek. l. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Kereskedés árukkal, letelepedés nél-

kül nem ad álladalmi polgárságot, 34 ; — a gyám gyámoltja részére a bíróság jóváhagyása nélkül kereskedést sem nem kezdhet, sem nem folytathat, sem meg nem szüntethet, 233 ; — rendes számadás helyett a felől a mérleget terjesztheti elő, 239 ; — a kereskedési üzlet megengedése által a kiskoru teljeskorunak nyilvánítottak, 252.

Kereskedők. A feljogosított kereskedőket a kereskedelmi ügyletből száztól hat illeti törvényes kamatul, 995 ; — azok által vevőknek kiszolgáltatott újabb nyugtatvány az előtt lejárt adósság fizetését gyaníttatja-e, 1430 ; — azok az utalványok tekintetében a rájuk nézve különösen fenálló szabályokhoz tartják magokat, 1410 ; — mennyiben felelősek a szolgálatukban álló személyek által folytatott ügyletekért, 1027—1033. I. **Iparüzők.**

Kereskedő legény, ügylő vagy inas, mennyiben kötelezi az urát, 1027—1033.

Keresmény, I. **Szerzés.**

Keresztelési könyv, I. **Születtek anyakönyve.**

Keresztény végrendeleténél tanu nem lehet, a ki keresztény vallást nem követ, 593 ; — keresztényeknek nem szabad nemkeresztényekkel házasságot kötni, 64 ; — a keresztény hit elhagyása ok az örökségből kitagadásra, 768—769.

Kerítések, sövények, palánkok, kőfalak

és más ilyes válaszfalak szomszédok közt közös jószág gyanánt tekintetnek, 854.

Késedelem, valamely tőkepénz kifizetésében, mikor áll be, és mi hatállyal, 1333—1335; — következése a hitelező késedelmének a fizetés elfogadásában, 1419—1425.

Késedelmi kamatok. Azok fogalma és mértéke, 1333, 1335.

Keserítés, súlyos, ok az elválásra, 109.

Kerületi hatóság. Ide vagy az országos kormányzék elibe tartozik az összeadás megtagadása iránti panasz, 79; — mikor engedheti az meg a kihirdetés alóli felmentést, 85—86; — ugyanattól kötelesek a zsidók a házasságkötésre való engedelmet kieszközölni, 124.

Kész pénz, mi értetik ez alatt, 680; — a gyám kötelessége arra nézve, 230. l. **Pénz**.

Kétoldalú szerződések. Fogalma, 864; — az azoknál homályos kifejezés annak kárára magyaráztatik, ki azt használta, 915.

Kétségek, jogesetekben, l. **Jogelvek**; a birtok valódisága iránt. l. **Birtok**. l. egyszerűs mind **Vélelem**.

Kezdete az általános polgári törvénykönyv hatályának 1812. január 1-jétől. **Kihirdetési nyiltparancs**, — valamely törvénynek általában, 3; — mi gátolja az elévülés kezdetét, 1494—1496.

Kez es, ki neveztetik így, 1346; — kártalanítási kezes, 1348; — ki vállalhat kezes-

séget, 1349; — mely kötelezettségekért, 1350 — 1352; — a kezesség terjedelme, 1353 — 1354; hatálya, jogai a kezesnek: a) a megintés rendére nézve, 1355; — kivételek, 1356 és 1357; — b) az adós általi megtérítésre nézve, 1358 és 1361; — c) a kezestárs általi visszapótlásra nézve, 1359; — d) a zálogbátorság tekintetében, 1360; — e) a kármentési kezest illetőleg, 1362; — ki alkalmas kezes, 1374; — a kezesség elenyésztenek módjai, 1363 — 1367; — valljon elnyészik-e a kezesség az ujitási szerződésnél fogva, 1378; — az adós és kezes utáni öröklés a hitelező jogaiban semmit sem változtat, 1445; — mennyiben felelős a kezes az adósság iránti egyességért, 1390.

Kezességi szerződés, miben áll az, 1346. l. **Kezes**.

Kezestársak, mindnyája egyért és egy mindnyájaért felelősek, 1359; — valamely kezestárs felmentése ennek a többi kezestársak irányában semmit sem használ, 1363.

Kézi zálog, mi az, 448. l. **Zálog**.

Kézjegy, l. **Kézvonás**.

Kézvonás, mikor képviseli az aláírás helyét, 580 és 886.

Kiadás, l. **Költség**.

Kiadása valamely könyvnek, új, szabad-e annak a szerző akaratja nélkül történni, 1167 — 1169; — vagy térképnek helyirati rajznak, avagy hangszerzeménynek. l. **Szolgálat-tételek**.

Kiadási szerződés, l. Szolgáltatételek.

Kiadó, l. Szolgáltatételek.

Kibérlés. A bérlési szerződés neme. l. **Bérlési szerződés.** Bérkötés valamely munka elkészítése vagy **Szolgáltatétel** iránt. l. ezen szót.

Kibérlési és haszonbéri ár, l. Bér.

Kifejezések. A ki károsítási szándékból homályos kifejezésekkel él, elégtétellel tartozik, 869.

Kifogás, l. Ellenvetés.

Kiházasítás, az örökségi- és kötelesrészbe beszámíttatik, 788—790; — mennyiben kötelezvék a szülék a fiu vagy unoka kiházasítására, 1231.

Kihirdetése a házasságnak, a szándékolt házasság közzétételeből áll, 70; — mikép kell annak történni, 71—74; — mikép lehet az alól fölmentetni, 63—88; — mennyiben teszi érvénytelenné a házasságot annak elmulasztása, 74 és 94, l. egyszersmind **Zsidóság.**

Kihirdetése ezen általános polgári törvénykönyvnek az elébe bocsátott nyiltparancs által. A törvény rendszerint kötelező erővel bír, mindjárt a kihirdetés után, 2—3, l. **Hirdetvény.**

Kihirdetett tagjai, valamely kereskedelmi társaságnak, mennyiben felelősek, 1204; — a kereskedelmi társaság feloszlását épen úgy közhírré kell tenni, mint annak alakulását, 1214.

Kijáró marha, l. Szolgalmak.

Kijavítások, mennyiben kötelessége azokról gondoskodni a szolgalmaknál a jogosítottnak, 483; — különösen a használatra jogosítottnak vagy haszonélvezőnek, 508, 513—516; — a bérbe és haszonbérbe adónak, 1096; — mennyiben köteles azokat a bérlő megengedni, 1118 és 1119; — a közös válaszfalak kijavítása, 856.

Kijelentés által, az átadás miképp történhetik, 428.

Kiköltözők, elvesztik az álladalmi polgárságot, 32; — az atyai hatalom gyakorlatát, 176; — öröklési képességgel bírnak-e, a közrendtársi törvények határozzák meg, 544 és 770.

Kikötés, l. Szolgálattetelek.

Kilátás, ebbeli szolgatöm, 488.

Kilépése valamely tagnak valamely közösségből, 830; — vagy társaságból, 1205—1214.

Kimutatása a birtokczimnek, rendszerint nem követeltethetik, 323—325.

Kincs. Annak fogalma, 398; — följelentési kötelezettség nyugott, — a kincs elosztása, 399—401, 1143, 1147; — arra a haszonélvezőnek nincs igénye, 511.

Kinevezése az örökösnek, egy harmadikra nem bizathatik, 564.

Kinyilta az örökségnek, l. Háromlás.

Kiöntés valamely lakból, mely által valaki megkárosíttatik, azért a lakos felelős, 1319.

Kirendelttek (nyilvánosak), tartoznak a rájuk bizott ügyet elvállalni, vagy haladék nélkül visszautasítani, 1003; — ezek egyszerűsmind nyilván ki nem kötött jutalmat is követelhetnek, 1004.

Kiskorúak azok, kik életök huszonegyedig évét még túl nem haladták; ezek a törvények különös védelme alatt állnak, 21; — ezeknek házasságára képviselőik, és a körülményekhez képest a bíróság beleegyezése szükséges, 49—53, 95 és 96; — mennyiben van szüksége valamely kiskorú házastársnak képviselője beleegyezésére az elválásra nézve, 106; — kiskorú gyermekek szabadon rendelkezhetnek arról, a mit szolgalmuk által a szülei ápoláson kívül szereznek, 251; — mennyiben jut a kiskorú leány a házasság által a férj hatalma alá, 175; — kiskorúak az atya hatalma alatt állnak. 1. **Atyai hatalom**, vagy gyámság alatt, 187. 1. **Gyámság**. Nem képesek gyámságot, vagy gondnokságot viselni, 191, 281; — bíróság előtt magokat nem képviselhetik, 243; — gyámsági beleegyezés nélkül szereshetnek ugyan, de el nem idegenithetnek, sem kötelezettséget nem vállalhatnak, 244; — kivételek, 246—248; — korengedély vagy valamely kereskedés vagy iparüzletbe lépés által nagykorúknak nyilváníttatnak, 252; — a nagykorúság nyilvánítása igazságos okoknál fogva hoz-

szabb időre halasztathatik, 251; — oly esetek, melyekben a kiskorúnak a gyámon kívül még gondnok is rendeltetik, 271 és 272; — mennyiben képesek a kiskorúak végrendeletet tenni, 569; — vagy végrendelezéseknél tanuskodni, 591, 597; — mennyiben köthetnek szerződést, 865—866; — kedvezmények az elévülésre nézve, 1494 és 1495. I. **Gyámság-alattiak, Gyámság.**

Kiszáradása a viznek, a tulajdonos jogain semmit sem változtat, 408.

Kitáblázás, I. Kitörlés.

Kitagadás. Kellékei a jogszerű kitagadásnak, 768—773; — a kitagadott a kötelesrész kiszabásánál nem létezőnek tekintetik, 767; — a kitagadás visszahuzása, 772; — a kitagadott egyén vagy a kötelesrészben rövidséget szenvedett szükségörökös jogorvoslata, 775; — a jogszerűleg kitagadottat mégis mindig illeti a szükséges tartás, 795.

Kitörlés a nyilvánkönyvekből, elenyészeti a birtokot, 350; — a bekeblezett jogok elenyésztere szükséges, 444, 469, 526, 1446, 1499 és 1500.

Kiváltságok, rendszerint a többi jogokkal egykép ítélendők meg, 13.

Kiváltságos személyek, I. Kedvezményes.

Kiváltságos végrendelezések, I. Kedvezményes.

Kocsiszer, mi értendő az alatt, 679.

Kor, gyermeki, serdületlen, kiskorusági és teljeskorusági, 21; — mely korban vélelmeztetik valamely hiányoltnak halála, 24; — a házastársak kora az esketési könyvbe bejegyzendő, 80; — a házassági szerződés kötésére, 48; — vallás vagy állapot választására megkivántató kor, 140 és 148; — azon kor, a meddig a gyermek az anyának átengedendő az ideiglenes vagy végelválás esetében, 142; — 60 éves fölment a gyámság vagy gondnokság viselésétől, 195 és 281; — befolyása a gyermek korának az atyai hatalomra, 139 és köv 172—175; — az örökbefogadásra, 180 és 181 — a gyámságra, 187; — valamely kiskorú kötelezettségének érvényességére, 247—248 — és a korengedély megnyerésére, 252; — a birtokbavételre, 310; — végakarát nyilvánítására, 569; — s annáli tanuskodásra, 591 és 597; — valamely szerződés kötésére, 865.

Korengedély, mikor s mily hatállyal adathatik az, 252.

Korlátolása a végrendelkezésnek; erről tárgyal a II. r. 12. fejezete. Az örökhagyó joga a végrendelkezés korlátolására, 695; — a korlátolás nemei: 1) Föltétel, 696; — szabályok: a) az érhetlen, 697; — b) a lehetetlen vagy tilos, 698; — c) a lehetséges és szabados feltételek iránt, 699; — d) a házasságra nem lépés föltétele, 700; — e) ha a föltétel az örökhagyó életében teljesült, 701; — kiterjesztendő-e a feltétel az utónevezettekre is, 702; —

lehetséges elhalasztó feltétel hatálya, 703; —
2) Időpont, 704—706; — jogviszony valamely feltételre vagy időpontra nézve az említett és utána következő személy között, 707—708; — 3) Meghagyás, 709—712. — A tulajdon korlátolásai annak teljességét nem szüntetik meg, 358 és 364. l. **Megszüntetés.**

Kormányzék (országos). Hatásköréhez tartozik annak jóváhagyása, hogy valamely házasság meghatalmazott által kötessék, 76; — az összeadás megtagadása iránti panaszok, 79; — a házassági akadályoktól fölmentés, 83—87; — az örökbefogadás jóváhagyása, 181; — a kincstalálás ennek följelentendő, 398.

Korörökség. Annak fogalma, 619; — vélelmeztetik-e az, 620.

Kórvész. Hol a kórvész vagy hasonló ragályos járvány uralkodik, kedvezményes végrendekezés tétethetik, 597; — igényt ad a haszonbér elengedéséhez, 1104—1108, 1133 és 1134.

Kölcsönadás, pénzben vagy más elhasználható dolgokban, l. **Kölcsönszerződés.**

Kölcsönös ajándékozások, mennyiben számítandók a visszteher nélküli szerződésekhez, 942.

Kölcsönszerződés, II. r. 21. fejez. Fogalma, 983; — annak nemei, 984; — pénzkölcsön, 985; — a) pengő vagy papiros pénzben, 986—989; — b) adóslevelekben, 990—991; — kölcsönzés más elhasználható tár-

gyakban, 992; — kamatok, 992—1000; — az adóslevél alakja, 1001.

Kölcsönvevő, l. Haszonkölcsöni szerződés.

Költség, szükséges, hasznos, vagy kéjtöltés végetti, mennyiben térítendő meg a jóhiszemű vagy roszhiszemű birtokosnak, 331—336; — vagy a találónak, 391—396, és valamely dolog megmentőjének, 403; — valamely szolgálat fentartására ki által viselendő, 483 és 487 és köv.; — valamely hitbizományra, 641; — valamely örökségre, 690 és 824; — valamely közös tulajdonra, 837; — más valakiért. l. **Haszonra fordítás, Birtok.** — Mennyiben van valaki feljogosítva, valamely megbizásból, közösségből, szerződésből vagy más különös jogviszonyból eredő költséget viszakövetelni, ezen jogügyletek külön nemeinél tekintendő meg; — Gyermek nevelésére tett költség, l. **Nevelés, temetési, l. Temetési költségek.**

Könyv, az egyetértés szerint létező beírási könyv átvivőjének lehet jogosan árut hitelbe adni, 1033.

Könyvek, nyilvánosak, csak az ezekben bejegyzés által szereztetik az ingatlan tárgyak iránti dologbani jognak jogszerű birtoka, 321, 322 és 431—443, 445; — s csak az ezekből kitörlés által vesztetik el, 444; l. **Bekeblezés, Előjegyzés, Születtek anyakönyve, és Házassági könyvek.**

Könyvkiadás, és iránti szerződés, l. Szolgálatkételek.

Könyvutánnomás, a közrendtársi törvényhozás tárgya, 1171.

Kötbér, l. Megtérítési összeg.

Kötelesrész és köteles vagy örök-részbe számítás. Erről tárgyal a II. r. 14. fejezete. Mely személyeket illet, mint szükségörökösöket, kötelesrész, 762—764; — mi mennyiségben, 765 és 766; — mely feltételek alatt, 767; — a jogszerű kitagadás kellékei, 768—773; l. **Kitagadás**; — mikép kell a kötelesrészt hátrahagyni, 774; — a szükségörökösök jogorvoslata: a) jogellenes kitagadásnál vagy a kötelesrészbeni megrövidítésnél, 775; — b) egészleni elmellőztetésnél, 776—782; — ki tartozik az örök- vagy kötelesrész kiszolgáltatásához járulni, 783; — a kötelesrész kiszabásának és fölszámításának módja, 784—786; — kötelesrészbe tudás, 787—789; — vagy örökrészbe beszámítás a törvényes öröködségnél, 790—794; — a szükségörökösnek a szükséges, 795; — és a házastársnak az illendő tartáshoz igónye, 796; — a kit kötelesrész illet, a leltározást kívánhatja, 804; — mint szinte a hagyatéknak az örökös vagy onátóli elkülönzését, 812; — mennyiben jogosítja fel a kötelesrész megrövidítése a származékokat az ajándékozás visszahuzására, 951 és 952; — kötelesrész vagy kiegészítése követelésének joga három év alatt ényészik el, 1487.

Kötelesség, házassági, házastársak ennek teljesítésével tartoznak, 90.

Kötelességellenes ajándékozás vagy nyilvánítása a végakaratnak, l. **Kötelesrész**.

Kötelezettségek. Kiskorúak az atya vagy gyám beleegyezése nélkül rendszerint érvényes kötelezettséget magokra nem vállalhatnak, 152, 244—248; — egy harmadiknak az adósért egyedül fizető vagy adóstárs avvagy kezesképeni lekötelezése jogszerű módja a követelés biztosításának, 1343 és 1344; — ki vállalhatja azt magára, 1349; — ki kötelezettségét nem teljesíti, tartozik bebizonyítani, hogy az önvétke nélkül történik, 1298; — a kötelezettségek megerősítésének, megváltoztatásának, vagy megszüntetésének módjai, 1343; — mely kötelezettségekért vállaltathatik kezesség, 1350—1352; — közösek, l. **Közös**, ugy szinte **Teljesítés**.

Köteleztetés, l. **Kötelezettségek**.

Kötelezvények, nyilványosak, pénzkölcsön tárgyai, 985; — mikép fizetendő vissza az ily kölcsön, 990; l. **Adóslevelek**.

Követek, és azok szolgálatában álló személyek szabadalmi, 38.

Követelése a jogoknak, bárkinek, még az álladalom ellen is megengedtetik, 19 és 20.

Követelések, még a bekeblezettek is, az ingó javakhoz tartoznak, 199; — a gyám nem engedményezhet követeléseket birói jóvá-

hagyás nélkül, 233; — tartozik a nem biztosokat biztosítani, vagy azokat behajtani, 236; — átadhatnak jelképesen is, 427; — nem adnak czimet a zálogjogra, 439; — csak bekebelezett követelések szállnak át a dolog szerzőjére, 443; — mikép hagyományoztathatik valamely követelés, 663—668; — mikép huzathatik vissza hallgatólag a hagyományozott, 724 és 725; — követelések, melyeknek teljesítése az örökösökre bizatik, 548 és 549; — melyek valamely dolgon fekszenek, mindig szavatolandók, 928; — az engedményező kezeskedése a követelés helyességeért és behajthatóságaért, 1397—1399; — követelések, melyekre nézve a keresetjog meg van tiltva, 1271—1273; — az ily követelés fizetése nem követeltethetik vissza, 1432 és 1433; a követelések általában harmincz esztendő alatt évülnek el, 1479; l. **Fizetés, Hitelező.**

Közhiteli papirosok, készpénzt helyetteszők, a készpénzhez tartoznak, 680; l. **Kötelezvények**, nyilvánosak, l. **Papirpénz.**

Közjő, feljogosít a magán-tulajdonnak kártalanítás melletti átengedését kívánni, 565.

Közkereseti társaság. l. **Közössége a javaknak.**

Közönséges. A közönséges jog az általános polgári törvénykönyv által hatályon kívül tétetik; l. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Közös jogositvány vagy kötelezettség, 888—890; — ha több személyek valamely osztható dolgot valakinek egyszersmind ígérnek, vagy attól elfogadnak; úgy mind a kövétel, mind a tartozás aránylag osztatik meg, 888 és 889; — máskép áll az valamely oszthatlan dologra nézve, 890; l. egyszersmind **Egyetemlegesség.**

Közös meghatározásai a személyi és dologi jogoknak, erről tárgyal az egész harmadik rész. Közös jogok a közös tulajdonra és más dologbani jogokra vonatkozólag; l. **Közössége a tulajdonnak, Közössége a vagyonnak.**

Közössége a tulajdonnak és más dologbani jogoknak, II. r. 16. fejezet. A közösség fogalma és eredete, 825—827; — a részesek közös jogai, 828; — a részeseknek a közös dologbani jogai: a) a főtökére nézve, 833—838; — b) a haszonvételek és termékekre nézve, 839 és 840; — c) az osztályra nézve, 841—849; a határok megújítása, 850—853; — vélelmezett közösség, 854—858; — egyesített tárgyak tulajdonának közössége, 415; — a határon álló fa tulajdonának közössége, 421; — a közös jószág megosztásának megtámadásairai jog három év alatt enyészik el, 1487; — a közös dolog megosztására vonatkozó kötelezettség el nem évül, 1481.

Közössége a vagyonnak, ez iránti szerződés, II. r. 27. fejezet. Közkereseti társa-

ság keletkezése, fogalma, 1175; — felosztás, 1176 és 1177; — felállítás alakja, 1178 és 1179; — az általános vagyonszövetség iránti szabályokról, 1180; l. **Házassági egyezvények**. A szerződés és valódi hozzájárulás hatálya, 1181; — alaptőke, 1182 és 1183; — a társak jogai és kötelezettségei: 1) az alaptőkéhez járulás, 1184; — 2) közrehatás; 1185—1187; — 3) az ügyek elhatározása, 1188; — 4) az alaptőkéhez utólagozás, 1189; — 5) a rábizott ügyetek folytatása, 1190; — 6) a kárérti felelősség, 1191; — 7) a nyereség felosztása, 1197; — 9) számadás, 1198—1200; — nem társakhozi viszony, 1202—1204; — a társaság feloszlása, 1205—1214; — a közös dolog felosztása, 1215; — a kereskedelmi társaságokrai alkalmazás, 1216.

Közös tulajdon, l. Tulajdon.

Közösülés, házasságonkívüli, mikor bizonyítja az be az atyaságot valamely házasságon kívül született gyermek irányában, 163.

Közrendtartási tárgyak, mely szabályok szerint ítélendők meg, l. **Tárgyak**.

Községek, mennyiben állnak azok különös gondoskodás alatt, közrendtartási törvények határozzák meg, 21 és 27; — miszerint ítélendő meg azok jó- vagy roszhiszemű birtoka, 337; — meddig illeti őket valamely szolgálat joga, 529; — mennyiben köthetnek azok és tagjaik szerződést, az ország szerkezetéből és a közrendtartási törvényekből kivethető, 867; —

mikor enyészik el valamely azoknak engedélyezett személyes szolgálat, vagy mikor enyésznek el az általok kibocsátott vagy elvállalt meghatalmazások, 529 és 1023; — a községek kivételei az elévülésre nézve, 1472 és 1485; — valakit a község összes tagjai ellenében illető jog, az által, hogy az eddig csak bizonyos tagok irányában gyakoroltatott, nem évül el 1482; l. **Társaság, Szabványok.**

Községi eljárók, világiak és egyháziak, tartoznak a gyám vagy gondnok szükséges kirendeléséről gondoskodni, 189.

Községi jószág és községi vagyon, fogalma, 288; — annak igazgatói ellen csak a rendkívüli elévülési időnek van helye, 1472 és 1485; l. **Jószág.**

Külhoniak, l. Idegenek.

Külföldiek, l. Idegenek.

Különös meghatalmazás, mely esetekben szükséges 1008.

L.

Láda, l. Tartály.

Laesio enormis, l. Megrövidítés.

Lajstromok, nyilvánosak, l. Könyvek, nyilvánosak.

Lakás, mint szolgálat tekintve, mit foglal magában, 521, 522; l. **Szolgalmak.**

Lakhely. A jegyesek lakhelye a kihirdetésben és a házassági könyvben előadandó, 70, 80; — helye a fizetésnek, 1420; — a

házassági egybeköttetés ünnepélyes nyilvánításának, 71, 82 ; — mikor nyújt az álladalmi polgárságot, 29 ; — a személyes képesség a lakhely törvényei szerint, és ezek hiányában a születési hely törvényei szerint ítéltetik meg, 34 ; — a feleség tartozik a férjnek lakhelyére követni, 92.

Laudemium, l. Hübér-átvételdij.

Leány, ki által nevelendő elválasztás vagy végelválás esetében, 143 ; — mennyiben kerül ki az atyai hatalom alól házasságralépés által, 175 ; — rendszerint igénye van a hozományra ; 1220—1224.

Leánymaradékknak rendszerint nincs igénye hitbizományokra, 626.

Ledölése, veszélylyel fenyegető, valamely épületnek, l. Építés.

Lefolyása az időnek, l. Időlefolyta.

Legeltetési idő, l. Szolgalmak.

Legeltetési jog, l. Szolgalmak.

Legitima, l. Kötelesrész.

Légür, valamely épület feletti, annak tartozéka, 297 ; — az a felett függő ágakat lehet vágdalni vagy másképp használni, 422.

Lehajlitási lizetések, mennyiben van helyök, s amely adósságnál számítandók le, 1415 és 1416.

Lehetetlen, vagy tilos feltételek a végakarathelyes nyilvánításoknál, ha azok elhalasztók, megérvénytelenítik az intézkedést ; ha pedig felbontók, nem létezőknek tekintendők, 698 ;

— a mi lehetetlen vagy tilos, érvényes szerződés tárgya nem lehet, 878, 882, 897 és 898.

Lehetetlensége a teljesítésnek, véletlenül bekövetkező, megszünteti a kötelezettséget, 1447.

Lehetőség. Ha valamely kötelezettség teljesítése lehetőség vagy tehetőség szerint ígértetett; a teljesítési időpontot a bíró méltányosság szerint határozza meg, 904.

Leírás, l. Leltár.

Lejárt, valamely lejárt és le nem járt követelés közt kölcsönös beszámításnak nincs helye, 1439; — vissza lehet-e kívánni valamely még le nem járt adósság kifizetését, 1434.

Lelkészek. Ezeknek kötelességei a házasságok kihirdetésénél, a fölmentvényeknél, esketéseknel, elválásoknál, 70—78, 80—82, 84, 87—88, 104 és 107; l. **Házasság, Rabik, Házassági könyvek.**

Lelki fogyatkozás, l. Fogyatkozás.

Leltár. Így nevezetik a valamely összes vagyonhoz tartozó minden tárgyak jegyzéke, 223; — készítendő az árvák vagyonáról, 223—226; — valamint a haszonélvezetre adott jószágról, 518; — valamely hitbizomány alapításánál, 627; — valamely feltételes örökösi nyilatkozatnál, 802 és 803; — valamint annak kívánságára is, kit kötelesrész illet, 804; — részleges jószággözösségre lépésnél, 1178; — a bérlett jószágot a leltár szerint kell visszaszolgáltatni, 1109 és 1110; — a leltározás védi

az örökösöket a hagyományi hitelezők és hagyományos ellen annyiban, hogy azok az örökvagyon erején felül nem felelősek, 802, 820 és 821.

Lemenő, és felmenő ágbelieknek nem szabad kölcsönösen összeházasodniok, 65; — azok öröködése, 732—734; és 752—755; —

1. Szülék, Nagyszülék, Gyermek.

Lemondás az örökjogról 551; — kire száll a lemondó örökrésze, 560—562; — mennyiben mondhat le a hitbizományról annak birtalója, 632; — az ellenvetésekről lemondásnak határozottnak kell lenni, 937; — mikor válik a lemondás ajándékozássá, 939, 1381; — jogokról ingyeni lemondás más valaki nevében, különös meghatalmazást kíván, 1008; — az elévülési jogról nem lehet előre lemondani, 1501; — lemondása a végrendeleti örökösöknek, mi foganattal bír az, 726; **1. Növedékjog**, **Utóörökösök**. A lemondás valamely egyetemleges adós javára nem szolgálhat a többiek kárára, 696; — a jogról lemondás mikor, mely hatálylyal történik, 1444.

Leszámolás, 1. Beszámítás, Lehajlitási fizetés.

Letétel, **1. Letéti szerződés**; — az adósság bíróságnál letétele mikor és mely hatálylyal történik, 1425.

Letéti szerződés, a II. r. 19. fejezetének tárgya. Annak fogalma, 957, 958; — mikor változik kölcsöni vagy haszonkölcsöni szerződéssé, 959; — vagy meghatalmazássá, 960;

— a letétményes, 961—966; — és a letevő kötelességei és jogai, 967; — zárnok, 968; — jár-e jutalom a letétményesnek, 969; — vendégfogadósok, hajósok, fuvarosok letétményesként felelősök, 970; — letétmények nem tárgyai a beszámításnak, 1440; — a letétményes és annak örökösi által nem évittethetnek el, 1462.

Levonás, van-e helye és mennyiben a hagyománybóli levonásnak, 690—693; — törvényes levonások valamely közintézetekre tett hagyatékból, 694.

Lezárolás, birói, az árvavagyon biztosítására, 222 és 223.

Litis denunciatio, l. Szavatosság.

Locatio, Conductio operarum vel operis, l. Szolgálattelek.

Locatio, Conductio rei, l. Bérleti szerződés.

Lovak, mikor szolgál okul azok megbetegedése vagy eldőglése a szavatosságra, 925 és köv.

Lucrum cessans, l. Elmaradás.

M.

Magánadóslevelek, mennyiben adathatnak azok kölcsönnél készpénz helyett, 991.

Magánjog, l. Jog, polgári.

Magánjóság, l. Jóság.

Magánzálogolás, l. Zálogolás.

Magyarázati szabályok, törvényeknél, 6—8; — szolgalmaknál, 484; — hagyományoknál, 656 és köv.; — helyettesítéseknél, 614; — szerződéseknél, 914—916.

Málhahordó állatok, mikor alapítja meg azok megbetegedése vagy eldöglése a szavatosságot, 925 és köv.

Malmokat gátló művek önhatalmulag nem rakathatnak, 413.

Mandatum, l. Meghatalmazás.

Maradék, a számára rendelt jogok őtalma végett gondnokot kap, 274; l. **Hítbizomány.**

Marha. A gazdálkodáshoz való marha a telek tartozéka, 296; — mely marhára terjed ki a legeltetési jog, 499 és 500; — mikor alapítja meg annak megbetegedése vagy eldöglése a szavatosságot, 924—928; — a haszonbéri jóságon levő marha hallgatólag el van zálogosítva a haszonbér fejében, 1101; — a földbirtokos joga valamely idegen marha által okozott kártételnél, 1321 és 1322; l. **Állat.**

Marhahajtási jog, l. Szolgalmak.

Másodszülöttség, mikor egyesítették az elsőszülöttséggel, 625.

Mások cselekvényei. Azokért rendszerint senki sem felelős, 1313 és köv.

Megakadása az elévülésnek, mi által történik, 1494—1496.

Megbántás, l. Megsértés.

Megbecsülése az árvavagyonnak, mi-

kor és mikép eszközendő, 222—226; — birói becsüknek meghatározott pénzösszeg szerint és a közönséges ár szerint kell történniök, 303—306; — a kötelesrész meghatározására becsüt lehet ugyan kívánni, de árverezést nem, 784.

Megbecsülhetlen dolgok, 303.

Megbecsülhető, dolgok, 303.

Megbocsátás az örökhagyó részéről, megszünteti az örökös érdemetlen voltát, 540.

Megbukás, l. Csőd.

Megesonkítás, l. testbeli.

Megengedett társaságok, l. Társaságok.

Megerősítése a jogoknak és kötelezettségeknek. Erről tárgyal a III. r. 1. fejezete. Ennek jogszerű módjai: 1) egy harmadiknak leköteleztetése, 1343 és 1344; — a) adóstárskép, vagy b) kezeskép, 1346 és 1347, l. **Kezes.** — Zálogszerződés, 1368—1374, l. ezen szót.

Megerősített dolgok, melyek a földbe vagy falhoz vannak megerősítve vagy szegezve, tartozékot képeznek, 297.

Megfontolási határidő, átszáll az örökösökre, 809.

Meggyilkolása a házastársnak, menyiben gátolja az a másik házastárssal házasságot, 68, 94; l. egyszersmind **Emberölés.**

Meghagyása, az örökhagyónak valamely hagyatékánál, 709—712; l. Meghatalmazás.

Meghatalmazás és az ügyvitel egyéb nemei a II. r. 22. fejezetében. Meghatalmazási szerződés, 1002; — nyilvánosan kirendeltek kötelességszerű nyilatkozata a megbízás elfogadása felől, 1003; — a meghatalmazás elosztása: ingyenvalóra vagy terhesre, 1004; — szó- vagy írásbelire 1005; — általánosra vagy különösre, bíróságira vagy bíróságkültre, 1006; — korlátlan- vagy korlátoltra, 1007; — különös meghatalmazást kívánó ügyletek, 1008; — a hatalmazottnak jogai és kötelezettségei, 1009—1013; — a hatalmazóéi, 1014—1016; egy harmadik irányában, 1017—1019; — a szerződés felbontása visszahuzás, 1020; — fölmondás, 1021; — halál, 1022 és 1023; — vagy csőd által, 1024; — mennyiben tart tovább a kötelezettség, 1025 és 1026; — szolgálatbeli személyek hallgatag meghatalmazás, 1027—1033; — birói és törvényes meghatalmazás, 1034; — megbízás nélküli ügyvitel, 1035; — szükség esetében, 1036; — vagy más hasznára, 1037—1039; — másnak akarata ellenére, 1040; — valamely dolognak más hasznára fordítása, 1041—1044; — mennyiben van helye a házasságkötés végetti meghatalmazásnak, 76; — mikor változik a letéti szerződés meghatalmazássá, 960.

Meghatározás. Az ígélet és elfogadás meghatározásában különbség érvénytelenné teszi a szerződést, 869; — közös meghatározásai a személyi és dologi jogoknak: azoknak:

megerősítése, átváltoztatása, megszüntetése, 1342. Erről tárgyal a törvénykönyv egész harmadik része.

Meghatározott dolog hagyományozása, 660, 661, 685 és 686.

Megintés, annak befolyása a fizetési időre, 1417; — a késedelmi kamatokra, 1334; — a kezesésre, 1355; — az elévülésre, 1497.

Megítélése valamely jogesetnek,
l. **Elhatározás.**

Megkezdése valamely üzletnek, mikor szerez álladalmi polgárságot, 29.

Meglevő. A ki meg nem levő dolgot árúsít el, azért kezeskedni tartozik, 923.

Megmentése, valamely idegen dolognak jogot ad a költség megtérítésére és arányos jutalomra, 403, 1036, 1041 és köv. 967.

Megnevezés vagy leírás, helytelen, nem teszi érvénytelenné az örökhiagyó intézkedését, 571; l. egyszersmind **Kinevezés.**

Megőrizés, l. **Letét.**

Megrendelése valamely munkának, műnek vagy ügyletnek, l. **Szolgálattételek,**
Meghatalmazás.

Megrövidítés, az érték felén tuli, jogot ad a szerződés megszüntetésének követelésére; 934; — akkor is, ha az ár kiszabása egy harmadikra bízott, 1060; — kivételek 935; — különösen szerencseszerződéseknél, 1268; vagy

egyességnél, 1386; — a tartás, kötelesrész, vagy a hitelezők megrövidítése mennyiben szolgál okul az ajándékozás visszavonására, 950—954; — azon jog, melynél fogva a szerződés az érték felén tuli megrövidítés miatt megszüntethetik, három év alatt enyészik el, 1487.

Megsebesítés, l. Megsértés, testi.

Megsemmisítése valamely kötelezvénynek, mely esetben követelhető, 1428.

Megsértés, az érték felén tuli, l. **Megrövidítés**; — az örökhagyónak vagy családjának megsértése mikor tesz érdemlenné az örökjogra, 540—542; — és jogosít fel a kitagadásra, 770; — test-, élet-, személyes szabadság-, becsület-, vagyonbeli sértés; mikép térítendő meg az abból eredő kár, 1325—1335, l. **Kártérítés**.

Megszegés, l. Áthágás.

Megszünté az igazságszolgáltatásnak, az elévülést megakasztja és félbeszakítja, 1496.

Megszüntetése a házassági közösségnek, nem történhetik önhatalmulag, 94; l. **Házassági végelválás; Elválasztás; Érvénytelennek nyilvánítás**; — a végakarathoz, még pedig: 1) valamely új rendelkezést, végrendelet, 713; — vagy fiókvégrendelet által, 714 és 715; — az előbb nyilvánított változhatlanság mellett is, 716; — 2) visszahozás által 717 és 718; — a) világos, 719 és 720; — b) hallgatag, 721—723; — c) vagy

vélelmezett visszahuzás által, 724 és 725; — 3) az örökösök lemondása által, 726; — ki valamely szerződés megszüntetését beleegyezés hiányából kívánja, egyszersmind köteles az egész hasznot is visszaszolgáltatni, 877; — a dolognak mely hiányai szolgálnak okul valamely szerződés megszüntetésére, 932; — a régiebb kötelezettséget nem lehet megszüntetnek tartani, valameddig az az újabbal még egybefér, 1379; — valamely kezeselt ügylet befejezése följogosít a számadást és a kezesség megszüntetését kívánni, 1366; — a jogoknak és kötelelességeknek III. r. 3. fej. Mikép enyésznek el általában a jogok és kötelezettségek, 1411; — különös nemei: 1) fizetés, 1412; — mikép teljesítendő a fizetés, 1413—1416; — mikor, 1417—1420; — ki által, 1421—1423; — kinek, 1424; — az adósságnak bíróságnáli letétele, 1425; — nyugtatványok, 1426—1430; — valamely tartozatlan adósság fizetése, 1431—1437; — 2) beszámítás, 1438—1443; — 3) lemondás, 1444; — 4) egyesülés, 1445 és 1446; — 5) a dolog elenyészte, 1447; — 6) halál, 1448; — 7) időlefolytá, 1449; — van-e helye az előbbi állapotba visszahelyezésnek, 1450.

Megtartási jog, van-e annak helye, 471.

**Megtérítés, l. Költség, Kár, Viszke-
reset.**

**Megtérítési összeg, annak feltétele,
mennyiben érvényes, 1336.**

Megujítása a bérlésnek, mikép történik az hallgatólaga, 1114 és 1115.

Megváltozás. A birtokjognak más nevébeni puszta birlalássá változása, 319; — megváltozása a körülményeknek. Annak befolyása a jövőendő szerződések iránti egyezkedésekre, 936, l. **Átváltoztatás.**

Megváltoztatása a végakaratra, l. **Megszüntetés.**

Méhrajok, mennyiben tárgyai azok az elsajátításnak, 384.

Mellékdolgok. Azok fogalma, 294; — azok tartozékot képeznek, ugyanott, l. **Járulékok.**

Mellékhatározatok, szerződéseknél, 897—913.

Mellékkilletékek, l. **Járulékok.**

Mellékötelezettségek, szerződésekből, l. **Járulékok.**

Mellékügyletre, mely a társaságra nézve káros, a tagtársnak nem szabad vállalkoznia, 1186.

Mellékszerződése az adásvevési szerződésnek, 1067; — jogellenes mellékszerződési a zálogszerződésnek, 1371 és 1372.

Méltányosság. Arra való tekintet a kijáró marha számának meghatározásában, 500; — valamely ígélet tetszésre bizott teljesítési idejének meghatározásánál, 904; — vagy valamely esztelen által teljesítendő kárpótlás ki mérésénél, 1310.

Mentség a gyámság és gondnokságtól, mely okokból, 191—195, 281; — mikor és hol kell azt bejelenteni, 201; — az elmulasztás következményei, 202 és 203.

Mennyasszonyi ajándékok, a házasságnak, az ajándékozó hibája nélküli meghiúsulása esetében visszavétethetnek, 1247.

Merényes ügyletek, l. Szerencseszerződések.

Mérleg, mennyiben szabadít az felrendes számadás alól, 239 és 1200.

Mérték, az átadás helye szerint határozatik meg, 905; l. **Átadás**. Az ajándékozások mértéke, 944, 947, 950—954.

Mesterség, l. **Iparüzlet**.

Mezei jószág, annak birlalása vagy ideiglenes használása által álladalmi polgárság meg nem szereztetik, 31; l. **Telkek**.

Mezei szolgalmak, l. **Szolgalmak**.

Mindnyája egyért és egy mindnyájaért, l. **Egyetemlegesség**.

Módja a végrendeleti meghagyás teljesítésének, mennyiben megváltoztatható, 710; a szerződés teljesítésének, ez iránti szabályok, 902—907 és 919, l. **Fizetés**.

Modus, l. **Meghagyás**.

Mora, l. **Késedelem**.

Mostohaszüléknek nem szabad mostoha gyermekeiket házastársul venni, 66.

Munka, valamely munkának világosan vagy hallgatag kikötött bérérti megrendelése

és teljesítése, l. **Szolgálattételek**. — A munkák a megbecsülhető dolgok közé tartoznak, 303.

Munkabéri szerződés, l. **Szolgálattételek**.

Munkások igényyel bírnak az általuk véletlenül talált kincshez, 401.

Mutuum, l. **Kölcsönszerződés**.

Mű. Valamely műnek fölépítése vagy lerontása, l. **Építés**. Valamely műnek világosan vagy hallgatag kikötött bérérti elkészítése, l. **Szolgálattételek**.

Műértők, l. **Művészet**, **Szakértők**.

Művelés, l. **Gazdálkozás**.

Művészek, szerződöttek a munkabéri szerződésről szabályok szerint ítéltetnek meg, 1163.

Művészet A ki nyilván oly művészetet követ, mely különös műszorgalmat kíván, annak hiányáért felelős, 1299.

N.

Nagyanya, atyai, törvényes gyámnő, 198; — azonban mellé gyámjár rendeltetik, 211; l. **Gyámjár**, **Nagyszülék**.

Nagyatya, törvényes gyámjár az unokának, 198; l. **Nagyszülék**.

Nagybátya, ezzel érvényes házasság nem köthetetik, 65.

Nagykorúság, a huszonnegyedik év betöltésével éretik el, 21; — azzal rendszerint

elenyészik az atyai hatalom és a gyámság, 172 és 251; — nagykoruak, kik magokat érvényesen nem kötelezhetik, a házasságra nézve is képviselőik beleegyezését szükséglik, 49; l. **Fölmentés.**

Nagynéne, ezzel érvényes házasság nem köttethetik, 65.

Nagyszülék, rendszerint egyszersmind a szülői nevezet alatt foglaltatnak, 42; — kötelesek unokáik tartásáról segélyképen gondoskodni, 143; — és hozományt adni, 1220; — vagy kiházasítást, 1231; — azok törvényes örökjoga, 738—740.

Nap; melyen a házasság köttetik, a házassági könyvbe bejegyzendő, 80; — háromlás és fizetés napja a hagyománynál, 684—687; l. **Időpont.** Egy nap a törvények szerint 24 órából álló időköz, 902; — mikép magyarázandó az valamely jogszerzésnél vagy kötelezettség teljesítésénél, 803; l. **Halálozás napja.**

Nászajándék, fogalma, 1232; — átadásának vélelmezése, **ugyanott.**

Negotiorum gestio, l. **Ügyvitel.**

Negyedrésze a hagyatéknak, tiszta, az örökszerződés mellett is fönmarad szabad rendelkezésre, 1253.

Nem. Bizonyos nemü dolog hagyományozása, l. **Hagyomány.**

Nem; a nem semmi befolyással sem bír a kezesség érvényességére, 1349.

Némák, nem képes tanuk végrendeleteknél, 591; l. **Siketnémák**.

Nemesség, illeti a nőt és törvényes ágybóli gyermekeket, 92 és 146; — de nem a törvénytelen ágybóliakat, 165; — vagy a fogadott gyermekeket a fejedelem különös engedelme nélkül, 182.

Nemhasználása valamely jognak, rendszerint nem szünteti meg annak birtokát, 351.

Nemszülettek, l. **Gyermekek**, **Maradék**.

Nemkatholikus. A házasság kihirdetésének helye nemkatholikus keresztény hit-sorsoknál, 71; — a nemkatholikus személylyeli összeadásnál a nemkatholikus lelkész is jelen lehet, 77; — a házasság végelválasztásának okai nemkatholikusoknál, és annak hatálya, 115—122; l. **Vallás**, **Zsidóság**.

Nemkeresztények keresztényekkel házasságra nem léphetnek, 64, 94; — keresztények végrendeleténél tanuk nem lehetnek, 593.

Nemteljesítése a szerződésnek, a másik félt nem jogosítja fel annak megszüntetésére, 919.

Nemtudása a törvényeknek nem szolgál mentségül, 2.

Név, a nő férje nevét viseli, 92; — a házasságbóli gyermekek az atya nevét, 146; — a házasságonkívüliek az anya családi nevét, 165; — a fogadott gyermekek a fogadó atya nevét vagy a fogadó anya családi nevét, 182.

Névaláíró, idegen, mennyiben az megengedhető, 580, 886.

Nevelés, a gyermek élete, egészsége, tisztességes tartása s testi és lelki kiképzése felőli gondoskodás, 139; — kötelessége mind a két törvényes szülőnek, **ugyanott**. Különböző vallást követők gyermekei mely vallásban nevelendők, a közrendtartási törvények által határoztatik meg, 140; — az atya serdületlen gyermekét bármely állapotra nevelheti, 148; — megosztása a nevelési ügyletnek a házasság ideje alatt, 141; — vagy annak ideiglenes és végelválasztása után, 142 és 143; — a nevelésre tett költség a gyermek vagyonából fedeztethetik, 150; — hanem az későbbben vissza nem követeltethetik, 154; — a házasságon kívül született gyermekek nevelése, kit illet az, 166 és 171; — a nevelés elhanyagolása vagy az atyai hatalommal visszaélés felől jelentést a bíróságnak mindenki tehet, 178; — az árvának neveléséről a gyám tartozik gondoskodni, 216; — és az legelőbb is az anyára bizandó, 218; — mit foglal magában a nevelés hagyományozása, 672 és 673.

Novatio, l. **Ujitási szerződés**.

Novi operis nunciatio, l. **Építés**.

Nő, annak különös személyjogai és kötelességei, 91 és 92; — őt illendő tartás illeti a vagyonekülönlés feletti per alatt is a végképeni vagy ideiglenes elválás alkalmával, 117; — az elválasztott nő mikor léphet új házassá-

ságra, 120 és 121; — a nő vagyona felett ki-
űtött csőd megszünteti a vagyonközösséget, s a
vayon felosztásának alapjául szolgál, mint ha-
lál esetében, 1262; I. egyszersmind **Házas-
társak, Házasulási egyezvények, Örö-
ködés, Anya, Kötelekrész, Özvegy.**

Nöszemények, gyámságot vagy gond-
nokságot rendszerint nem vállalhatnak, 192 és
281; — végintézkedéseknél rendszerint képte-
len tanuk, 591 és 597; — kezességet a férfiak-
kal egyaránt vállalhatnak, 1349.

Növedék. Mindaddig, míg az el nem
különöztetik, tartozékot képez, 294; — a nö-
vedék általi tulajdonszerzésről tárgyal a II. r.
4. fejezete. A növedék fogalma, 404; — I.
természeti: a) termények, 405; — b) állatok
fajzása, 405 és 406; — c) szigetek, 407 és
408; — d) elhagyott vizmeder, 409 és 410;
— e) áradvány, 411; — f) elsodort föld-
rész, 412; — II. mesterséges növedék fölmun-
kálás vagy egyesítés által, 414—416; — kü-
lönösen építés által, 417—419; — III. vegyes
növedék, 420—422.

Növedékjoga a végrendeleti örökösnek,
560—562; — a hagyományosnak, 689; — nö-
vedékjog illeti az örökség vevőjét, 1279.

Növények ültetése, mikor eszközöl
az növedéket, 420—422.

Ny.

Nyavalya, l. Betegség.

Nyelv. Kik az örökhagyó nyelvét nem értik, képtelen tanuk annak végrendekezésénél, 591.

Nyereség, miképen osztandó föl a társaság tagjai közt, 1192 és köv.; — annak elmaradása különbözik a kártól, 1293, 1323 és 1324.

Nyilatkozat, homályos, kétoldalu szerződéseknél annak kárára magyaráztatik, ki azt használja, 915; l. **Akaratnyilvánítás.**

Nyilvánkönyvek, l. Könyvek, nyilvánosak.

Nyilvánítása az akaratnak általában, kifejezetten vagy hallgatólag történhetik, 863; — mily minőségűnek kell annak lennie a szerződés érvényességére vonatkozólag, 869—876; — ünnepélyes nyilvánítása a beleegyezésnek, a házasságra nézve lényeges, 69 és 94; — mikép kell annak történnie, 75—79; — a teljeskorúságnak, l. **Nagykorúság.**

Nyilvánítása a végakaratnak, erről tárgyal a II. rész 9. fejezete. Fogalma, 552; — kellékei: belső alak a végrendeleteknél, örökösnevezés; fiókvégrendeleteknél; más rendelkezések, 553; — az örökség kiosztása, 454—558; l. **Örökség;** — mely örökösök tekintetnek egy személy gyanánt, 559; — növedék joga, 560—563; — mily minőségűnek kell

lenni a nyilvánításnak, 564 és 565; — okai a végrendelezési képtelenségnek: 1) eszmélet hiánya, 566 és 567; — 2) tékozlónak nyilvánítás, mennyiben, 568; — 3) éretlen kor, 569; — 4) lényeges hiba, 570—572; — 5) szerzetesi fogadalom, 573; — 6) súlyos bűnvádi büntetés, 574; — mely időpont szerint ítélendő meg a rendelkezés érvényessége, 575 és 576; — a végakarát nyilvánításának külalakja, 577; — 1) a bíróságon kívüli írásbeli, 578—584; — 2) a bíróságonkívüli szóbeli, 585 és 586; — 3) a bíróság előtti végrendeletnél, 587—590; — képtelen tanúk végintézkedéseknél, 591—596; — a kedvezményes végintézetekről, 597—600; — az alakszerűtlen végintézkedések érvénytelensége, 601; — valljon az örökszerződések érvényesek-e, 602; — a ki az örökhagyót végakarát nyilvánítására kényszerítette, csalárdul rávette, vagy abban akadályozta, vagy a végrendeletet elsikkasztotta, nem képes örökölni, 542; — mennyire lehet valamely végrendelezés tartalma szerződés tárgya, 1383; — a végrendelezés érvénytelenítésének joga három év alatt enyészik el, 1487; l. **Korlátolása, Megszüntetése a végrendelezésnek, Végrendelet.**

Nyomoruság. A gyermekek kötelesek nyomoruságra jutott szüléiket tartani, 154; — az ajándékozó nyomorusága mennyiben ad jogot a megajándékozott irányában, 947; l. **Segítség nélküli:**

Nyugtatvány, alakja, 1426; — az utalványozót felszabadítja minden felelősség alól, 1407; — az elővigyázat követeli, hogy ez az adóslevél visszaadásával kiszolgáltassék, 1428; — a tőkérőli nyugtatvány a kamatok fizetését, és az újabb nyugtatvány valamely előbb lejárt adósság fizetését gyaníttatja-e, 1427, 1429 és 1430.

O.

Oblatio debiti, l. **Letétel**.

Ok, l. **Indok**, **Szándék**.

Okirat adandó a gyámnak hivatalába léptekor, 206 és 212; — és elbocsátásakor, 262; — árvák okiratai birói őrizet alá veendő, 229; — a nyilvánkönyvekbei bekeblezésre alkalmas okiratok 434 és köv.; — közösek a legidősb részvevőnél tétetnek le, a többiek másolatokat kapnak, 844—849; — később talált okiratok megérvényteleníthetik-e az egyességet, 1387.

Oklevelek, l. **Okirat**.

Okmány, l. **Okirat**.

Okszolgáltatás, bűnös, a házassági elválásra, házassági akadály, 119.

Oldalrokonok, mikép számítandók azok közt az izek, 41; — mely oldalrokonoknak nem szabad összeházasodniok, 65 és 125.

Óltó eszközök, az épület tartozékai, 297.

Orvos, a gyógyítás felvállalásáért határozott jutalmat nem köthet ki; 879; — orvosok által bizonyítandó be a házassági kötelesség teljesítésére tehetetlenség, 100; — valamely korábbi vagy későbbi születés jogszerűsége, 157; — ugyszínte az örültség és kábasság, 273; — azok kigyógyulása, 283; — vagy az örökhagyó elmeállapota, 567; — az orvosokra a szolgálattételek iránti szabályok alkalmazandók, 1163; l. **Szolgálattételek, Szakértők.**

Országos adózások, l. Adózások.

Országos kormányzék, l. Kormányzék.

Országos szerkezet. Figyelembe vevendő a változtatás illetekknél, 1142; — és a földesurak és jobbágyok közti viszonyok meghatározásánál, 1146.

Országos törvények, l. Szabványok.

Ostály, l. Felosztás.

Oszthatlan dolog, miképen adandó az ki több hitelező társaknak vagy több adóstársak által, 888—890; l. egyszersemind **Egyetemlegesség.**

Otalma a törvényeknek, mely személyekre terjed az ki különösen, 21 és 22; l.

Gyámság, Gondnokság, Elévülés.

Ovadék, l. Biztosítás.

Ö.

Önhatalmu segély és a vétlen védelem áthágása rendszerint jogellenes, 19 és 344.

Önkény. Mikor eredhet követelés oly szerződésből, melynek teljesítési ideje az önkényre tartott fenn, 904; — önkénytelen cselekvény felment a kártérítés alól, 1306; — önkényü cselekvények alá esnek-e az elévülésnek, 1459.

Örizet különbözik a birtoktól, 309.

Örökbefogadás, 179; — annak kellékei, 180 és 181; — abból eredő jogok, 182 és 183; — mennyiben határozhatók meg máskép, 184; — azok elenyészte, 185. l. **Fogadó szülék, Fogadott gyermekek.**

Örökbér, l. Bér, Bérlési szerződés.

Örökbéri jószág. Annak minősége csak negyven éves szabad tulajdoni birtok által vész el, 1474.

Örökbéri szerződés, a bérlési szerződés neme. l. Bérlési szerződés.

Örökhaszonbér, egy neme a bérlési szerződésnek. l. Haszonbéri szerződés. A hitbizomány birlalója örökhaszonbérbe bocsátkozhatik-e, 633—634; — mikor évül el az örökhaszonbérjóság tulajdona, 1474.

Örökjog II. r. 8. fejezet. A hagyaték fogalma, 531; — örökjog és örökség, 522; — az örökjog czime, 533—534; — különbség az örökség és hagyaték közt, 535; — az örökség kinyiltának időpontja, 536—537; — öröklési

képesség 538 és 539; — a képtelenség okai, 540—544; — mely időpont szerint ítélendő meg a képesség, 545 és 546; — az örökség elfogadásának hatálya, 547—550; — az örökjogróli lemondás, 551; — az örökjog átruházása, 809.

Öröklési képesség általában, 538; — mely időpont szerint kell azt megítélni, 545 és 546; — ki képtelen vagy érdemetlen az örökjogra, 540—544.

Öröködés, törvényes, a II. r. 13. fejezetének tárgya. — A törvényes öröködés esetei, 727 és 728; — szabály a kötelelés rész rövideje esetére, 729; — törvényes örökösök: 1) a házassági származásból rokonok, 730; — örököképes ágaik, 731; — 1. ág: a házasságból gyermekek, nevezetesen a fiak és leányok és utódaik, 732—734; — 2. ág: a házassági szülék és utódaik, 735—737; — 3. ág: a nagyszülék és utódaik, 738—740; — 4. ág: az öszszülék és utódaik, 741—743; — 5. ág: a dédek, ükök és utódaik, 744—747; — 6. ág: a dédösök, ükösök és utódaik, 748—750; — a távolabbi rokonok kizáratása, 751; — 2) törvényes örökjoga a törvényesített gyermekeknek, 752—753; — 3) a házasságküli gyermekeknek, 754; — 4) az örökbecfogadott gyermekeknek, 755; — 5) szülék örökjoga a 752—754-ban említett gyermekekre nézve, 756; — a házastársak törvényes örökjoga, 757—759, — kivétel az életfogytiglani jog, 1258; — és a há-

zassági végelválás esetében, 1266; — örökös-
nélküli hagyaték, 760; — eltérések az általá-
nos örökösödés rendétől, 761; — örökösödés a hit-
bizományokban, 619—626; — beszámítás az
örökrészbe a törvényes örökösödésnél, 790—794.

Örökösödés kinyilta, annak időpontja,
536 és 703.

Örökös. Fogalma, 532; — mennyiben
lép egy vagy több örökös az örökhatyó jogaiba
és kötelezettségeibe, 547—550; — az örökha-
gyónak magának kell az örökösöt kineveznie,
564; — az örökös, valamint családja nem ké-
pés tauu a neki szánt hagyatékra nézve, 594;
— szerződési örökös csak a házastárs lehet,
602; — mennyiben illeti örökjog a végrende-
leti örökösöket az örökszerződés mellett is,
534; — mennyiben a törvényes örökösöket,
727—728 és 1253; 1. **Házasulási egyezvé-
nyek.** Az örökös hitelezői még az átadás előtt
is kívánhatják a hagyaték biztosítását, 822;
— a szerződésből eredő jogok és kötelezettsé-
gek rendszerint átszállnak az örökösökre, 918;
— kivételek a még el nem fogadott ígéretnél,
918; — időszakonként teendő ajándékozások-
nál, 955; — a meghatalmazásnál, 1022; — a
visszavásárlás, 1070; — és visszeladás jogánál,
1071; — az elővásárlási jognál, 1073; —
mennyiben a munkabériszerződésnél, 1162; —
a kiadási szerződésnél, 1169; — vagy társa-
sági szerződésnél, 1207—1209, 1211; — a férj
örökösei kétségbe vonhatják a gyermek törvé-

nyes ágybéli származását, 159; — a szülék örökösei kötelesek azoknak házasságonkívüli gyermekeit ápolni és ellátni, 171; — az élelmezettnek örökösei tartoznak-e az előrefizetésből valamit visszaadni, 1418; — a roszhiszemű birtokosnak jóhiszemű örökösei kezdhetik az elbirtoklást, 1463; — mely örökösökre terjed ki a személyes szolgálat joga, 529; — az örökösök a kártérítésért felelősök, 1337; — ha az örökös eladósodott, mi jogok illetik annak hitelvezőit a rászállott örökjóság tekintetében, 822.

Örökös, helyettesített; l. Utóörökösök.

Örökösi nyilatkozat, annak világosan kell történnie, 799; — feltétlenül vagy a leltári jogkedvezménye fentartásával történik, 800; — hatálya az egyiknek és a másíknak, 801—802; — az örökség feltételes vagy feltétlen elfogadására vagy el nem fogadásárai jog, 803—805; — az örökösi nyilatkozat vissza nem huzható, 806; — következménye, ha a nyilatkozatban több örökösök meg nem egyeznek, 807; a végrendeleti örökösnek az örökségbe vagy a végrendeletnél fogva kell lépnie vagy arról egészen lemondania, 808; — az örökös a kinyílt örökséget örököseire átruházza az örökösi nyilatkozat előtt is, 809; — az örökösi nyilatkozat után rendszerint neki engedendő át a hagyaték ellátása és használása, 810; — örökösi nyilatkozat vagy örökségről

lemondás másnak nevében, különös meghatalmazást kíván, 1008.

Örökös nélküli hagyaték, kit illet az, 760.

Örököstársak, az árva házi eszközei ezeknek a becsáron átengedhetők, 231; — az örökség megosztása ezek között, 555—559; — növedékjog ezek között, 560—563; — mennyiben felelősek az örökségen fekvő terhekért, 550, 820 és 821; az adósnak hitelezője hagyatékábani következése az örököstársak jogain semmit sem változtat, 1445.

Örökség, az örökség fogalma, 532; — a már kinyílt örökség átmegy az örökösökre, 536—537; — mikép tekintendő az az elfogadás előtt, 547; — miképen osztandó az ki, ha csak egy vagy ha több örökösök vannak a részek meghatározásával vagy a nélkül nevezve, 554—559; — az örökös által nem vétethetik önhatalmulag birtokba, 797 és köv.; l. **Birtokbavétele az örökségnek**. Egy harmadik még élő személy öröksége érvényes szerződés tárgya nem lehet, 879; — ki valamely kiskorunak örökséget hagy, arra nézve gondnokot nevezhet, 197; — örökséget a gyám csak a gyámbíróság jóváhagyásával utasíthat vissza, vagy fogadhat el feltétlenül, 233; — az örökség feltétlen elfogadása vagy visszautasítása különös meghatalmazást kíván, 1008.

Örökség átadása, l. Birtokbavétele az örökségnek.

Örökségbe lépés, l. Birtokbavétele az örökségnek

Örökhagyó, mennyiben tesz érdemtelenné az örökjogra annak vagy családjának megsértése, 540—542; — az örökhagyónak végakarata korlátolására, megváltoztatására és megszüntetésére joga, l. **Korlátolás, Megszüntetés.**

Örökség használata, l. Örökös nyilatkozat.

Örökségi adósok. Azok jogai az örökség eladása által nem változnak, 1282.

Örökségi hitelezők kielégítettésükről vagy biztosításokról magok kötelesek gondoskodni, és azt még az örökségbe lépés előtt tehetik, 811; — az örökségnek az örökös vagyontól elkülönözését az átadás előtt kívánhatják, 812; — az adósnak hitelezője hagyatékában utódlása annak jogait nem változtatja meg, 1445; — magokat az örökség vevőjéhez is tartatják, 1282.

Örökségi keresetek, azok minősége és hatálya, 813 és 828.

Örökségvétel. Mennyiben szerencsekötés az, 1278; — abbóli jogok és kötelezettségek, 1278—1283.

Örökrész. A ki valamely az egészre vonatkozólag meghatározott örökrészt kap, örökösnek tekintendő, 532; — mikép szabandók ki az örökrészek, 554—563; l. egyszersmind **Öröküvés törvényes.**

Örökszerződések, csak házastársak közt érvényesek, 602. l. **Házassulási egyezvények.**

Örökszolgaság, ezen országokban meg nem engedtetik, 16.

Örültek, l. **Esztelenek**, **Gyám-alattiak.**

Összdolog. Ez alatt értetik több külön dolgok összesége, melyek egy közös névvel neveztetnek, és annál fogva egy egésznek tekintetnek, 302; — ez átadathatik jelképileg is, 427.

Összeadás, mikép és mely elővigyázattal kell annak történni, 75—82; — mikor és mikép ismétlendő, 88, l. egyszersmind **Zsidóság.**

Összeelegyítés, l. **Egyesítés.**

Összeesketés, l. **Összeadás.**

Összekelés, l. **Házasságra lépés.**

Összesége a dolognak, l. **Összdolog.**

Összülék, ezeknek törvényes örökjoga, 741—750.

Özvegy nő vagy férfi, ha új házasságra akar lépni, tartozik bebizonyítani az előbbi házasság feloldatását, 62; — mely idő alatt léphet új házasságra az özvegnő, 120 és 121; — az özvegyet élelmezés illeti még férje halála után hat hétig, és ha terhes, a szülés után hat hétig, azonban ez idő alatt özvegyi tartás nélkül, 1243.

Özvegyi pénztárak, l. Ápoló intézetek.

Özvegyi tartás. Annak fogalma. Mikor és meddig illeti az özvegyet, 1242--1244; — elővigyázat annak biztosítása iránt, 1245; — a férjet terhelő csőd esetében az özvegyi tartás rendszerint igényeltethetik, 1260.

Özvegység, mennyiben tétethetik az a hagyaték föltételévé, 700.

P.

Pajkosság. Ha valaki mást pajkosságból vagyónában megkárosít, a rendkívüli árt köteles megtéríteni, 1331.

Palánk, l. Sövény.

Panasz, jogainak sértése miatt mindenki által tétethetik a törvényes hatóság előtt, 19; — a gyám panasza a gyámsági hatóság ellen, 268; — a bíró hibája ellen a felsőbb hatóságnál teendő, 1341.

Papirospénz, mikép kelljen a papiros pénzbeli kölcsönt visszafizetni, különös szabályok által határoztatik meg, 986. l. egyszerűsmind **Hitelpapirosok.**

Papok, l. Lelkészek, Egyházi személyek.

Paraszti rend, a gyámság és gondnokság, 284; — és a törvényes örökösödés 761; tekintetében különös közrendtartási törvények alatt áll.

Parasztjavak, mikép szerezhethők szerződésnél fogva, 433—434; — a törvényes örökösödés azokra nézve a közrendtartási törvények által határoztatik meg, 761.

Part. A partbirtokosoknak joguk van a szigetekhez, az elhagyott vízmederhez, és a víz-hordta földhöz, 407—412; — mennyiben szabad nekik új műveket alkotni, 413.

Parti vetődék jogának nincs helye, 388. **Hasonl. Megmentés.**

Pauliana actio, l. Hitelezők.

Pecsét, mi hatálya van a letett jószágoni pecsét megsértésének, 966.

Pecsétlés, sem az írásbeli végrendeletnél, 578 és 579; — sem az írásbeli szerződésnél nem szükséges, 884.

Pénz, kész, mint kell azt a gyámnak haszonra fordítani, 230; — mennyiben lehet az tárgya tulajdoni keresetnek 371; — vagy a haszonélvezésnek, 510; — pénz vagy pénzértéknek más nevébeni fölvételére különös meghatalmazás kívántatik, 1008; mennyiben lehet a pénz csereszerződés tárgya, 1046; — a vételárnak készpénzből kell állania, 1055; — rendszert a bér- és haszonbér-pénznek is, 1092; — a pénzüsszegebeli hagyományak ki kell fizettetnie, tekintet nélkül arra, vajjon van-e készpénz a hagyatékban vagy sincs, 658; — pengő pénzbeni kölcsön általában, 986.

Pénzbüntetések, átszállnak-e azok az örökösökre, 548; — pénzbüntetéssel bünteten-

dők azon rabbik, kik a házassági könyveket nem rendesen vezetik, 131. l. **Megtérítési összeg.**

Pészfizetések. Az azokra vonatkozó jogok és kötelezettségek a forgalomra és a közönséges országos (bécsi) értékre rendelt pénz iránt 1811. február 20. kibocsátott nyiltparancs, vagy a még kibocsátandó törvények szerint, s csak azok hiányában ítélendők meg a törvénykönyv általános szabályai szerint. l. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Pénzkölcsön, l. Kölesönszerződés.

Pénznemek, az átadás helye szerint határozatnak meg, 905. l. **Átadás.** — Meghatározott pénznemekbeni kölcsön mikép fizetendő vissza, 987—989.

Pénztár, l. Álladalmi pénztár.

Pénzügyi tárgyak, l. Tárgyak.

Per a kiskorúval vagy gondnoklandóvali valóságos vagy bekövetkező per kizár annak gyámsága vagy gondnoksága alól, 193 és 281; — a gyám és gyámoltja között vagy több gyámoltjai közt keletkezett per gondnok nevezést kíván, 272; — a bíróság jóváhagyása nélkül a gyám perbeli egyességre nem léphet, 233; — más nevébeni perindítás, különös meghatalmazást kíván, 1008. l. **Peres ügy, Ügyvéd.**

Peres dolog, zár alá vétel tárgya, 968; — a peres dolog elidegenítésének következménye, 378.

Peres ügy. Az ügyvéd a rábizott peres ügyet nem válthatja magához, 879.

Piaczi ár, ez alatt értetik az azon idő és helybeli közép ár, hol és mikor a szerződés kötött, 1058.

Pipere, mi értendő ez alatt, 678; — mit a férj nejének piperéül adott, ajándékozottnak tekintetik, 1247.

Poena. Legatum poenae nomine relic- tum. l. **Meghagyás.**

Polgár, l. **Alladalmi polgár.**

Polgári törvény, l. **Törvény.**

Polgári jog, annak magyarázata, 1; — l. **Jog. Törvénykönyv.**

Polgárjog, l. **Alladalmi polgárság.**

Pontozat. A szerződés főpontjai iránti fogalmazat, mennyiben alapít. jogokat és kötelezettségeket, 885. és 936.

Posthumus, l. **Gyermekek,** utószülöttek.

Praenotatio, l. **Előjegyzés.**

Praeteritio, l. **Elmellőzés.**

Praecarium, l. **Kéremési kölcsön.**

Praetium affectionis, l. **Ár.**

Próba. Próbárai vásárlás, 1080; — ezen fentartás hatálya, 1081 és 1082.

Protimiseos jus, l. **Visszvásárlás.**

Publiciana actio, tulajdoni kereset, a jogilag vélelmezett tulajdonnál fogva, 372 —374.

Q.

Quarta falcidia és trebeliana, nincs többé helyök, 690 és 698 és köv.

Quota litis, az ügyvéd által érvényesen nem költethetik ki, 879.

R.

Rabbik, vagy zsidó vallástanítók, miképen kötelesek a zsidók összeadásánál eljágni és azt a házassági könyvbe bejegyezni, 127—129; — az elmulasztásra szabott büntetés 130 és 131; — a rabbi bizonyítványa, melyet az elválni akaró zsidó házastársak fölmutatni kötelesek, 132.

Rabszolgaság, ezen országokban meg nem engedtetik, 16.

Rágalmazás, l. **Megsértés**.

Ragályos járvány, l. **Kórvész**.

Rajzolatok, helyiratiak, az iránti szerződés, l. **Szolgálattételek**.

Ravaszság, az az által kiszinlelt birtok, álbirtok, 345; — a szerződés kötésérei képeség ravasz színlése elégtételre kötelez, 866; — valamint szinte a homályos kifejezések vagy szinlelt cselekvények ravasz használata is, 869.

l. Csalás. Ki ravaszsággal eszközöl ki valamely szerződést, vagy mást lehetetlen ígéretekkel rászed, a káros következtésekért felelős, 874, 878.

Ravasz szinlés, l. Szinlés.

Redhibitoria actio, l. Szavatosság.

**Reményvásár, mikor tartandó a jövő-
dő hasznok megvétele rendes adásvevési szer-
ződés gyanánt, mikor szerencsekötés gyanánt,
1275 és 1276; Hasonl. Bányarész, Örökség-
vétel.**

**Rendeletek, l. Rendelmények, Tör-
vények, Szabványok.**

**Rendelkezés, végakarati. l. Nyilvání-
tása a végakarathoz.**

**Rendelmények, egyes esetek vagy sze-
mélyekre szólnak, másokra nem terjesztendők
ki, 12.**

Res merae facultatis, l. Jura.

**Restitutio in integrum, l. Vissza-
helyezés.**

**Része az örökségnek, mikor tekintendő
az örökjognak vagy hagyománynak, 532 és
535. l. Örökrész.**

**Részegség, képtelenné tesz a végren-
delkezésre, 566. l. Elmezavar.**

**Részesek vagy részvevők valamely
közös dologban. Azok jogairól, l. Közösség.
Valamely jogban vagy kötelezettségben, l. Kö-
zös. Ismeretlen részvevők számára gondnok
rendeltetik, 276; — mennyiben kötelezvék a rész-
vevők a kártérítésre, 1301—1304.**

**Részfizetések, l. Lehajlítási fize-
tések.**

Retro venditionis pactum, l. Visszavásárlás.

Rézmetszet kiadása, l. Szolgálat-tételek.

Rokonai, valamely kiskorunak, kiváltképen följogosítvák az atyai vagy gyámi hatalom elhanyagolásának vagy az avvali visszaélésnek följelentésére, 178, 217; — kötelesek a gyám vagy gondnok kirendeléséről gondoskodni, 189; — a legközelebbi férfi rokonok törvényes gyámok, 198; — a gyámtársul leendő kinevezést, 211; — és a gyámság átengedését igényelhetik, 259; — ők keresendők meg az ügyefogyott árvák tápolása végett 221; — a gyámság folytatása vagy a korengedély megadása végett megkérdezendők, 251 és 252; — melyek értendők a rokonoknak rendelt hagyománynál, 682; — mely rokonokat illet törvényes örökjog, 730—751.

Rokonság, miben áll az, 40; — a rokonság izeinek kiszámítása, 41; — mennyiben képez az házassági akadályt, 65 és 94; — kivétel a zsidókra nézve, 125; — az örökösselel vagy hagyományossali rokonság mennyiben rekeszt ki a végrendeletnél tanuskodásból, 594; — a természeti gyermekek kizárvák a rokonság jogaiból, 165.

Rongálás, l. Kár.

Ritkán. Azon jogokról, melyek csak ritkán gyakoroltathatnak. l. **Jogok.**

S.

Sajátja a gyermekeknek, a mit törvényes módon szereznek. Az atyát atyai hatalmánál fogva csak annak kezelése illeti, 149—151.

Sajátkezüleg irt végakarát semmi más ünnepélyességet nem szükségesel, 578.

Sebész, a házassági kötelesség teljesítésére tehetetlenség bizonyosságul szolgál, 100; l. egyszermind **Szakértők**. Érvényesen nem köthet ki magának semmit a gyógyítás elvállásáért, 879; — reá a szolgálattételekről szabályok alkalmazandók, 1163; l. **Szolgálattételek**.

Segély, önhatalmu, felelősség alá vet, 19.

Segítség nélküli. A szükségörökös, ha az örökhagyót szükségében segítség nélkül hagyta, az örökségből kitagadtathatik, 768 és 769.

Semmiség, l. **Érvénytelenség**.

Separationis jus, l. **Elkülönzési jog**.

Serdületlenek azok, kik a tizennegyedik évet még tul nem haladták, 24; — házasságra nem léphetnek, 48; — valamely dolgot birtokba vehetnek, 310; — képtelenek végrendelkezni, 569.

Serdült kor, a tizennegyedik év betelével éretik el, 21; — mennyiben illeti a serdült korut állapotának választása, 148; — a

serdült koru gyermek a szorgalma által szerzett vagy a használatára adott dolgokról, szabadon rendelkezhetik, 151, 246.

Sérelem, l. Megsértés.

Sertések, mikor alapítja meg azok megbetegedése vagy eldöglése a szavatosságot, 925 sat.

Serviana vel quasi Serviana actio, l. Zálogjog.

Servitutes, l. Szolgalmak.

Siketek, képtelen tanuk a végrendelezéseknél, 591.

Siketnémák, mikor rendeltetik gondnok számokra, 275.

Sógorság, miben áll az, 40; — izeinek kiszámítása, 41; — mennyiben képez házassági akadályt, 66 és 94; — kivétel a zsidókra nézve, 125. — Mennyiben zár ki a sógorság a végrendeleteknéli tanuskodásból, 594.

Sors, az osztályoknálí egyenetlenség elintézésének eszköze, 835, 841; — mely szabályok szerint kell azt megítélni, 1273.

Sorsjáték, l. Álladalmi sorsjátékok.

Sövény, l. Kerítés.

Suly, az átadás helye szerint határoztatik meg, 905; l. Átadás.

Superficies, l. Földszin.

Sz.

Szabadalmi a követeknek, közlgyviselőknak és azok szolgálatában álló személyeknek, 38; **Fölmentés**, **Kiváltság**, **Lemondás**, **Kedvezményes**.

Szabadon álló dolgok, 287; — mikép szereztethetnek azok, 381.

Szabadságsértés, l. **Megsértés**.

Szabályok, l. **Törvények**, **Szabványok**, **Rendelmények**.

Szabványai, egyes tartományoknak vagy országkerületeknek, mennyiben birnak törvényes erővel, 11.

Szakértők által bizonyittatik be a házassági kötelesség teljesítésérei tehetetlenség, 100; — a házasságon kívüli származás, 157 — 158; — az örültség és butaság, 273, 283 és 567; — és a szavatosságra jogosító marhabetegségek, 926; — ők felelősek akkor is, ha jutalom mellett művészetők vagy tudományukra vonatkozó ügyekben tévedésből káros tanácsot adnak, 1300; l. egyszersmind **Művészet**.

Szállító intézetek, nyilvánosak, mennyiben felelősek a kárért, különös rendszabályok által határoztatik meg, 1317.

Szállítók, ezekre a szolgálattételekről szabályok alkalmazandók, 1163; l. **Szolgálattételek**.

Számadás a gyermekek vagyonáról, 150; — a gyámságról vagy gondnokságról, l.

Gyámság. Valamely más idegen vagy közös jószág igazgatásáról, 837, 1012, 1039, 1198 —1200.

Számadási hiba, sem a gyámnak, sem a kiskorunak kárára nem szolgálhat, 242; — a szerződő felek közül egyiknek sem árt, 1388.

Szándék, nyilvánított, az örökhagyóé, valamely hagyatékná, mi hatálya van, 711; — a szerződő feleké, mennyiben van befolyása a szerződés érvényességére, 901; — gonosz, károsítási, miben áll ez, 1294; — ennek követke-zése, 1324.

Szaporodás, l. Növedék.

Szarvasmarha, mikor alapítja meg a szavatosságot annak megbetegedése vagy el-döglése, 925 és köv.

Szavatolás, mikor kell azt kérni, az el-mulasztás követke-zése, 931.

Szavatosság. Annak esetei, 922—930; — feltétele, 931; — hatálya, 932; — elenyész-te, 933.

Szegényi intézetek, l. Alapítvá-nyok.

Szegénység, l. Nyomorúság.

Szegődés, l. Szolgálatvételek.

Szekérutjog, l. Szolgalmak.

Szekerény, l. Tartály.

Személy. Az álladalomban minden em-ber személynek tekintendő, 16; — a személy-beni tévedés megérvényteleníti a házasságot, 57; — mennyiben a végrendekezést, 570—

571; — vagy a szerződést általában, 873—875;
— **Erkölcsei.** A valamely erkölcsi személynek
adományozott szolgálat addig tart, míg azon
személy fennáll, 529; I. **Személyjogok, Társaság, Községek.**

Személyes jogok, melyek a személyre
szorítvák, át nem ruházhatók, 442 és 531.

Személyes szolgálmat, I. Szolgálmat.

Személyjogok, 307; — azokról tár-
gyal az I. r. 1. fejezete. Ezek részint szemé-
lyes tulajdonok- és viszonyokra vonatkoznak,
részint a családi viszonyon alapulnak, 15; —
I. személyjogok a személyiség általános jellemé-
ből. Velünk született jogok, 16; — ezeknek
jogszerű védelme, 17; — szerzhető jogokrai
képesség, 18; — a jogok követelése, 19—20;
— II. személyjogok az életkor vagy hiányzó
észhasználat különös személyes minőségéből,
21—23; — III. a távollét viszonyából, 24—25;
— IV. az erkölcsi személyi viszonyból, 26—
27; — V. az álladalmi polgári viszonyból, 28; —
mikép szerzhetik az álladalmi polgárság, 29
—31; — mikép vesztenek el, 32; — az idege-
nek jogai, 33—38; — I. **Idegenek;** — VI.
személyjog a vallási viszonyból, 39; — VII. a
családi viszonyból; család, rokonság, sógorság,
40—43; I. **Családjogok.** — Személyjogok,
mint a házastárs, atya, gyermek jogai nem tár-
gyai az elbirtoklásnak vagy elévülésnek, 1458,
1481; — a személyi és dologi jogok közös

meghatározásai, a megerősítés átváltoztatás és megszüntetés, 1342.

Szerencseszerződések, II. r. 29. fejezet. A szerencseszerződés fogalma, 1267; — ezeknél nincs helye a feléntuli sérelem miatti jogorvoslatnak, 1268; — szerencseszerződések nemei, 1269; — 1) fogadás, 1270 és 1271; — 2) játék, 1272; — 3) sors, 1273; — az álladalmi sorsjátékok nem a fogadás és játékróli szabályok szerint ítélendők meg, 1274; — 4) reményvásár, 1275 és 1276; — különösen a bányarészé, 1277; — vagy örökségé, 1278—1283; — 5) életjáradék, 1284—1286; — 6) társulati gyámoló intézelek, 1287; — 7) biztosítási szerződés, 1288—1291; — 8) tengerhajóskölcsön és tengeri biztosítások, 1292.

Szerencsétlenségek; 1. Véletlen esetek.

Szerzemények. hangászatiak, szerződés ezek nyomtatása iránt, 1. Szolgálattelemek.

Szerzés. A házasság alatti szerzemény a férjtől származónak vélelmeztetik, 1237; — a házastársat illeti mindaz, mit az a házasság alatt szerzett, 1237; — közönséges képesség jogokat szerezni, 18; — a nő tartozik a férjnek a szerzésben segítségül lenni, 92; — oly jog, melynek szerzése egy bizonyos naphoz van kötve, azon nap kezdetével szerzeztetik meg, 903; — a birtoké, 1. **Birtok**; — a tulajdonszerzés jogszerü czimet és közvetett vagy közvetlen szer-

zési módot kíván, 380; 1. **Elsajátítás, Növedék, Átadás, Bekeblezés, Örökjog, Elévülés.**

Szerzetesesek, mennyiben nem léphetnek érvényes házasságra, 63, 94; — a gyámság vagy gondnokság felvállalásából kizárva, 192, 281; mennyiben képtelenek végrendelkezni, 573; — vagy tanuskodni végrendeleteknél 591—597.

Szerződés. A szerződésekről általában tárgyal a II. r. 17. fejezete. A szerződés jogszerü czimet ad a dologbani jogok: u. m. a birtok, 317; — tulajdon, 424; — zálogjog, 449; — szolgalm, 480; — és a házastársak közti örökjog megszerzésére, 602, 1249; — legközelebb dologhozi jogot alapít, 859; — a szerződés fogalma, 861; — az ígélet elfogadásárai határidő, 862; — a szerződések elosztása szóval kifejezettekre és hallgatólagosokra, 863; — egy- vagy kétoldalúakra, 864; — az érvényes szerződés kellékei; 1) a személyek képessége, 865—868; — 2) valódi beleegyezés, 869; — mennyiben érvényteleníti még a kényszer, tévedés vagy ravaszság a szerződést 870—877; — 3) a teljesítés lehetsége, 878—882; — nemszabados és érvénytelen szerződések különösen, 879, 986, 991, 993, 996, 998, 1056, 1174, 1196, 1208, 1259, 1270—1273, 1291, 1371, 1372, 1382—1385 és 1502; — mások-érti szerződés, 881; — a szerződések alakja, 883; különösen az írásbeli szerződéseké és a

pontozaté, 884—887; — közös kötelezettség vagy jogositvány, 888—890; — több adósok, 891; — vagy több hitelezők egyetemlegessége, 892; — a fizetés vagy felmentés hatálya egyetemlegesség esetében, 893—896; — szerződéseknéli mellékhatározatok: 1) feltételek, 897—899; — 2) indok 900—901; — 3) a teljesítés ideje, helye és módja, 902—907; — 4) foglaló, 908; — 5) bánatbér, 909—911; — 6) járulékok, 912—913; — szerződéseknéli értelmezési szabály, 914—916; — a szerződések elenyészteről, 917—920; — terhes szerződések és ügyletek tárgyai, 921; — a terhes szerződések általános meghatározásai: 1) szavatosság, annak esetei, 922—930; — feltétele, 931; — hatálya, 932; — a szavatossági jog elenyészte, 933; — 2) felényin fölül való rövidség miatti kármentesítés, 934, 935; — jövendő szerződés iránti egyezkedés, 936; — az ellenvetésekröli lemondás, 937; l. **Mellékszerződések**; — a szerződési jogok és kötelezettségek rendszerint átszállnak az örökösökre, 918; — a kivételek ezen szó alatt állnak: **Örökösök**. A szerződési kötelesség áthágása általi vétség jogot ad kártérítés követelésére, 1295; l. **Kártérítés**.

Szerzője valamely munkának, annak a kiadóvali szerződéséről, l. **Szolgáltattelek**.

Szidalmazás, l. **Bántalmak**.

Szigetek, a legközelebbi partbirtokosok által foglaltathatnak el, 407—408.

Szinlése, ravasz, a szerződéskötési képességnek, mikor kötelez az elégtételre, 866; — a birtoknak, kárpótlásra kötelez, 377; — mikor alapítja az meg a szavatosságot, 923, 929 és 930.

Szinlett cselekvény. Ki ilyennel él valamely szerződésnél a végett hogy mást megcsaljon, elégtétellel tartozik, 869; — szinlett egyezkedések mikép itélendők meg, 916.

Szivesség, l. **Kérés**, **Kéremési kölcsön**.

Szokások, csak annyiban bírnak törvényerővel, a mennyiben azokra a törvények hivatkoznak, 10; — a szokás vagy gyakorlat határozza meg a talált dolog közhírré tételének módját 389—390; — legeltetési idő, 501.

Szolgálat. Polgári vagy hadi szolgálatbani távollét által meggátoltatik az elbirtoklás és elévülés kezdete és folytatása, 1496; — mennyiben szegődhetik szolgálatba, s rendelkezhetik szabadon szolgálatbeli keresményéről a kiskoru, 246; l. **Hivatal**, **Szolgálattételek**.

Szolgálattételek, a megbecsülhető dolgok közé tartoznak 303; — ezek iránti terhes szerződések a II. rész. 26. fejezetében. 1) Munkabéri szerződés, 1151; — hallgatólag munkabéri szerződés, 1152; — a munkabéri szerződésből eredő jogok: a) különösen lényeges hiányok, 1153; — b) késelem mellett, 1154; — c) a teljesítés gátlása,

1155; — d) a munkabér megfizetése vagy előlegezése, 1156; — e) a mű tönkrementése esetében 1157; — mikor válik a megrendelés adásvévesi szerződéssé, 1158—1159; — a munkabéri szerződés elenyészte, 1160 és 1162; — ezen szabályok kiterjesztése az ügyvédekre, orvosokra sat., 1163; — 2) kiadási szerződés, 1164; — a szerző és kiadó közti jogok és kötelezettségek: a) az egyesség pontos teljesítésére nézve, 1165—1166; — b) új kiadás vagy nyomtatásra nézve, 1167—1169; — c) az előszabott kidolgozási mód esetében, 1170; kiterjesztés térképekre, helyirati rajzokra és hangszerezményekre, az utánnyomtatásra, 1171; — gardák és cselédek közti szerződés, 1172; — 4) szolgálatok iránti egyéb terhes szerződések, 1173—1174.

Szolgalmak (Servitutes), a II. r. 7. fejezetének tárgyai; a szolgalmi jog fogalma, 472; — felosztása telki szolgalmakra és személyesekre 473; — mezei és házi szolgalmakra, 474; — közönséges nemei a házi szolgalmaknak, 475—476; — a nevezetesebb mezei szolgalmak, 477; — a személyszolgalmak nemei, 478; — rendetlen és álszolgalmak, 479; — szolgalmi jog szerzése; szerzéscsim, 480; — szerzésmód, 481; — szolgalmaknál jogviszony; általános rendszabályok, 482—486; — alkalmazás azon jogra, mely szerint valaki valamely terhet, gerendát tarthat idegen telken, vagy füstöt vezethet azon keresztül, 487; — az ablakjogra,

488; — ereszjog, 489; — esőviz levezetésének joga, 490; — gyalogösvény, marhacsapás és szekérut joga, 492—495; — vízmerés joga, 496; — vízvezetés joga, 497; — legelőjog, 498; — törvényes határozat: a) kijáró marha nemére, 499; — b) annak számára, 500; — c) legeltetési idejére, 501; — a használat módjára nézve, 502; — alkalmazás egyéb szolgálomakra, 503; — a telki szolgálomak az uralgó telek minden részbirtokosainak javára szolgálomnak, 844; — személyes szolgálomak, különösen: 1) a használat joga, 504; — határozat a haszonvételekre, 505—506; — az állagra, 507; — és terhekre nézve, 508; — 2) a haszonélvezés, 509—520; **I. Haszonélvezés**; — lakási szolgálom, 521—522; — panaszjog a szolgálomakat illetőleg, 523; — a szolgálomak elenyészte általában, 524; — különösen: a) az uralgó vagy szolgálmi telek elveszte, 525; — b) egyesítés, 526; — c) időmulás által, 527—528; — a személyes szolgálomak elenyészte, 529; — a szolgálomak az által, kinek nevére azok be vannak jegyezve, három, különben harmincz év alatt birtokoltatnak el, 1469 és 1470; — a szolgálmi jog három esztendő alatt évül el, 1488.

Szomszédok, azok jogai a határok megújítására vonatkozólag és a vélelmezett közösből, 850—858.

Szorgalom, mit a szüléi gondviselésén kívül álló gyermek önszorgalma által keres, arról szabadon rendelkezhetik, 151; — s arra

nézve magát kötelezheti, 246; — a gyám és gondnok gyámoltja vagyónát gondos háziatyakép tartozik kormányozni, 228; — a szorgalom oly fokának elmulasztása, mely közönséges képességek mellett alkalmazható, oly cselekvényeknél, melyekből idegen jogok megcsonkítása származik, elvétel, és jogot ad a kártérítésre, 1297 és 1298; — azok, kik nyilvánosan oly hivatalt, iparüzletet, mesterséget vagy művészetet követnek, vagy szükség nélkül önkényt oly üzletet vállalnak, mely különös műszorgalmat kíván, annak hiányaiért felelősséggel tartoznak, 1299.

Szótöbbség. Mennyiben van annak helye a tulajdon közösségénél, 833—842, 1188.

Szóval. A végakarát nyilvánításai s a szerződések szóval vagy írásban történhetnek, 577, 883; — valjon a szóbeli egyezkedések szolgálhatnak-e, alapul az írott okleveleknek állítólagos megváltoztatására vagy kiegészítésére, 887.

Szőkevények, mennyiben képesek örökleni, a közrendtartási törvények határozzák meg, 544 és 770.

Szőkött katona, l. **Szőkevények.**

Szőükség esete, l. **Ügyvitel.**

Szőükségörökösök, mely személyek tartoznak azokhoz, 762—764; l. **Kötelelésrész;** — az örökszerződés mellett jogaik fenmaradnak, 1254.

Szőülék alatt rendszerint minden felmenő

ágbeli rokonok értetnek, 42; — **Szülék és gyermekek közti jogokról** tárgyal az I. r. 3. fejezete. I. A törvényes szülék és gyermekek közti jogviszony eredete, 137; — a törvényes születés törvényszerű meghatározása, 138; — a szülék közös jogai és kötelességei a gyermekek nevelése, 139; — vallása, 140; — tartása, 141—143; — vezérlése, 144; — a felügyelet és fenyték tekintetében; 145; — az atya különös jogai: atyai hatalom, 147; — annak következményei, 148—154; I. **Atyai hatalom.** II. Természeti szülék és gyermekek közti jogviszony; a házasságkivüli gyermekek közelebbi meghatározása, 155—159; — a természeti gyermekek törvényesítése, 160—162; I. **Törvényesítés.** — Az atyaság bebizonyítása valamely természeti gyermekre nézve, 163 és 164; — a természeti szülék és gyermekek közti jogviszony mivolta, 165 és 166; — a természeti atyának és anyának különös jogai, 167—170; — az ápolási kötelezettség átszáll a szülék örökösire is, 171; — a jogviszony elenyészte az atyai hatalomra vonatkozólag, 172—178. — III. A szülék és gyermekek közti jogviszonyhoz hasonló összeköttetések: 1) örökbefogadás, 179—185; I. ezen szót; — 2) tápolás végetti fölfogadás, 186; I. **Tápgyermekek.** — Az árvákat illető házi eszközök a szüléknek szabad kézből átengedendők, 231; — ugyszinte a kiskorunak szüléinél lévő tőkéje sem mondandó föl valószínű veszélyeztetés

esetén kívül, 236; — törvényes örökjoga a törvényes szüléknek, 735 és 737; — a házasságonkivüli, törvényesített, vagy fogadott gyermekek szüléinek, 756; — a szülék kötelesrésze, 766—795; l. **Kötelesrész.** — Szülék kötelessége a hozomány, 1220—1225; — kiházasítás adását illetőleg, 1231; — az örökös vagy hagyományos szüléi nem érvényes tanúk a hagyatéokra nézve, 594; — szülék és gyermekek közt, míg ezek atyai hatalom alatt állanak, elbirtoklásnak vagy elévülésnek nincs helye, 1495; l. egyszersemind **Egygyermekítés, Nevelés, Nagyszülék, Gyermekek, Anya, Atya, Atyai hatalom.**

Születés, az ausztriai álladalmi polgár gyermekének álladalmi polgárságot ad, 28; — mely születés tartandó törvényes gyanánt, 138; — ki vonhatja azt kétségbe, mikor és mikép, 156—159; — házasságonkivüli, 155; l. **Gyermekek, házasságkivüliek, Törvényesítés.**

Születtek anyakönyve. Az atyai név bejegyzése mikor szolgál az atyaság bizonyítékaul a házasságon kívül született gyermekre nézve, 164.

T.

Tagadás, ki valamely dolog birtokát a bíróság előtt tagadja, tartozik a birtokot átengedni, 376.

Tagjai, valamely vagyonszövetségnek. Azok jogairól. l. **Közösség**. Valamely társaság tagjainak jogai általában, 26; — egyházi rend tagjai; l. **Szerzetesek**.

Találás. Szabályok valamely találó vagy több találótársak kötelezettségei és jogai iránt, 388—401; — Hasonl. **Kincs és Megmentés**.

Tanácsadó, rendszerint csak azon kárért felelős, melyet tudva okozott. Kivétel a jutalom melletti szakértőknél, 1300.

Tanuk. Azok jelenléte szükséges a házasságralépésnél, 75; — épenyug a végakarát nyilvánításánál, 579—598; — a bekelezési okmány aláírására, 434; — végrendeleteknél nem képes tanuk, 591—598; — szerződések rendszerint tanukkal vagy azok nélkül köttetnek, 883; — kivétel az örökszerződésnél, 1249; — mennyiben helyetteszi két tanu az aláírást, 580 és 886.

Tápgyermekeknek nincsenek egyenlő jogaik a fogadott gyermekekkel; azok jogai szorosabban a szerződés által határozatnak meg, 186.

Tápszüléknek nincs igényök a tápolási költség megtérítésére, 186; l. **Tápgyermekek**.

Tárgy. Lehetetlen és tilos dolog érvényes szerződés tárgya nem lehet, 878; — terhes szerződések tárgyai, 921; — ha valamely megkötött szerződés tárgya az átadás előtt eltiltatik, a szerződés meg nem kötöttnek tekintendő, 880; l. **Teljesítés, Forgalom, Áru**.

— A közrendtartási, kamarai vagy pénzügyi tárgyak iránt közhírré tett, a magánjogokat korlátozó vagy közelebbről meghatározó rendelkezések teljes erejökben maradnak, habár a polgári törvénykönyv azokra világosan nem hivatkozik is. l. **Kihirdetési nyiltparancs.**

Társaság, mely jogok illetik a megengedett társaságokat és azok tagjait, 26 ; — azok kedvezménye az elbirtoklásra és elévülésre nézve, 1472 és 1485 ; — a tilosak jogokkal nem bírnak, 26 ; — a tagok vagy azok családjai ápolása végetti társaságok. l. **Ápoló intézetek és Községek.**

Társasági birtok, társasági javak, l. Községe a tulajdonnak, Községe a vagyonnak.

Társasági szerződések, ezeket egy harmadik nevében kötni, különös meghatalmazást kíván, 1008 ; — közkereset végett ; l. **Községe a vagyonnak.**

Társulat, l. Községek.

Tartály, mit foglal magában annak hagyományozása, 675—677.

Tartás. Fogalma, 672 ; — a férj nejeinek illendő tartással tartozik, 91 ; — elválni akaró házastársak tartoznak a tartásra nézve egymással megegyezni, 105 és 106 ; — arról a végelválási per alatt is kell gondoskodni, 117 ; — a szülék gyermekeiknek, míg azok magokat el nem tarthatják, tartással kötelesek, 139, 141—143, 150 és 166—171 ; — valamint a

gyermeknek is nyomoruságra jutott szüleiknek, 154; — a tartás meghatározása az ár-
vákra nézve, 219—221; — a tartás hagyomá-
nyozásáról, 672, 673 és 691; — a szükséges
tartás illeti a kötelesrészből kizárt szükségörö-
köst is, 795; — a tulélő házastársat a hiányzó
illendő tartás illeti, 796; — a tartás megrövi-
dítése feljogosít az ajándékozás visszavoná-
sára, 950 és 954; — a szükséges élelmezés
megtartása iránti ellenvetéssel a kezes az adós
nevében nem élhet, 1354; — a tartás egy hó-
napra előre fizetendő, az örökösök általi vissza-
szolgáltatás nélkül, 1418.

**Tartományi törvények, l. Szabvá-
nyok.**

**Tartománytábla, l. Könyvek, nyil-
vánosak. Bekeblezés, Előjegyzés.**

Tartozatlan adósság, l. Fizetés.

**Tartozék, mi az, 294; — különösen
telkeknél, távaknál, 295, 296; — és épületek-
nél, 297.**

**Tartózkodása, tudva nem levő, a főa-
dósnaék, jogot ad azonnal a kezes ellen fordulni,
1356.**

**Tartozó köteletség a szerződések tel-
jesítésére, l. Teljesítés.**

**Távolléte a birtokosnak a birtokot nem
szünteti meg, 352; — a jogosítottnak, meny-
nyiben ad jogot az adósságnak bíróságnáli le-
tételére, 1425; — mi hatása van az elévülésre**

nézve, 1475 és 1476; — a főadós távollétének hatálya a kezesre nézve, 1356, 1365.

Távollevők, a törvények különös ótalma alatt állanak, 21; — mikor vélelmeztetik a távollévő vagy hiányolt személyeknek halála, 24; — mikor szolgáltat okot a házastárs huzamosb távolléte arra, hogy a házasság felbontottnak tartassék, 112—114; l. **Holtnak nyilvánítás**; — a távollévőt illető atyai halom, mikor lesz hatálytalanná, 176; — azon tartományból távollévők, melyhez a kiskora birói illetékére nézve tartozik, nem rendelhetők annak gyámjaul vagy gondnokául, 194, 281; — mikor rendelő azoknak gondnok, 276; — a kézhez adás, mikor megy végbe a távollévők közt, 429; — mikor kell a távollévőnek az ígéretet elfogadnia, 682; — mikép lehet valamely távollévő hitelezőnek az adóságot lefizetni, 1425.

Teherjog, l. **Szolgalmak**.

Tehetlenség, a házassági kötelesség teljesítésére, mennyiben képez házassági akadályt, 60 és 94; — mikép bizonyítandó be, 99—101; l. **Képtelenség**.

Telekkönyvek, l. **Könyvek**, nyilvánosak.

Teljesítés. Annak lehetsége lényeges kellék a szerződés érvényességére, 878.

Teljeskorúság, l. **Nagykorúság**.

Teljesítése a szerződésnek; a szerződés teljesítése után a felek a szerződéstől köl-

csönös beleegyezésnél fogva sem térhetnek el, 920; — a kötelezettségnek valamely meghatározott naponi teljesítése végett a kötelezettnek az egész nap javára szolgál, 903; — valjon a teljesítés közelebbi meghatározásai ujtási szerződésnek tekintendők-e, 1379; — a kötelezettség teljesítése önhatalmu ag meg nem változtathatik, 1413. **I. Fizetés, Ideje, Helye, Módja a teljesítésnek; Nemteljesítés.**

Telkek, azok tartozéka, 295—296; — valamely telek birtoklása által megtelepedés nélkül nem szereztetik meg az áadalmi polgárság, 31.

Telki jogok az ingatlan vagyonhoz tartoznak, 298.

Telki szolgalmak, I. Szolgalmak.

Tékozlóknak neveztetneka törvényben azok, kik mint olyanok a bíróság által képteleneknek nyilvánítottak vagyonuk igazgatására, 21; — ki nyilvánítandó tékozlónak, 273; — a tékozló gondnokot kap, **ugyanott.** — Mikor szünik meg ezen gondnokság, 283; — a tékozlásra hajlandó gyermekek felett az atyai hatalom vagy a gyámság tovább folytathatik, 173, 251. — Ha az atya tékozlónak nyilvánítatik, a gyermek számára gyám rendelendő, 176; — képes-e a tékozló végrendelkezni, 568; — visszavonhatja-e végakarátát, 718. — Mennyiben tagadtathatnak ki a tékozló szükségörökösök az örökségből, 773. — Mennyiben

köthet valamely tékozló szerződést, 865 és 866. — A bíróilag tékozlónak nyilvánított kizárat-
hatik a kereskedelmi társaságból, 1210. — A
férj fel van jogositva, nejét a törvényszerű
elővigyázatok alatt tékozlónak nyilváníttatni,
1241.

Temetési költségek, az örökségen te-
herkép feküsznek, 549; — azokat az örökség
vevőjének kell viselnie, 1280.

Tengerhajóskölcsöni szerződés a
tengerjog tárgya, 1292.

Tengeri veszélyek. Az azokra vonat-
kozó jogviszonyok a tengeri törvények tár-
gyai, 1292. l. egyszersmind **Hajó, Hajózás**.

Tér. A gyalogösvényi, marhacsapási és
szekéruti szolgálat számára való tér, 495.

Terhek, bejegyzettek, a jószág átvevője
által viselendők, 443; — a valamely örökösre
rótt terhek rendszerint átszállnak az örökös-
sakra és utóörökösökre is, 563, 606; — a haszon-
élvező és a hitbizomány birlalója által viselen-
dők, 512, 631; — azoknak eltitkolása vagy elta-
gadása, mikor von szavatosságot maga után, 923.

Terhessége a menyasszonynak, mikor
érvényteleníti meg a házasságot, 53, 94 és 121;
— az özvegy vagy elvált feleségnek, meny-
nyiben akadályozza az új házasságra lépést,
120 és 121; — a teherben hagyott özvegyet a
szülés után hat hét lefolytáig a hagyatékbóli
rendes élelmezés illeti, 1243; — az elcsábított
s teherbe ejtett nő joga, 1328.

Terhes szerződések. Fogalma, 864. l.
Kétoldalúak. Terhes szerződések és foglalkozások tárgyai, 921; — ezeknél szavatosságnak és a felényin fölüli megrövidítés miatt kármentesítésnek van helye, 923—935; — különös meghatalmazást kívánnak, 1008.

Térképek kiadása, l. Szolgálattételek.

Terméketlenség, mennyiben ad igényt a bérpénz elengedésére, 1104, 1108.

Termények, növedéket képeznek, 405.

Termések, mennyiben tekintendők azok ingatlan javak gyanánt, 295; — a haszonbéri jószágon találtató termések a haszonbér fejében hallgatólag elzálogítvák, 1101; — ha a haszonvételért a terméseknek egy része köttetik ki, ugy társasági szerződés származik 1103.

Természeti, l. Házasságon kívüli.

Test, l. Megsértés, testi.

Testetlen dolgok. Fogalma, 292.

Testi dolgok, 292.

Testi fogyatkozások, l. Fogyatkozások.

Testületek, l. Társaságok, Községek.

Testvérek és azok gyermekei kölcsönösen nem házasodhatnak össze, 65 és 94; — a zsidóság kivétele, 125; — a szülék testvéreivel sem lehet érvényes házasságra lépni, 65; — az örökösnek vagy hagyományosnak testvérei nem érvényes tanuk a hagyatéokra nézve,

594; — a testvérek öröködése. **Öröködés törvényes.**

Tévedés, mikor érvényteleníti az meg a házasságot, 57—59 és 95; — vagy a végintézkedést, 570—572; — vagy a szerződést általában, 870—876; — különösen az egységet, 1385; — a szerződésnél közbejött tévedés miatti követelés három év alatt enyészik el, 1487. l. **Fizetése** valamely tartozatlan adósságnak tévedésből.

Tilalmi jog, miképen szereztetik annak birtoka, 313; — és mikép birtokoltatik el, 1459.

Tilalom, valamely tárgyat illető, az átadás előtt megérvényteleníti a szerződést, 880; — az elidegenítés tilalma a végrendelkezési jogot nem zárja ki, 610; — a végrendelkezési tilalom, hitbizományi helyettesítés, **ugyanott**, l. egyszersmind **Házassági akadály, Tilos.**

Tilos. A mi tilos, szerződés tárgya nem lehet, 878. l. egyszersmind **Feltétel, Társaságok, Erkölcsök, Szerzések.**

Tiszteletdíj, l. Jutalom.

Titkos tagjai valamely kereskedői társulatnak, mennyiben felelősök, 1204.

Többférjűség és Többfeleségűség, törvényellenes, 62 és 94.

Többszörös házasság, törvényellenes, 62.

Tőke. Törvényszerű biztonsággal kiadott tőkét a gyám nem mondhat fel önhatalmulag,

223; — nem vehet fel magától, 234; — tartozik gondoskodni a bejövendőnek haszonra fordításáról, 235; — a szülőknek a kiskorú veszélyeztetése esetén kívül fel nem mondhatja 236; — oly tőkék is, melyek valamely más tartományban fekszenek ingatlan javakon, a gyámsági törvényhatóság alá tartoznak, 227; — a tőke haszonélvezője csak a kamatokat követelheti, 510; — a kamatozó tőkeérti kezes, mennyiben felelős a kamatokért, 1353; — l. egyszersmind **Követelés, Főtőke.**

Tőkevagyon, l. Főtőke.

Tőrekedések, veszélyesek a házastárs élete vagy egészsége ellen, okul szolgálnak az elválásra, 109; — és nemkatholikus keresztény hitsorsosoknál a házasság végelválasztására, 115 és 116.

Törvény, polgári. A polgári törvényekről általában a bevezetés tárgyal. — A polgári jog fogalma, 1; — a törvények hatályosságának kezdete, 2 és 3; — a törvény terjedelme, 4; — a törvények vissza nem hatnak, 5; — a törvény magyarázata, 6—8; — a törvény tartalma, 9; — a rendszabályok más nemei, mint: a) szokások, 10; — b) tartományi szabványok, 11; — c) bírói ítéletek, 12; — d) kiváltságok, 13. — Mely személyek állnak a törvények különös ótalma alatt, 21; — mely törvények szerint ítélendők meg az idegenek személyes képessége és azok jogügyletei, 34—37; — a törvény több esetekben közvetlen jogot ad a

birtok, 317; — a tulajdon, 424; — a zálogjog, 449; — az örökjog, 533; — és a dologhozi jog szerzésére 859—860. l. **Elévülés, Tartás, Zálogjog, törvényes; Örökösés, törvényes.** l. egyszersmind **Törvénykönyv.**

Törvényes ágyból születés, l. Születés.

Törvényesítése a házasságkivüli gyermekeknek, a házassági akadály elhárítása vagy büntelen tudatlanság által, 160; — a szülék bekövetkező házasságra lépése által, 161; — a fejedelem kegye által, 162; — menyiben ad az jogot a törvényes örökösésre, 752 és 753, 756. l. **Gyermekek.**

Törvényhatóság. A gyám gyámsági ügyekben a gyámbiróság törvényhatósága alatt áll, 200.

Törvénykönyv, polgári. Az 1811. június 11. általános polgári törvénykönyv 1812. január 1. lép hatályba. **Kihirdetési nyiltparancs.** Az által a közönséges jog, a polgári törvénynek 1786. november 1. kihirdetett első része, a Galiczia számára kihirdetett polgári törvénykönyv az ezen általános polgári törvénykönyv tárgyaira vonatkozó minden törvényekkel és szokásokkal együtt hatályon kívül lép, **ugyanott.** A megelőzött cselekvényekre és az előbbi törvények szerint szerzett jogokra nem hat ki, 14.

Törvényszegés, l. Áthágás.

Törvényszék. Az elibe tartozik a tár-

gyalás a házasság érvénytelennek nyilvánítása vagy végelválasztása iránt, 97—102, 112—115, 134—135. l. **Biróság.**

Törvényszerű biztonság, l. Biztonság.

Törvénytelen, l. Házasságon kívüli.

Törzsök, a fa tulajdona a szerint ítélte-tik meg, 421.

Traditio, l. Átadás.

Tulajdon, teljes és nem teljes, főtulajdon és haszonvételi tulajdon, 357—358; — ez utóbbinak nemei, 359—360; l. Örökhaszn-béri szerződés, Örökbéri szerződés, Földbér, Tulajdoni jog.

Tulajdoni jog, erről tárgyal a II. r. 2. fejezete. A tulajdon fogalma tárgyi értelemben, 353; — alanyi értelemben, 354; — a tulajdon-szerzésnek tárgyi és alanyi lehetősége, 355—356; — teljes és nem teljes tulajdon, 357—358; — az utóbbinak nemei, 359—360; — közös tulajdon 301; — a tulajdonos jogai, 362; — azoknak korlátolása 363—365; — a tulajdoni jogból eredő keresetek: 1) sajátképeni tulajdoni kereset, 366; — mely birtokos ellen nincs annak helye, 367—368; — mit tartozik felperes bebizonyítani, 369—371; — 2) Tulajdoni kereset jogilag vélelmezett tulajdonnál fogva, 372—374; — ótalma a pusztá birlalónak a tulajdoni kereset ellen, 375; — törvényes következménye: a) a birtok eltagadásá-

nak, 376; — b) a birtok szinlésének 377; — vagy c) a peres dolog birtokávoli felhagyásnak, 378; — mi térítendő meg a tulajdonosnak, 379; — mikép szereztetik a tulajdon; l. **Szerzés.** — A tulajdoni jog elenyészte, 444; — az ingó dolgok tulajdoni joga rendes módon három év alatt birtokoltatik el; 1466; — épenugy az ingatlan dolgoké az által, kinek nevére azok a nyilvánkönyvbe bejegyezték, 1467; — különben csak harmincz év lefolyta alatt, 1468, 1472—1477; l. **Elévülés.**

Tulajdoni kereset, l. Tulajdon.

Tulajdonos, l. Tulajdon.

Tulajdonságok, mennyiben alapítja meg a szavatosságot valamely tárgy tulajdonságainak hiánya vagy hamis állítása, 922, 923 és 930.

Tüzkár, igényt nyujt a bérpénz elengedésére, 1104—1108.

U.

Ujitási szerződés. Annak fogalma és hatálya, 1377 és 1378; — ujitás nélküli mellékes határozatok, 1379; — egy egyetemleges adós terhesebb feltételek elvállalása által a többieknek kárt nem okozhat, 894.

Universitas rerum, l. Összdolog.

Unokák, azok törvényes örökődése, 732—734. l. **Gyermekek, Kötelelésrész.**

Uralkodó, l. Feje az álladalomnak.

Uraság, l. Cselédes gazdák.

Uratlan javak, l. Szabadon álló dolgok.

Usucapio, l. Elévülés.

Usurpatio usucapionis, l. Megakadás, Félbeszakasztás.

Ususfructus, l. Haszonélvezés.

Usus servitus, l. Szolgalmak.

Ut, vagy szekérutjog, l. Szolgalmak.

Utalványozás, mikép történik az, 1400; — mikor az teljes vagy tökéletlen, 1401 és 1402; — az utalványozás ereje az utalvány elfogadása előtt és után, 1403—1409; — kivétel a kereskedőknél, 1410.

Utánnomása valamely műnek; ez iránt közrendtartási szabályok léteznek, 1171.

Utazók. Azok jogai a vendégfogadósok, hajósok vagy fuvarosok ellen a vallott kár miatt, 970 és 1316.

Utóadás, az első, mint főadás irányában kezes, 1346.

Utód, mennyiben kezdheti az az elévülést, vagy folytathatja az előd által elkezdettet, 1463, 1467, 1493. l. Örökös.

Utóörökösök, ezekről tárgyal a II. r. 10. fejezete. Közönséges helyettesítés, 604—607; — hitbizományi, 608; — mennyiben nevezhetnek a szülék gyermekeiknek helyettesít, 609; — hallgatag hitbizományi helyettesítés, 610; — annak korlátolása, 611 és 612; — az örökösök jogai a hitbizományi helyettesítésnél,

613; — a helyettesítés értelmezése 614; — a közönséges és hitbizományi helyettesítés elenyésztének módjai, 615—617; — kiterjesztendő-e a feltétel az utóörökösökre vagy az utónevezettekre, 702. l. **Hitbizomány.**

Utószülött gyermekek, fel vannak-e jogosítva az ajándékozás visszahuzására; 954; — azok joga a végrendeletbeni elmellőzés esetében, 778—780. l. **Gyermekek.**

Uzsora. Miként kelljen a kölcsönnél elkövetett uzsorával bánni, a különösen fenálló uzsoratörvény határozza meg, 1000.

Ü.

Ügyefogyott, l. Segítség nélküli.

Ügyész, l. Ügyvéd, Meghatalmazás.

Ügyletek. Nyilvánosan kirendelt egyének tartoznak a megbízás folytán az ügyleteket vagy elvállalni vagy haladék nélkül visszautasítani, 1003; — különös meghatalmazást, 1008; — vagy a gyámságnál birói jóváhagyást kívánó ügyletek, 233; — mennyiben felelősek a gazdák a cselédek által vitt ügyletekért, 1027—1033; — merész ügyletek, l. **Szerencseszerzések**; l. egyszersmind **Meghatalmazás, Szolgálattételek.**

Ügylök. Ezekre a szolgálattételek iránti szerződésre vonatkozó szabályok alkalmazandók, 1163; l. **Szolgálattételek.**

Ügynökök, l. Ügyvivők, Meghatalmazás.

Ügyvéd, nem köthet ki magának a per föl vállalásaért semmit, sem a rábizott peres ügyet magához nem válthatja, 879; — a védeneczekhez jogviszonyára a szolgálattételek iránti szabályok alkalmazandók, 1163; l. **Szolgálattételek**.

Ügyviselők, nyilvánosak, l. **Követek**.

Ügyvitel, megbízás nélkül. Ez iránti szabályok, 1035—1040; l. **Meghatalmazási szerződés**.

Ügyvivők, nyilvánosan kirendeltek, a megbízás el- vagy el nem vállalásának elmulasztott nyilvánítaésáért felelősek, 1003; — ki szükség nélkül önkénytelen valamilyen különös müipart kívánó ügyvitelt vállal, annak hiányát szavatolni tartozik, 1299; — a szükség esetébeni ügyvivő rendszerint nem felelős azon kárért, melyet ő el nem hárit, 1312.

Ünnepélyességek, lényegesek, a házasság kötésénél, 69; és köv.; — a végakarát nyilvánítaésánál, 577—600 és 1249.

Üzlet, l. **Iparüzlet**.

V.

Vad, az erdőben, ingatlan jószágnak tartandó, 295; l. **Vadászat**.

Vadászat, l. **Állatfogás**.

Vagyon, ingó, ingatlan, l. **Dolog**. Álladalmi vagyon; községi vagyon, mi neveztetik így, 287 és 288; — az egész jelenlegi és jövődöbeli vagyon érvényesen elajándékozta-

tik-e, 944; — a **Gyermekek** vagy **Kiskoruak** vagyónának igazgatásáról, l. ezen szavakat.

Vagyonbeli sértés, l. Megsértés.

Vagyonelkülönzés, l. Elkülönzés.

Vak ajtók, mikor szabad azokat közös falba rakni, 855.

Vakok, képtelen tanuk végrendelezéseknél, 591.

Válaszfalak, mennyiben közösek, 854 —858.

Választás, oly ígéretnél, mely többféle módon teljesíthető, a kötelezettnek szabadságában áll, 906; — ha a szerződésben megengedett választás meghiusul, 907.

Választott bíró. Választott egyén. Annak kirendelése a peres osztályesetek ki-egyenlítésére szolgáló eszköz, 835, 841 és 842; — különös meghatalmazást kíván, 1008; — a választott bíró kirendelése iránti egyesség a bírósági rendtartásban határoztatik meg, 1391.

Vallás, a magánjogok élvezetére befolyással nem bír, 39; — a valláskülönbség mennyiben házassági akadály, 64; — mely korban illessen valamely gyermeket vallásválasztás, a közrendtartási szabályok határozzák meg, 140; l. **Zsidók, Katholikusok, Nemkatholikusok.** Egyik nemkatholikus házastársnak a katholika vallásra áttérése a másikat nem fosztja meg a végelválásrai jogtól, 116; — egyik zsidó házastársnak keresztény

vallásra lépése nem bontja fel a házasságot, 136.

Vallástanítók, l. Lelkészek, Rabbik.

Vallomása a házastársaknak, a házasság érvénytelensége iránt, nem bir bizonyító erővel, 99.

Valódi. Csak valódi követelés tárgya a beszámításnak, 1438 és 1439.

Valódisága a követelésnek, ezért az engedményező kezeskedik, 1397.

Váltójog, mikor évül az el, a váltórendtartás által határozatik meg, 1492.

Váltó ügyletek, l. Kereskedelmi ügyletek.

Változtatás. Valamely hitbizományi jószágnak tőkévé változtatása, van-e annak helye, 633 és 634.

Változtatási illetmények, hűbér átvételdij és hűbérörökségi díj, mennyiben illeti a főtulajdonost, 1142.

Valuta, l. Érték.

Vámok l. Adók.

Várományos, hitbizományi, l. Hitbizomány.

Városi könyvek, l. Könyvek, nyilvánosak, Bekeblezés, Előjegyzés.

Védelme a házasságnak, várható érvénytelenítése vagy végelválasztása alkalmával, 97, 114—115.

Védlevelek, l. Adványozási levelek.

Végakarát, l. Nyilvánítása a végakaratnak.

Végczél, l. Szándék.

Végelválasztása a házasságnak, l. Házassági végelválás.

Végrehajtója a végrendeletnek, annak kötelességei, 816, és 817.

Végrendelet, a II. r. 9. fejezetében. Végrendelet fogalma, 553; l. Nyilvánítása a végakaratnak. Kiváltságos végrendelet, 597—600; — mennyiben szüntetik meg a korábbi végrendelet a későbbi által, 713; — mi-kép huzatik vissza, 717—725; — vagy érvénytelenítik meg az okirat megsértése által, 721—723; l. Megmentése a végakaratnak; — kölcsönös végrendeletek csak házastársaknak engedtetnek meg és visszavonhatók, 583 és 1248.

Végrendelet nélküli örökösödés, l. Örökösödés, törvényes.

Végrendelet végrehajtója, l. Végrehajtó.

Végrendelkezés, l. Nyilvánítása a végakaratnak.

Végszámadást köteles a gyám a gyám-ság bevégeztével beadni, 262.

Vegyítés l. Egyesítés.

Vélelem. A velünk született jogok jog-szerű vélelme, 17; — vélelem a magzat életé-ről, 23; — valamely hiányolt személy halálá-ról, 24; — többek egyidőbeni haláláról, ha az-dőpont kétséges, 25; — a házasság érvényes-

ségéről, 99; — a törvényes vagy házasságki-
vüli születésről, 138, 155 és 156; — az atya-
ságról, valamely természeti gyermekre nézve,
163; — a gyámságnak a végrendeleti gond-
noksággali egyesítéséről, 209; — valamely
hiányolt személy halála napjáról, 278; — az
érvényes birtokczimről, 323; — és a birtok jó-
hiszeműségéről, 328; — a vagyonszerzési ké-
pességről, 356; — a teljes tulajdonról, 360 és
372; — valamely haszonélvezetre adott dolog
minőségéről, 518; — a haszonvételeknek az
örökösökrei átszállásáról, 529; — a hagyomány
visszahuzásáról, 724 és 725; — a közös tulaj-
donról, 854 és 857; — a barom, sertés, szar-
vasmarha, lovak megbetegedéséről vagy eldög-
léséről, 924—927; — a foglalóra nézve, 908;
— a haszonbérlemény visszaszolgáltatásáról,
1110; — az egyetemlegességről valamely ke-
reskedői társulatban, 1203; — a nászajándék
kiadásáról, 1232; — a férj szerzeményéről,
1237; — hibávali terheltetésről, 1296 és 1297;
— a meghatalmazás határaitól, 1029, 1030 és
1033; — a haszonbérelő által magára vállalt
balesetekről, 1106; — azon körülményről,
valjon valamely munka megrendelése adásve-
vési vagy munkabéri szerződés-e, 1158; — ab-
beli kétségesetében, hogy több adóssági öszle-
tek közül melyek fizettettek ki, 1415—1416;
— a kamatoknak a tőkével együtti megfizeté-
séről, 1427; — az adósság kifizetéséről a kö-
telezvény birtokából, 1428; — vagy a régibb

adósság kifizetéséről egy újabbnak lefizetéséből, 1429—1430.

Véletlen esetek. Mennyiben felelős a birtokos a véletlen esetekért, 335—338; — amikor a záloghitelező, 460; — rendkívüliek, igényt nyújtanak a bérpénz elengedésére, 1104—1108, 1133 és 1134; — mennyiben követelheti a hatalmazott a véletlen kár megtérítését, 1015; — a pusztá véletlen azt éri, kinek vagyonában vagy személyén történt, 1311; l. **Veszély, Kár.**

Velünk született jogok, l. Személyjogok.

Vendégfogadósok azért, mit a felvett utasok a vendégfogadóba hoztak, letétményes-kép felelősek, 970 és 1316.

Venia aetatis, l. Korengedély.

Vérfertőzet, mennyiben tesz képtelenné az örökjogra, 543.

Vérrokonság, l. Rokonság.

Versio in rem, l. Haszonra fordítás.

Veszély, mennyiben viseli azt a birtokos a csereszerződéseknél az átadás előtt, 1048 és 1049; — vagy az eladó az adásvevésnél, 1064; — ki viseli azt a bíróilag letett adósságnál, 1425; — annak elvállalása bizonyos jutalomért, l. **Biztosítási szerződés, Biztosítás.**

Vétek (Culpa), miben áll az, 1294; l.

Kártérítés. A kiskoru is felelős önvétkeért, 248.

Vételár, l. Ár.

Vételőjog, a főtulajdonost nem illeti világos föntartás nélkül, 1140—1141; l. egyszersmind **Elővásárlási jog.**

Vételpénz, l. Adásvevés.

Vetés, mennyiben eszközöl az növedéket, 420.

Vétlen védelem, annak áthágása felelőssé tesz, 19.

Vevő, jobb. Mikor kell tartani a jobb vevő kikötését halasztó vagy felbontó föltétel gyanánt, 1083 és 1084; — időköz ezen föntartás gyakorlatára, **ugyanott**; — kit kell jobb vevőnek tartani. s mit kell teljesíteni a szerződés felbomlása esetében, 1085.

Vezetékneve a jegyeseknek, kihirdetésekor nyilván kifejezendő, 70; — a házastársaknak, azok szüléinek, a tanuknak, és a lelkipásztornak vezetéke, az esketési könyvbe bejegyzendő, 80; l. **Név.**

Világi papok, a gyámság felvállalására nem köteleztethetnek 195; l. egyszersmind **Egyházi személyek.**

Világos l. Valódi.

Világosság joga, l. Szolgalmak.

Vis fluminis, l. Növedék.

Visszaélés az atyai vagy gyámi hatalommal, panasztételre jogosít, 178, 217.

Visszahelyezés az előbbi állapotba, a

polgári törvények által nem engedtetik meg, 1450.

Visszahuzása a házasságkötésrei meghatalmazásnak, mi hatálya van annak, 76; — a végrendeletnek, l. **Megszüntetés**; — vélelmezett visszahuzása a hagyománynak, 724 és 725; — az örökösi nyilatkozatnak, van-e annak helye, 806; — a hitbizománynak, 628; — a még el nem fogadott ígéretnek, 862; — az ajándékozásnak, 946—956; — a meghatalmazásnak, mennyiben van annak helye, 1020; — vagy az utalványnak, 1404.

Visszakövetelése valamely megfizetett tartozatlan adósságnak, l. **Fizetés**.

Visszalépés az eljegyzéstől, annak hatálya, 45 és 46; — az ígértől az elfogadás előtt, mennyiben megengedhető, 862, 865 és 918; — valjon egyoldalulag, a másik fél által nem teljesített kötelezettség miatt, vagy a szerződés teljesítése után kölcsönös egyetértéssel történhet-e, 919 és 920.

Visszaszállás, mennyiben köteles a főtulajdonos a visszaszállott jószágot másoknak átengedni, a közrendtartási rendeletek határozzák meg, 1149.

Visszatartási jog, l. **Megtartási jog**.

Visszavonás, l. **Visszahuzás**.

Visszavonhatlan. Az ajándékozások rendszerint visszavonhatlanok, 946; — kivételek, 947—956.

Visszeladási jog. Ez iránti szabályok, 1071.

Visszvásárlás. Ahhoz való jog, fentartásnál fogva, miben áll az, 1068; — a rongálások és javítások megtérítése, 1069; — mely tárgyakban és mely megszorításokkal van ezen jognak helye, 1070.

Visszkeresete a község jóhiszemű tagjainak a roszhiszeműek ellen, 337; — a kötelezett társaknak egymás ellen, 896; — a kezes társaknak, 1359; — a valamely károsításban résztvevőknek, 1302; l. egyszersmind **Szavattosság.**

Viszonosság, idegenek irányában, mennyiben van annak helye, 33.

Visszterher nélküli szerződések. Fogalma, 864; l. **Egyoldalú szerződések.**

Viz. Vizvezetés vagy merítés joga, l. **Szolgalmak.**

Vizáradás, semmit sem változtat a tulajdonos jogain, 408; — jogot ad az elhagyott vizmederhez, 409; — igényt ad a bérpénz engedéséhez, 1104—1108, 1133 és 1134.

Vizhordta föld, l. **Áradvány.**

Vizmeder, l. elhagyott, kit illet az, 409, 410.

Vizművek, ezeknek felállítására a közrendtartási hatóság engedelmre szükséges, 413.

Z.

Zálog, mi az, 447. l. **Zálogjog**, **Zálog-szerződés**. Annak befolyása a kamatok mértékére, 994; — a hitelező a kezes kárára a zálogról nem mondhat le, 1360; — mennyiben kezeskedik az adósság kiegyenlítéseért, 1390; — elbirtokoltathatik vagy elévülhet-e az, 1462, 1463.

Záloghasználati szerződés, mennyiben érvényes, 459 és 1372; l. **Mellékszerződések**.

Záloghitelező, l. **Zálogjog**. A zálogjogról a kezes kárára nem mondhat le, 1360.

Zálogjog. Erről tárgyal a II. R. 6. fejezete. A zálog és zálogjog fogalma, 447; — a zálog nemei: kézi zálog vagy fekvő zálog, jelzálog, 448; — a zálogjog czime, 449—450; — a zálogjog szerzés módja: a) testi átadás által; — b) nyilvánkönyvekbe való bekeblezés által, 451; — c) jelképes átadás által, 452; — d) előjegyzés által, 453; — alzálog szerzése, 454 és 455; — vagy idegen dolog elzálogítása, 456; — a zálogjog tárgylagos terjedelme, 457; — a záloghitelező jogai és kötelezettségei: a) a zálog elégtelenségének felfedezésekor, 458; — b) a követelés lejárta előtt és c) annak lejárta után, 459—466; — a zálogjog elenyészte, 467—469; — ujitott szerződés által, 1378; — a záloghitelezőknek a csődkiütéskori elsőbbségi joga a bírósági rendtartás által határoztatik

meg, 470; van-e a megtartási jognak helye, 471; — a birói zálogjog a törvénykezési rendtartásban határoztatik meg, 450; — **törvényes zálogjoga** a bérbe, vagy haszonbérbe adónak a bérpénzre nézve, 1101; — miképen szerzi a hagyományos a zálogjogot, 437; — a zálogjog vagy a zálog-visszaváltási jog elévülhet-e, 1483.

Záloglevél, miben áll az, 1370.

Zálogolás, mennyiben van helye valamely kárttevő marha magán-zálogolásának, 1321 és 1322.

Zálogszerződés, miben áll az, 1368; — annak hatálya, 1369—1370; — tilos feltételek, 1371—1372; — a biztosítás végett elfogadandó zálognak a követeléshez mely arányban kell állania, 1374; l. **Zálogjog**.

Zár, mi követkekezést von maga után annak megsértése valamely letett dolgon, 966; — birói, az árvagyon biztosítása végett, 222 és 223.

Zár alá vétel, birtokperlekedéseknél, 347 és 348; — valamely zálog zár alá vétele egy más követelés végett, 471; — az örökbér és örökhaszonbér késedelmes lefizetése miatt, 1135 és 1136.

Zárnok, őrzője az igénybe vett dolognak, s általában a letéteményes jogaival és kötelezettségeivel bír, 968.

Zs.

Zsákmány, a hadi törvények szerint ítélendő meg, 402.

Zsidók. Keresztényekkel érvényes házasságra nem léphetnek, 64 és 94; l. **Nem keresztények**.

Zsidóság. Annak kivétele az általános házassági jog alól, 123; — és pedig a házassági akadályok, 124—125; — a kihirdetés, 126; az ünnepélyes nyilvánítás és összeadás, 127—131; — az elválás, 132; — vagy végelválasztás tekintetében, 133—136; l. **egyszersmind Vallás**.

Zsinagoga. Ebben hirdetendők ki a zsidó házasságok, 126.

